

Dr. F. Fisco:

Catechismus

i

Den christelige Lære.

En Ledetraad

til Brug ved

Religionsunderviisning

med udstrevne Bibelssteder.

Oversat

af

M. Ch. Pecher,

Candidat i Theologien.

B. U. H.

Kjøbenhavn.

Førlagt af S. C. Klein.

Trykt hos Louis Klein, Gier af det Geidelinste Officin.

1843.

Sindhold.

Om den hellige Skrift og om den christelige Lære. Om den christelig-apostoliske Troesbekjendelse i Almindelighed. Om Tre-enigheden.

Den første Artikel. Om Troen. Om Gud som Skaber og om hans Egenskaber. Om Englene. Om Mennesket. Syndefaldet; den første Forættelse; om Gud som Dommer. Om Fordærvelsen. Om Forsyнет. Om de ti Bud. Om de messianske Spaadomme.

Den anden Artikel. Om Forløsningsværket i Almindelighed. Om Forløserens Person. Om de to Jesu Christi Tilstande. Om Jesu Christi prophetiske, ypperstepræstelige og kongelige Embede.

Den tredie Artikel. Om den hellige Land. Om Frelsens Orden. — Om Frelsens Samfund. Om den christelige Kirke. Om Syndernes Tilgivelse. Om Maademidlerne. Om Guds Ord. Om Bønnen. Om den hellige Daabs og om Nadverens Sacramente. Om Rosgleembetet. — Om Frelsens Fuldbedelse. Om Kjædets Opstandelse. Om det evige Liv.

Indledning.

Om den hellige Skrift og om den christelige Lære.

1. Hvilke ere Navnene paa den hellige Skrift?

Den hellige Skrift hedder ogsaa Bibel, Guds Ord, Aabenbaring.

Hebr. 1, 1, 2. Efterat Gud fordum havde talt mange Gange og paa mange Maader til Kædrene ved Profeterne, saa havde han i disse sidste Dage talet til os ved Sonnen; hvem han havde sat til en Arving over alle Ting, ved hvem han og havde gjort Verden. — Joh. 6, 68. Da svarede Simon Petrus ham: Herre, til hvem skulle vi gaae hen? Du har det evige Livs Ord. — Matth. 10, 20. Thi I ere ikke de, som tale, men det er Eders Faders Land, som taler i Eder. — 2 Sam. 23, 1, 2; Gal. 1, 11, 12; Vnu. Bog 7, 21, 27; Ap. Gj. 28, 25; Joh. 17, 17.

2. Hvorledes inddedes den hellige Skrift efter sin Affattelsestid?

Den hellige Skrift inddedes efter sin Affattelsestid i det Gamle og Nye Testamente.

Joh. 1, 17. Loven er givet ved Moses; Maaden og Sandheden er vorden ved Jesus Christus. (Gal. 4, 4; Tit. 2, 11—14).

3. Hvorledes inddedes den hellige Skrift efter Indholdet af sine Boger?

Bogerne i det Gamle og Nye Testamente inddedes efter deres Indhold i historiske, didactiske (belærende) og propheticke Boger.

4. Hvorledes inddeler man Bogerne i Bibelen efter deres Oprindelse og Værd?

Bogerne i Bibelen blive efter deres Oprindelse og Værd inddelte i canoniske og apocryphiske.

2 Tim. 3, 15—17. Esterdi du fra Barndommen af kjender den hellige Skrift, som kan gisre dig viis til Salighed ved Troen paa Christus Jesus. Den ganske Skrift er indblæst af Gud, og nyttig til Lærdom, til Overbevisning, til Rettelse, til Optugtelse

i Rettsindighed, at det Guds Menneske maa vorde fuldkomment, dygtiggjort til al god Gjerning. — 2 Pet. 1, 19—21. Vi have det propheetiske Ord mere stodfæstet, og I gjøre vel, naar I give Agt derpaa, som paa et lys, der skinner ud af et mørkt Sted, indtil Dagen fremstraaler, og Morgensternen oprinder i Eders Hjertet, vidende dette først, at ingen Propheete i Skriften kan udsættes af sig selv; thi aldrig er nogen Propheete fremført af menneskelig And.

5. Hvillet er Hovedindholdet af alle Boger i Det Gamle og Nye Testamente?

Hovedindholdet af alle Boger i det Gamle og Nye Testamente, deres Etet og Alt er Christus, eller Guds Vidnesbyrd om hans eenbaerne Søn, Verdens Frelser og Frelser.

Joh. 20, 31. Men dette er frebet, at I skulle troe, at Jesus er den Christus, den Guds Søn, og at I, som troe, skulle have Livet i hans Navn. — Lnc. 24, 27, 44. Og han begyndte fra Moses og fra alle Propheter og udlagde dem i alle Skrifterne det, som var frebet om ham. Men han sagde til dem: Dette er, hvad jeg sagde Eder, da jeg endnu var hos Eder, at de Ting her alle sammen al fuldkommes, som ere frebne i Moses Lov, og Propheterne og Psalmerne om mig.

6. Hre Bogerne i Bibelen ægte og troværdige?

Bogerne i Bibelen ere ægte, d. e. de hidsrre fra de Eider og de Mænd, som de tilstribes, og de ere troværdige, hvorfor deres Forsatteres og deres Indholds Eindommelighed er os Borgen.

7. Hvilke ere de fornemste Egenskaber ved den hellige Skrift?

De fornemste Egenskaber ved den hellige Skrift ere dens Tydelighed 2 Pet. 1, 19; dens Fuldstændighed til Undervisning i Tro og Liv 2 Tim. 3, 16, 17; og dens guddommelige Kraft Lnc. 8, 11, Jes. 55, 10, 11.

Jes. 119, 105. Dit Ord er en Lygte for min Hod og et lys paa min Sti. — Hebr. 4, 12. Thi det Guds Ord er levende og kraftigt, og skarpere end noget tweegget Sværd, og trænger igennem indtil det adskiller baade Sjel og And, baade Ledemoed og Mary, og dommer over Hjertets Tanter og Raad. — Eph. 6, 17. Og tager Saliggjørelsens Hjelm og Landens Sværd, som er Guds Ord. — Jer. 23, 29. Er mit Ord ikke som Ild, siger Herren, og som en Hammer, der kan sonderlæae en Klippe?

8. Hvortil er den hellige Skrift givet os?

Den hellige Skrift skal bruges af Alle og paa den rette Maade.

Luc. 11, 28. Salige ere de, som høre Guds Ord og behare det. — Joh. 5, 39. I randsage Skriften, fordi I mene, i dem at have et evigt Liv, og disse er det, som vidne om mig. — Luc. 16, 29. Abraham sagde til ham: De have Moses og Propheterne, lad dem høre dem. — Ps. 119, 18. Aabn mine Dine, at jeg maa se de underlige Ting af din Lov. — V. 36. Bos mit Hjerte til dine Vidnesbyrd og ikke til Gjerrighed. — Jes. 34, 16; Ap. Gj. 17, 11; 8, 28; Luc. 2, 19; Matth. 4, 4, 7, 10, 11; 1 Sam. 3, 10; Rom. 15, 4; Matth. 7, 24; Joh. 13, 17; Col. 4, 16.

9. Hvordledes forholder den hellige Skrift sig til den christelige Lære?

Den hellige Skrift er den Kilde, hvorfra vi øse den christelige Lære.

10. Hvad er den christelige Lære?

Den christelige Lære er Undervisning om Guds Raad til vor Salighed ved Troen paa Jesus Christus.

Rom. 1, 16. Jeg flammer mig ikke ved Christi Evangelium, thi det er en Guds Kraft til Saliggjørelse for hjerden, som troer. — Ap. Gj. 16, 31. Tro paa den Herre Jesus Christus, saa skal du vorde salig og dit Husus. — Ap. Gj. 20, 27. Thi jeg forholder ikke, at jeg jo forkyndte Eder alt Guds Raad. — Joh. 17, 3. Men dette er det evige Liv, at de kjende Dig, den eneste sande Gud, og den, du udsendte, Jesus Christus.

11. Hvorledes inddeler man den christelige Lære?

Den christelige Lære inddelles i Troes- og Sædelære.

12. Hvor sammenstilles den christelige Lære?

Den christelige Lære er i kraftig Korthed sammenstillet i Luthers Catechismus.

Den christelig-apostoliske Troesbekjendelse.

13. Hvad er uttalt i denne Troesbekjendelse?

I den christelig-apostoliske Troesbekjendelse er uttalt vor Tro, hvad vi troe som Christne.

Jes. 116, 10. Jeg troede, derfor talede jeg: Jeg var saare plager. — Rom. 10, 9, 10. Thi derfor du besjender den Herre Jesus med din Mund, og troer i dit Hjerte, at Gud opreste ham fra de Ønde, da skal du blive salig; thi med Hjertet troer man til Rettsindighed, men med Mundens besjender man til Saliggjørelse.

14. Hvorledes inddedes den apostoliske Troesbekjendelse?

Den kristelig-apostoliske Troesbekjendelse har 3 Dele eller Artikler og hedder derfor ogsaa: de 3 Artikler; i dem handles om de tre store Værker af Gud, Skabelsen, Forlossningen og Helliggivelsen.

Om Treenigheden.

15. Hvorledes troe vi paa een Gud?

Vi troe kun paa een Gud; men da han aabenbarer sig i sit Ord som Fader, Son og hellig Ande, saa troe vi paa ham som Treenig; thi iflæge sin Aabenbaring vil han saaledes erkendes og tilbedes af os Jes. 44, 6; 1 Pet. 1, 2.

5 Mos. 6, 4. Hør, Israel! Herren vor Gud. Herren er een. — 1 Cor. 8, 6. Vi have kun een Gud, Faderen, af hvem alle Ding ere, og vi i ham, og een Herre, Jesus Christus, ved hvem alle Ding ere, og vi ved ham.

16. Hvorledes findes Læren om Treenigheden i den hellige Skrift?

Dunkle Antydninger af denne Lære ere allerede tilstede i det Gamle Testamente 4 Mos. 6, 24—26; Jes. 6, 3; 48, 16; men bestemt udtalt og i et klarere Lys finde vi den i det Nye Testamente.

Matth. 28, 19. Gaer hen og lærer alle Folk og dsber dem i Naaret Fadefens, Sonnens og den Hellig-Aands. — 2 Cor. 13, 13. Vor Herres Jesu Christi Naade, og Guds Kjærlighed og den Hellig-Aands Samfund vere med Eter Alle. (Matth. 3, 16, 17; 1 Joh. 5, 7). — Rom. 11, 33. O! Rigdoms Dyb, baade paa Guds Vidodom og Kunstdstab! Hvor urandsagelige ere hans Domme og hans Veie usporlige! — 1 Cor. 12, 4—6. Der er forskel paa Naadegaver, men Aanden er den samme, og der er forskel paa Tjenester, men Herren er den samme, og der er forskel paa kæstige Gjerninger, men Gud er den samme, som krafteligen virker Alt i Alle.

17. Hvad betegne vi med Ordet: Treenighed?

Bed Ordet Treenighed, eller naar vi kalde Gud treenig, betegne vi et evigt Forhold af Gud i sig selv, i sit gud-dommelige Æsæn.

Den første Artikel.

Om Gud Fader og om Skabelsesværket.

Teg troer paa Gud Fader, Himlens og Jordens almægtige Skaber.

Hvad vil det sige?

Teg troer, at Gud har skabt mig tilligemed alle Skabninger; at han har givet mig Legeme og Sjæl, Fine, Dren og alle Lemmer, Tornust og alle Sandser og at han endnu opholder dem; dertil Klæder og Skoe, Spise og Drikke, Hus og Gaard, Hustru og Barn, Ager, Dveeg og alle Goder; at han rigelig og daglig forsørger med al Nødtryft og Næring for Legeme og Liv, at han skærmer mod al Fare og vogter og bevarer for alt Dukt: og Alt dette af vel faderlig, guddommelig Naade og Barnhjertighed, uden al Fortjeneste og Beerdighed hos mig. For Alt dette er jeg styrkig at takke og prise ham, at tjene ham og være ham lydig. Dette er visseligen sandt.

18. Hvad indeholder Luthers Forklaring af den første Artikel?

Luthers Forklaring siger: 1) hvad Gud som Skaber, Opholder og Bestyrer gør for os ved Skabelsen og Forsynet; 2) af hvilken Bevæggrund, og 3) i hvad Øje med han gør det.

Om Troen.

19. Hvad vil det sige: at troe?

Teg troer; at troe betyder at antage et Bidnesbyrd for sandt.

Hebr. 11, 1. Troen er en Bestandighed i det, som haabes, en fast Overbevisning om det, som ikke sees. — 1 Joh. 5, 9. Det som vi antage Menneskenes Bidnesbyrd, da er Guds Bidnesbyrd større, thi dette er Guds Bidnesbyrd, hvilket han harer vidnet om sin Son. — Joh. 20, 29. Salige ere de, som ikke see, og dog troe.

20. Hvad vil det sige: at troe paa En?

Teg troer paa ic. At troe paa En betyder at sætte sin Fortrofning til ham, at vente sig alt Godt af ham og derfor hengive sig til ham.

Hebr. 11, 6. Men uden Tro er det umuligt at behage Gud; thi det bør den, som kommer frem for Gud, at troe, at han er til og at han bliver deres Besønner, som føge ham.

Om Troen paa Gud Fader.

21. Hvad vil det sige: at troe paa Gud?

Jeg troer paa Gud, vil sige: jeg sætter min hele Fortroestning til ham, hengiver mig til ham af ganstte Hjerte og venter af ham alt Godt i Lid og Evighed. Gud d. e. God, saaledes kalde vi alle Tings Skaber, fordi han er det høieste Gode.

Math. 5, 48. Værer da fuldkomne, ligesom Eders Fader i Himmelene er fuldkommen. — Math. 19, 17. Men han sagde til ham: Hvi kalber du mig god? Ingen er god, uden En, som er Gud; men vil du indgaae til Livet, da hold Budene. 1 Mos. 15, 4—6; Jac. 2, 19.

22. Hvoraf vide vi, at der er en Gud til?

At der er en Gud til, hans Tilværelse, erkende vi deraf, at han bestandig aabenbarer sig i sine Gjerninger og i sit Ord. Han aabenbarer sig i sine Gjerninger 1) udenfor os, i Naturen; 2) inden os, i Samvittigheden; denne Guds Aabenbaring kalder man den almindelige, fordi den er givet alle Mennesker. Guds Aabenbaring i hans Ord kalder man den særegne Aabenbaring (Aabenbaring i mere indskrænket Betydning), fordi den, endsholdt bestemt for Alle, dog ikke er blevet alle Mennesker til Deel.

Rom. 1, 19. 20. Thi det, som man kan vide om Gud, er dem aabenbart, thi Gud har aabenbaret dem det; thi hans usynlige Besen, hans evige Kraft og Guddommelighed, beskues fra Verdens Skabelse af og fortæs af hans Gjerninger, saaat de have ingen Undskyldning. — Ps. 19, 2. Himmelene fortælle Guds Ere, og den udstrakte Besæftning fortynner hans Henders Gjerning. — Rom. 2, 14. 15. Thi efterdi Hedningerne, som ikke have Loven, gjøre af Naturen Lovens Gjerninger, da ere de, endog de ikke have Loven, dem selv en Lov; de viste Lovens Gjerning streven i deres Hjertet, idet deres Samvittighed vider med dem, og Lankerne indbyrdes anlæsse eller og forsvarer hverandre. — Ps. 14, 1. En Daare siger i sit Hjerte: Der er ingen Gud. — 5 Mos. 32, 17; Ps. 106, 137; 1 Cor. 12, 3; 8, 4; 10, 19. 20; Eph. 2, 1. 2; Ap. 17, 26; 18, 9—11; 19, 11; 27; Job 12, 7—10; Jes. 40, 26.

23. Hvad er Gud ifølge sit Bæsen?

Ifølge sit Bæsen er Gud Aand, hvorfør vi skulle tilbede ham i Aand og Sandhed; han er ogsaa Kjærlighed.

Joh. 4, 24. Gud er en Aand, og de, som tilbede ham, bør tilbede ham i Aand og Sandhed. — 2 Mos. 20, 4. Du skal ikke

gjøre dig udstaaret Billede eller nogen Eignelse efter det, som er i Himmelnen oven til, eller paa Jordens neden til, eller i Vandet under Jordens. — Jes. 40, 18. Ved hvem ville I da ligne Gud? eller hvad for en Eignelse ville I forordne for ham? — Ap. Gi. 17, 29. Efterdi vi da ere Guds Skægt, skulle vi ikke mene, at Guddommen er litig Guld eller Sølv eller Steen, formet til et Billede ved Menneskens Kunst og Vacfund. (Rom. 1, 22, 23). — 1 Joh. 4, 8. 16. Hvo, som ikke elster, hender ikke Gud; thi Gud er Kjærlighed. Og vi have erkendt og troet den Kjærlighed, som Gud harer til os. Gud er Kjærlighed, og hvo som bliver i Kjærlighed bliver i Gud og Gud i ham.

24. Hvorfor kaldes Gud Fader?

Jeg troer paa Gud Fader. Gud kaldes Fader, som Fader til hans eenbaerne Son, den Herre Jesus Christus, ved hvem han er vor Fader og ved hvem vi blive hans hjære Born.

Joh. 1, 11. 12. Han kom til sit Eget, og hans Egne annamme ham ikke; men saa Mange, som ham annammede, dem havet han givet Magt, at vorde Guds Born, dem, som troer paa hans Navn. — Gal. 3, 26. I ere jo Alle Guds Born formedelt Troen i Christo Jesu. — Rom. 8, 14—16. Thi saa Mange, som drives af Guds Aand, disse ere Guds Born; og I annammede ikke en Trældoms Aand, atter til Frygt, men I annammede en sonlig Udklaarelses Aand, i hvilken vi raabe: Abba, Fader! Denne Aand vider med vor Aand, at vi ere Guds Born. — Eph. 2, 3. Vi bare af Naturen Bredens Born, som og de Andre. — 5 Mos. 32, 6; Ps. 68, 6; 103, 13; Jes. 63, 16; 64, 8; Jer. 3, 19; Mal. 2, 10.

Om Gud som Skaber og om hans Egenskaber.

25. Hvad vil det sige: jeg troer paa Gud, den almægtige Skaber?

Jeg troer paa Gud, Himmelens og Jordens almægtige Skaber. Den Gud, som er Jesu Christi Fader, er hele Verdens Skaber, den er et Værk af hans Almagt 1 Mos. 1, 1; Aabenb. 4, 11.

Ps. 115, 3. Vor Gud er i Himmel; han gjor Alt, hvad ham behager. — Ps. 33, 9. Han talede og det skete; han bsd., saa stod det der. — Luc. 1, 37. Intet kan være umuligt for Gud. — Hebr. 11, 3. Ved Tro fortæs vi, at Verden er blevet beredt ved Guds Ord, saaet de Ting, som sees, ere blevne af dem, der ikke vare tillyne. — 1 Mos. 1, 3. Og Gud sagde: Vorde Lys, og der blev Lys. — Joh. 1, 3; Hebr. 1, 2; Col. 1, 15. 16; Rom. 4, 17.

26. Hvorledes maae vi betragte Verdens Skabelse?

Verdens Skabelse er en Naben bæring af Guds forborgne Hærslighed, og denne funne vi derfor erkjende af Skabelsens synlige Værker ligesom i et Speil.

Rom. 1, 20.

27. Hvad vil det sige: Gud er evig?

Gud er evig, ikke indstrækket ved Tiden, før og uden for at Tid; Skaberen er før Skabningens, som selv først er et Værk af hans evige Kraft. Nab. 1, 8.

Ps. 90, 2. For Øjergene blev til eg du dannede Jorden, ja fra Evighed til Evighed er du Gud. — Jes. 44, 6. Saa sagde Herren, Israels Konge og hans Gjenlosser, den Hære Jeboab: Jeg er den første og jeg er den sidste, og uden mig er ingen Gud. — 1 Joh. 2, 17; Matth. 24, 35; 25, 46; Jes. 51, 6.

28. Hvad forstaae vi ved Guds Uforanderlighed?

Den Evige er ogsaa den Uforanderlige, som ikke i nogen Henseende er underkastet nogensomhelst Omskiftelse, thi ellers var og blev han ikke Gud, det højest Gode, det allersfuldkomneste Væsen.

Ps. 102, 28. Du bliver den samme, og dine Aar saae ingen Ende. — Jes. 54, 10. Thi Øjergene skulle vel vide og Hviene beveges, men min Misundhed skal ikke vige fra dig og min Freds Vagt ikke beveges, sagde Herren, din Hørbarmer. — Jac. 1, 17. All god Gave og al fuldkommen Gave er ovenfra og kommer ned fra Øyses Fader, hos hvilken ikke er Forandring eller Stygge af Omskiftelse.

29. Hvorfor kaldes Gud den Levende?

Gud kaldes og er den Levende, som Kilde, Dphav til og Dpholder af alle Skabningers Liv, isærdeleshed kaldes han saaledes i Modsetning til Hedningernes døde Af-guden.

1 Thess. 1, 9. Thi de forkynde selv, hvilken Indgang vi fandt hos Eder, og hvorledes I vendte Eder til Gud fra Afguderne, at tjiene den levende og sande Gud. — 1 Tim. 4, 10. Thi derfor baade arbeide og forhaanes vi, fordi vi have sat voit Haab til den levende Gud, som er alle Menneskers Fræsler, mest deres, som troe. — Joh. 5, 26. Thi ligesom Faderen havet Livet i sig selv, saaledes havet han og givet Sonnen at have Livet i sig selv.

30. Hvad betyder det: Gud er sig selv not?

Gud er sig selv nok; han, den Evige og Levende er uafhængig af alle Skabninger og trænger ikke til dem, me-

dens de alle tilsammen i enhver Henseende ere afhængige af ham og trænge til ham. At han alligevel saa alvorlig attræer Samfund med os, bør opfylde os med hellig Kjærlighed og Glæde. Ps. 8, 5; Matth. 11, 28; Jes. 55, 1—3.

Ap. Gj. 17, 24, 25. Gud, som havet gjort Verden og alle Ting, som ere derubi, han, som er Himmelens og Jordens Herre, boer ikke i Templer, gjorte med Hænder; han tjenes og ikke af Menneskehänder, som den, der havet Noget behov, efterdi han selv giver Alle Liv, Ande og alle Ting. — Rom. 11, 35, 36.

31. Hvad forstaae vi ved Guds Alvidenhed?

Gud er alvidende, d. e. hans gudommelige Forstand omfatter Alt. Ps. 94, 9; Hjeb 34, 21, 22; Ap. Gj. 15, 18; Hebr. 4, 13; Jes. 49, 14, 15.

Ps. 139, 1—6. Herre! du randsager mig og kender mig. Hvad heller jeg sidder eller staar, da veed du det; du forstaaer mine tanker langtfra; du omringer min Sit og mit Veie, du kender grant alle mine Veie; thi der er ikke et Ord paa min Tunge, see Herre! du veed det alt sammen. Saadanat forstaae er mig forunderligt, det er for højt, jeg kan ikke nære det. — Mal. 3, 16. Da talede de, som frygtede Herren, hver til sin Ven: Og Herren har givet Agt derpaa, og hørt det, og det er freuet til Blusommelse i en Bog for hans Ansigt, dem til Gode, som frygte Herren, og tenke paa hans Navn. — Jes. 29, 15; Ps. 90, 8; 2 Cor. 4, 2.

32. Hvad forstaaes ved Guds Allestedsnærværelse?

Gud er allestedsnærværende; ikke indstrækket af Rummet udbredet hans almægtige Virksomhed sig over Alt, saa at ingen Skabning kan unddragte sig den. Guds Allestedsnærværelse skal være os Trost i Fristelse og Fare. Ps. 16, 8; Jes. 43, 1, 2; Ps. 23, 4; 1 Mos. 39, 9. og Spore til en hellig Vandel 1 Mos. 17, 1.

Ps. 139, 7—12. Hvor skal jeg gaae fra din Land? Hvor skal jeg benspe for dit Aabyr? Dersom jeg farer op til Himlen, da er du der, og redet jeg Geng i Helvede, see da er du der. Vilde jeg tage Morgensdens Binger, vilde jeg bee hos det yderste Hav, saa skulle ogsaa der din Haand føre mig og din høire Haand holde mig fast. Og vilde jeg sige: Mørkbed maa dog stule mig, saa er Natten et Lys omkring mig. Mørkbed er og ikke Mørke hos dig og Natten maa lyse som Dagen, Mørket er som Lyset. — Jer. 23, 23, 24. Er jeg lun en Gud nær hos, siger Herren, og ikke en Gud langt borte? Men Nogen kan skule sig saa hemmeligt, at jeg, jeg kan ikke se ham? siger Herren; er jeg ikke den, som opfylder Himmelene og Jordene? siger Herren. — Ap. Gj. 17, 27. At de skulle søge Herren, om de dog kunde føle og finde ham; endog han er sandelig ikke langt fra Enhver af os.

33. Hvad vil det sige: Gud er algod?

Gud er algod d. e. han vil alle sine Skabningers Vel, isærdeleshed Menneskets; hans Godhed imod fornuftige Skabninger kalder man i Særdeleshed Kjærlighed Luc. 6, 35; Jer. 32, 41.

Ps. 145, 8, 9. Herren er naadig og barmhertig, langmodig og af stor Misundhed. Herren er god mod dem Alle og hans Barmhertiged er over alle hans Gjerninger. — Ps. 103, 13. Ligesom en Fader forbarmer sig over sine Børn, saaledes forbarmer Herren sig over dem, som frygte ham. — Matth. 5, 44, 45. Men jeg siger Eder: Elster Eders Fjender, velfigner dem, som Eder forbønde, gører dem godt, som Eder høde, og beder for dem, som gjøre Eder Glæde og forsøg Eder, paa det I skulle vorde Eders Faders Børn, som er i Himmelene; thi han lader sin Sol uvgaae over Ønde og Gode, og lader regne over Retfærdige og Uretfærdige.

34. Hvad betyder det: Gud er alvits?

Gud er alvits d. e. hans almægtige og algode Virksomhed ordner og leder Alt saaledes, at det maa tjene til hans Forherligelse og til hans Skabningers Vel; derfor vælger han de bedste Midler til de bedste Niemed Jer. 10, 12; Jes. 28, 29; 54, 8, 9; Ps. 104, 24; Job 12, 13; Rom. 8, 28. Guds Alvidsdom skal være os en Trost på Naturens og vor Skæbnes dunkle Bei og bevare os for Knurren, Utilfredshed og Daddel over hans Førelser Marc. 7, 37.

Dan. 2, 20. Viisdommen og Styrken er Guds. — Rom. 16, 27. Den ene vise Gud være Herre ved Jesus Christus i al Evighed. — Rom. 11, 33—36.

35. Hvad lærer Skabelshistorien os?

Skabelshistorien 1 Mos. 1. lærer os i Særdeleshed at erkjende Guds Almagt, Viisdom og Godhed, og at vor Gud er en Gud, der elster Orden.

Om Englene.

36. Hvad forstaaes ved Engle?

Engle d. e. Sendebud ere Skabninger i den usynlige Verden, begavede med højere Kræfter og Fuldkommensheder end Mennesket. Deres Bestemmelse er at tjene Gud, at bevare de Udvælgte og at nyde den evige Salighed. Den hellige Skrift lærer deres Tilsærtelse.

Hebr. 1, 14. Ere de ikke alle tjenende Mandar, udsendte til Hjælp for dem, som skulle arve Salighed? — Hagg. 1, 13; Mat. 2, 7; Job. 1, 20; Matth. 22, 30; Luc. 20, 36; 2 Kong. 6, 17; Matth. 28, 3; Luc. 2, 9; Ap. Gi. 1, 10; 12, 7; Job 38, 4, 7.

37. Hvilken Forskjel mellem Englene lærer den hellige Skrift os?

Den hellige Skrift lærer os, at der gives gode og onde Engle, da nemlig ikke alle forbleve i deres medstalte, oprindelige Fuldkommenhed, fordi de ved Misbrugen af deres frie Willie affaldt fra Gud.

38. Hvad forstaaes ved gode Engle?

De gode Engle, Lysets Engle, ere hellige og salige Bøsnæ, deres Sindelag er Ydmighed Job. 19, 10, og Kjærlighed, deraf glad Deelstagelse i de for Guds Rige vigtige Begivenheder, og overhovedet i Menneskeverdenen Matth. 18, 10; 1 Cor. 11, 10; Eph. 3, 10; 1 Pet. 1, 12. Deres Værk og Embede er Guds Pris Ps. 148, 2, og Tildelelse Hebr. 1, 6, samt at være den guddommelige Verdensregjerings Fjender. Deres Tal er stort Dan. 7, 10; Matth. 26, 53; Hebr. 12, 22, og der findes Classer iblandt dem Col. 1, 16.

Ps. 103, 20. Lovet Herren, I hans Engle! I vældige i Magt, som udrette hans Ord, idet I høre paa hans Ords Ros. — Matth. 13, 41, 49; 24, 31; 25, 31; 2 Thess. 1, 7; 1 Thess. 4, 16; Eph. 1, 20, 21; Col. 1, 20; 2, 18; Job. 22, 9.

39. Hvad forstaaes ved onde Engle?

De onde Engle, oprindelig ogsaa hellige og først ved deres Aftald fra Gud blevne onde Ind. B. 6, ere usalige Skabninger 2 Pet. 2, 4, Mennesketsægtens Fjender, Christi og hans Riges Modstandere; de leve i et Rige under et Overhoved, Djævelen Luc. 11, 15, og ere mange i Antal Marc. 5, 9.

Joh. 8, 44. Djævelen var en Manddraber fra Begyndelsen af og blev ikke bestaaende i Sandhed, thi Sandhed er ikke i ham. Han er en Løgner og Løgnens Fader. — 1 Joh. 3, 8. Hvo, som gør Synd er af Djævelen, thi Djævelen synder fra Begyndelsen af. Dertil er Guds Son aabenbaret, at han skal affasse Djævelens Gjerninger. — Job. 20, 2. Og han greb Dragen, den gamle Slange, som er Djævelen og Satanas, og bandt ham for tusinde År. — Jac. 4, 7. Staer Djævelen imod, saa skal han fly fra Eder; holder Eder nær til Gud, saa skal han holde sig nær til

Eder. — 1 Pet. 5, 8, 9. Bærer ædruer, væger; thi Eders Modstander, Djævelen, gaaer omkring som en brolende Ølle, høgrende hvem han kan opsluge. Staer ham imod faste i Troen, vidende, at de samme Edelster fuldbyrdes paa Eders Ørsbre i Berden. — 1 Joh. 5, 18; Joh. 14, 30; 2 Cor. 4, 3—4; 11, 3; Luc. 8, 12; Joh. 13, 2; Luc. 22, 31, 32; Ap. Gj. 5, 3; Matth. 26, 41; Eph. 6, 10—18; Jac. 4, 7.

Om Mennesket.

40. Hvorledes var Mennesket oprindelig bestaffen?

Vore første Forældres oprindelige Bestaffenhed var, at de bare Guds Billede i sig Jac. 3, 9.

1 Mos. 1, 27. Gud stalte Mennesket i sit Billede, i Guds Billede stalte han det. — Eph. 4, 24. I skulle iføre det nye Menneske, som er stalt efter Gud i Sandhedens Retfærdighed og Hellighed.

41. Hvoraf bestaaer Mennesket?

Mennesket bestaaer af Legeme, Sæl og Ånd.

1 Thess. 5, 23. Men han selv, den Fredens Gud, hellige Gud ganske og aldeles! og gud Eders ganske Ånd og Sæl og Legeme maa bevares ustraffeligt i vor Herres Jesu Christi Tilkomstelse. — 1 Mos. 2, 7. Og Gud Herren havde dannet Mennesket af Staub af Jorden og blæst Livs Ånde i hans Næse. Og Mennesket blev til en levende Sæl.

42. Hvad er Menneskets Bestemmelse?

Mennesket tilhører som legemlig-aandeligt (Sandelig-fornuftigt) Besen begge Verden, baade den jordiske og den himmelske, og har derfor en dobbelt Bestemmelse.

Matth. 25, 20, 21. Da git den frem, som harde annammet 5 Talenter, og frembragte andre 5 Talenter og sagde: Herre, du overantvordede mig 5 Talenter; se, jeg harer vundet 5 andre Talenter med dem. Men hans Herre sagde til ham: Wel, du gode og troe Ejener! du harer været troe over det Ejder, jeg vil sette dig over Meget; gaf ind til din Herres Glæde. — Eph. 2, 19. Saa ere I da ikke mere Gjester og Fremmede, men de Helliges Medborgere og Guds Hunsfolk. — Ps. 39, 13. Herre! hor min Bon, vend dine Øren til mit Raab, til ikke til min Graab; thi jeg er en Fremmed hos dig, en Gjest, som alle mine Fædre. — Psal. 3, 20. Thi vort Borgerstab er i Himmelne, hvorfra vi og forvente Frelseren, den Herre Jesus Christus.

43. Hvormange Mennesker har Gud oprindelig stalt?

Gud stalte oprindelig kun eet Menneskepar, hvorfra den hele Menneskeslægt nedstammer som een stor Familie 1 Mos. 1, 27.

Ap. Gj. 17, 26. Gud harer gjort, at al Menneskens Slægt boer paa den ganste Jordens Krebs af et Blod, og harer bestemt dem forordnede Tider og visse Grænser for deres Bolig. — 3 Mos. 19, 18. Du skal ikke herne dig selv, ei heller beholde Brode imod dit folks Born, og du skal elsse din Næste som dig selv; jeg er Herren. — Rom. 12, 10, 19—21. Bærer hverandre inderligen hengivne i broderlig Kjærlighed; forekommer hverandre med Erbedighed. Henvir Eder ikke selv, I Elstelige! men giver Straffen Tid; thi der er streven: Høyen hører mig til, jeg vil betale, siger Herren. Dersom da din Klænde hungrer, gib ham Mad, dersom han tørster, gib ham Drikke; thi, naar du det gør, samler du gløende Kul paa hans Hoved. Lad dig ikke overvinde af det Onde, men overvind det Onde med det Gode. — Joh. 13, 34, 35. Jeg giver Eder en ny Befaling, at I skal elsse hverandre, som jeg elstede Eder, at I og skulle elsse hverandre. Derpaa skulle Alle kjenne, at I ere mine Disciple, dersom I have indhyrdes Kjærlighed. — 2 Pet. 1, 7. Og beviser i Gudsfrigtgåben Broderkjærligheden, men i Broderkjærligheden Kjærlighed til Alle.

44. Hvor var vore første Forældres Opholdssted?

Vore første Forældres Opholdssted var Paradisets yndige Have (Eden), deres Besjæltigelse at dyrke og bevogte den 1 Mos. 2, 8, 10—15.

45. Hvilke Forhold ere grundede ved Agtstabet?

Gud indstiftede Agtstabet og grundede derved de tre Forhold, der udvile sig af det agtstabelige Liv, nemlig Famille, Stat og Kirke, hvis fælles Bestemmelse og Opgave det er at bevare og befordre Guds Rige på Jorden 1 Mos. 2, 18—24.

46. Hvorför er Høuledagens Høitideligholdelse anordnet?

Gud bød at helligholde den syvende Dag 1 Mos. 2, 1—3, for at det guddommelige Liv kunde befordres i saligt Samfund med ham, saavel som hans guddommelige Rige omhyggelig fremmes iblandt Menneskene.

Hebr. 4, 1, 9, 10. Lader os derfor, da Forældelsen at indgaae til hans Høle endnu staer os aaben, vogte os, at ikke Nogen af Eder skulle synes at blive tilbage. Altsaa er der en Sabbathøle tilbage for Guds Folk; thi hvo, som er indgaet til hans Høle, ogsaa han hviler fra sine Gjerninger, ligesom Gud fra sine. — Hab. 14, 13. Og jeg hørte en Røst fra Himmel, som sagde til mig: Skriv: Salige ere de Døde, som døe i Herren heretter. Ja Aanden siger, at de skulle hvile fra deres Arbeider, men deres Gjerninger folge med dem. — Jes. 40, 28; Joh. 5, 17; Hebr. 3, 17—19.

47. Hvorfør var en Provelse nødvendig for vores første Forældre?

Mennesket blev prøvet for at det kunde bevise sin Lydighed imod Gud og blive behandlet af Gud i Forhold dertil 1 Mos. 2, 9. 16. 17.

Syndesaldet; den første Forældrelse; om Gud som Dommer og om hans Egenkaber.

48. Hvad er vores første Forældres Syndesald?

Vores første Forældres Syndesald er den hellagelsesværdige Begivenhed, at de af Vantro (Misstilid og Ulydighed) trædte fra Uskyldighedens Tilstand ind i Skyld og Synd og fra den dem medfødte Fuldkommenheds-Høiude nedstyrte i dyb Elendighed 1 Mos. 3, 1—6.

Jac. 1, 13—15. Ingen sige, naar han fristes: Jeg fristes af Gud; thi Gud fristes ikke af det onde, men han frister heller ingen; men Enhver fristes, naar han drages og loktes af sin egen Begierelighed; derefter, naar Begiereligheden haver undsanget, føder den Synd; men naar Synden er fuldkommet, føder den Død.

49. Hvilke vare de nærmeste Folger af Frafaldet fra Gud?

De nærmeste umiddelbare Folger af Frafaldet fra Gud vare meget sorgelige: Skam, Frygt, Logn, syndig Beskyttelse, Gudsbespottelse 1 Mos. 3, 7—13.

Nom. 6, 23. Thi Syndens Søld er Døden, men Guds Naadegave er et evigt Liv i Christus Jesus vor Herre. — Luc. 15, 32; Eph. 2, 5; Marc. 9, 43—48; Aab. 20, 14. 15.

50. Hvorledes aabenbarer Gud sig efter Faldet?

Efter Syndesaldet aabenbarer Gud sig som Dommer, i Forbandelsen over Forføreren og i Forældrelsen til de Forstede om den kommende Frelser.

1 Mos. 3, 14. 15. Da sagde Gud Herren til Slangen: Efterdi du gjorde dette, da vær forbudet fremfor alt Øræget, og fremfor alle vilde Dyr paa Marken; du skal gaae paa din Bug, og æde Stov alle dit Livs Dage; og jeg vil sætte Hjendstab imellem dig og imellem Ørinden og imellem din Sæd og imellem hendes Sæd; den samme skal sønderknuse dit Hoved, men du, du skal sønderknuse hans Hæl. — Hebr. 2, 16.

51. Hvilke Egenkaber hos den dommende Gud aabenbarer sig først efter Faldet?

Efter Faldet aabenbarer sig først og fremmest Guds Naade, Barmhjertighed, Langmodighed og Taalmodighed som forskellige Uttringer af hans usoranderlige Kjærlighed til de falbne, syndige Mennesker.

52. Hvad forstaaes ved Guds Naade og Barmhjertighed?

Guds Naade er den Uttring af hans Kjærlighed, at han forlader de Skyldige deres Skyld og Straf, idet han skærper dem Tilgivelse, samt at han viser de Uverdige aldeles ufortjente Belgjerninger Matth. 18, 27. — Guds Barmhjertighed er den Uttring af hans Kjærlighed, at han søger at redde de elendig blevne Syndere fra deres Elendighed. Vi skulle glæde os over hans Naade og modtage hans Hjælp Ps. 31, 8.

Ps. 145, 8. 9. Herren er naadig og barmhjertig, langmodig og af stor Misundhed; Herren er god imod dem Alle og hans Barmhjertighed er over alle hans Gjerninger. — 2 Mos. 34, 6. 7. Og Herren gik forbi hans Ansigt og sagde: Herren, Herren, en barmhjertig og naadig Gud, langmodig og af megen Misundhed og Sandhed, som behøres Misundhed mod tusinde Led, som forlader Misgjerning, Overtredelse og Synd, og som aldeles ikke skal holde den Skyldige for uskyldig at være, som hjemmeger Fædrenes Misgjerninger paa Børn og paa Børnebørn, paa dem i tredie og paa dem i fjerde Led. — Luc. 6, 36. Saa vører da barmhjertige, som Eders Fader og er barmhjertig. — Ps. 103, 8. 14. Herren er barmhjertig og naadig, langmodig og af megen Misundhed; han skal ikke ebindeligen trætte, et heller beholde Brede evindelig; han gør ikke med os efter vores Synde og betaler os ei efter vores Misgjerninger; thi saa hsi Himlen er over Jordien, er hans Misundhed mægtig over dem, som frygte ham; saa langt som Østen er fra Vesten, løb han vore Overtredelser være langt fra os. Iggesom en Fader forbærer sig over sine Børn, saa forbærer Herren sig over dem, som frygte ham; thi han, han hjælper vor Skabning; han kommer ihu, at vi ere Styv.

53. Hvad vil det sige, at Gud er langmodig og taalmodig?

Gud er langmodig d. e. han udsetter Syndens velfortjente Straffe 1 Mos. 6, 3; Luc. 13, 6—9. Gud er taalmodig d. e. hans Kjærlighed bærer over med Synderne og venter paa deres Forbedring. Vi maae ikke misbruge hans Taalmodighed og Langmodighed.

Rom. 2, 4. Eller forægter du Guds Godheds og Taaalmodigheds og Langmodigheds Rigdom, og veed ikke, at Guds Godhed leder dig til Omvendelse? — 2 Pet. 3, 9, 15. Herren forhaler ikke Forættelsen, som Nogle agte det for en Forhaling, men har Langmodighed med os, idet han ikke vil, at Nogen skal fortæres, men at Alle skulle komme til Omvendelse. Og agter vor Herres Langmodighed for en Krelse, ligefrem og vor elstelige Broder Paulus efter den ham givne Viisdom harer strectet Eder.

54. Hvilke andre Egenkaber hos den dommende Gud aabenbare sig endvidere efter Faldet?

Idet Gud befjendtgjør de faldne Mennesker de videre sorgelige Folger (Straffe) af deres Frafald 1 Mos. 3, 16—24 (see 49), aabenbarer han sig som en hellig, retfærdig og sanddru Gud.

Rom. 8, 18—23; 2 Pet. 3, 13; Jes. 65, 17; Aab. 21, 1.

55. Hvad vil det sige: Gud er hellig?

Gud er hellig d. e. han er i sig selv fuldkommen reen, elster det Gode og hader det Onde 5 Mos. 32, 4; Ps. 99, 9; 1 Sam. 2, 2. Hans Hellighed tilsynder os til Hellighed Hebr. 12, 14.

Jes. 6, 3. Hellig, hellig, hellig er den Herre Zebaoth, al Jorden er fuld af hans Ere. — 1 Pet. 1, 15, 16. Efter den Hellige, som Eder kaldte, vorder og I hellige i al Omgangelse. Dersor er der strectet: Vorder hellige, thi jeg er hellig. — Ps. 5, 5. Thi du er ikke et Gud, som havar Styk til Ugudeligheden; den Onde skal ikke bee hos dig. — 1 Job. 2, 5, 6. Men hvo, som holder hans Ord, i ham er sandeligen Guds Kærlighed fuldkommet. Deryaa kende vi, at vi ere i ham. Hvo, som siger, at han bliver i ham, han er og skyldig til at vandre saaledes, som han vandbre.

56. Hvad forstaae vi ved Guds Retfærdighed?

Guds Retfærdighed er Aabenbaringen af hans Hellighed i Korhold til de fornuftige Skabninger, thi han giver enhver efter sine Gjerninger Jer. 17, 10; Ps. 145, 17; Hos 34, 10—12; den er belønnende og straffende; den skal holde os tilbage fra Synd Hebr. 10, 30, 31; og vi skulle, naar vi lide Uret, troste os ved hans Ret uddelende Retfærdighed Ps. 103, 6. Guds Helligheds Aabenbarelse i straffende Retfærdighed faldes Brede.

Ps. 11, 7. Herren er retfærdig og elster Retfærdighed. — Rom. 2, 6—11. Gud skal betale Enhver efter sine Gjerninger; dem, som ved Bestandighed i god Gjerning søger Ere og Hader os Uforståelighed, et evigt Liv, men dem, som ere gjenstridige og

ikke lyde Sandhed, men adlyde Uretfærdighed, skal vorde Ugunk og Brede. Trængsel og Angst skal være over hvert Menneskes Ejel, som gjør det Onde, baade en Jodes forst og en Grækers, thi der er ingen Persons-Anseelse hos Gud. — 1 Pet. 1, 17. Og dersom I påkalbe ham som Faber, der dømmer uden Persons-Anseelse efter Enhvers Gjerninger, da omgaaes med Frygt i Eders Modlændigheds Tid. — Ps. 90, 7. Thi vi fortærer i din Brede, og vi fordærves i din Grumhed. — Rom. 1, 18. Men Guds Brede aabenbarer af Himlen over al de Menneskers Ugudelighed og Uretfærdighed, som forholde Sandheden ved Uretfærdighed.

57. Hvad forstaaes ved: Gud er sanddru?

Gud er sanddru (strofast) d. e. han er hellig i sit Ord og Tilsgagn Ps. 33, 4; Hebr. 6, 18; 1 Sam. 15, 29, hvorför vi ubetinget skulle troe hans Forættelser og Trudster Ps. 119, 38.

4 Mos. 23, 19. Gud er ikke et Menneske, at han lyver, eller et Menneskes Barn at han skulle angre Noget. Haver han sagt det, og skulle ikke gjøre det? og haver han talet og skulle ikke holde det. — Ps. 33, 4. Thi Herrens Ord er sandt og hvad han tilsliger, det holder han visselig.

58. Hvorledes forholdt vore første Forældre sig til den guddommelige Forættelse?

Evas Tro paa Guds Maades Forættelse viste sig deri, at hun truede at have født i Kain den Menneskeslægten forættede Herre og Meester 1 Mos. 4, 1.

Om Fordærvelsen.

59. Hvad er Fordærvelsen?

Alle de sorgelige Folger af Faldet falder man Fordærvelsen; den udstrækker sig (see Nr. 49 og 54) til Menneskets aandelige og legemlige Natur og til den det omgivende Natur; den oprindelige (aandelige, indre) Fordærvelse er det moralske Onde (das Böse); den bevirke og modtagne Fordærvelse det physiske Onde (das Übel).

1. Det moralske Onde.

60. Høvde vore første Forældres Falde kun sorgelige Folger for dem alene?

Vore første Forældres Falde havde ikke blot sorgelige Folger for dem (Nr. 49 og 54); Synden var indtrængt i deres aandelige og legemlige Natur, og saaledes forplantede

de denne **Syndige** og **bødelige** Natur til deres umiddelbare Efterkommere 1 Mos. 5, 3.

Rom. 5, 12. Synden kom ind i Verden ved et Menneste og Døden ved Synden og Døden trængte igennem til alle Mennesker, idet de synede alle. — 1 Cor. 15, 45—49.

61. Hvordt strækker det Onde sig?

Da den hele Menneskeslægt nedstammer fra det ene første Par Foreldre (Nr. 43), forplantedes fra det Synd og Død til alle Mennesker; Alle fødes syndige og bødelige og bringe Spire og Anleg til Synd og Død med sig til Verden; den naturlige Fordærvelse er ganste almindelig.

Joh. 3, 6. Hvad som er født af Kjød, er Kjød. — 1 Mos. 8, 21. Menneskets Hjertes Tanke er ond fra Ungdommen af. — Hiob 14, 4. Hvo vil give en Reen af en Uren? ikke En. — Ps. 51, 7. See, jeg er født i Misgerning og min Mors undfangel mig i Synd. — 1 Joh. 1, 8. Dersom vi sige, vi have ikke Synd, bedrage vi os selv og Sanheden er ikke i os. — Jer. 17, 9; Matth. 15, 19; Rom. 3, 9—18, 23; Phil. 3, 12, 13.

62. Hvori bestaaer væsentlig den Mennesket medfodte Fordærvelse?

Den Mennesket medfodte Fordærvelse, der strækker sig over Sjel og Legeme, bestaaer væsentlig i en saadan Forstyrrelse af alle dets Nårdskræster, at det mangler Lys, Fred og Kraft til det Gode, og at det er underkastet Dødelighedens Lov.

Gal. 5, 17. Thi Kjødet begjerer mod Aanden, men Aanden imod Kjødet; og disse ere hinanden modsatte, saat I ikke kunne gøre, hvad I ville. — Rom. 3, 12. Alle ere afvegne, de ere sammen blevne ubørlige, der er Ingen som gør godt, end ikke En. — Rom. 7, 18, 19. Jeg veed, at i mig, det er i mit Kjød, boer ikke godt; Billien har jeg vel, men at udrette det Gode formaaer jeg ikke; thi det Gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det Onde, som jeg ikke vil, det gør jeg. — 1 Cor. 2, 14; Jes. 57, 21; Hebr. 2, 15; Rom. 8, 7, 8.

63. Kan Mennesket reddes af denne Fordærvelse?

Mennesket kan reddes af denne Fordærvelse, naar Guds Naade antager sig det; thi da det ogsaa efter sit Falb har beholdt Bevidstheden om sin højere Natur og sin guddommelige Oprindelse Rom. 1, 19, 20; 2, 14, 15; Ap. Gj. 17, 23, 28; grundes herpaa, ved dets Trang til Forlæssning, tillige dets Modtagelighed for den Rom. 5, 18, 19; 6, 23; 1 Cor. 15, 22.

Matth. 16, 26. Thi hvad gavner det Mennesket, om han vinder den gamle Verden, men tager Skade paa sin Sjel? Eller hvad kan et Menneske give til Verderlag for sin Sjel. — Ps. 48, 8, 9. — 1 Tim. 2, 4. Gud vil, at alle Mennesker skulle blive salige og komme til Sandheds Erkjendelse. — 2 Pet. 3, 9. Herren har Langmodighed med os, idet han ikke vil at Nogen skal fortaves. — Ezech. 33, 11. Saal sandt jeg lever, siger den Herre Herre: Jeg have ikke Behagelighed i den Ugadeliges Øsd, men i det at den Ugadelige omvender sig fra sin Bei, at han maa leve. Vender em, vender om fra Eders de onte Beie, og hvorfor ville I dse, Joracels Huus? — Rom. 7, 24, 25. Jeg elenbige Menneske! hvo stal frie mig fra dette Dødens Legeme? Jeg takker Gud red Jesus Christus vor Herre.

64. Hvad udvikler sig af den nedarvede Syndighed?

Af den nedarvede Syndighed udvikler sig den virkelige Synd. Synd er enhver Krænkelse af den guddommelige Lov, og da denne er den høieste Regel for Alt, hvad der er Ret og Godt, er den Uret (Lovstridighed, Uovrlighed) og Dønt 1 Joh. 3, 4.

1 Joh. 3, 4. Hvo, som gjør Synd, begaer og Overtrædelse af Loven, og Synden er Lovens Overtrædelse.

65. Hvordes inddeler man den virkelige Synd med Hensyn til Lovens Fordringer?

Den virkelige Synd, Frugten af vort Hang til Synd, kan inddeltes paa mange Maader. Med Hensyn til Lovens Form og Fordringer adskiller man Overtrædelses- og Efterladelses synder, disse krænke et Bud Matth. 25, 42, 43; Luc. 10, 31, 32; 19, 13, 20, 21; hine et Forbud Luc. 10, 30.

Jac. 4, 17. Hvo som veed at gøre det Gode, og ikke gør det, ham er det Synd.

66. Hvordes med Hensyn til Lovens Erkjendelse?

Med Hensyn til Erkjendelse af Loven adskiller man vitterlige Joh. 9, 41, og uvitterlige Synder Ap. Gj. 3, 17; 1 Tim. 1, 13.

Luc. 12, 27—48. Men den Ejener, som veed sin Herres Billie, og ikke bereder sig og ikke gør efter hans Billie, skal faae mange Hug; men den, som ikke veed det, og gør, hvad der er Hug værd, skal faae lidet Hug. Thi Enhver, hvem Megret er givet, hos ham skal man soge meget, og hvem Megret er betroet, af ham skal man kære Merc.

67. Hvorledes med Hensyn til Billien?

Med Hensyn til Menneskets Billie adskiller man Danskabs- (forskelige) og Svagheds-Synder.

Hebr. 10, 26; Gal. 6, 1.

68. Hvorledes med Hensyn til det Gebeet, hvor den fuldbringes?

Med Hensyn til det Gebet, hvor Synden fuldbringes, adskiller man iindvortes Synder, udførte i iindvortes Handlinger, i Tanker, Dusser, Begierligheder, Forsætter, Beslutninger, Planer i Joh. 3, 15; Matth. 5, 28, og udvortes i Ord og Gjerninger Matth. 5, 22; hine, hvormidt det 9de og 10de Bud ere rettede, ere Kilben til disse.

Marc. 7, 21. Indvortes af Menneskenes Hjerte udgaae onde Tanker. (Matth. 12, 35). — Matth. 12, 36. Men jeg siger Eder, at Menneskenne skulle gløre Negnstab paa Dommens Dag for hvert utilberligt Ord, som de have talet. — Matth. 26, 41. Haager og beder at J ikke falde i Fristelse! Nanden er vel redebon, men Kjædet er strobeligt.

69. Hvorledes med Hensyn til vores Drifters Forvildelse?

Med Hensyn til de naturlige Drifters Forvildelse, nemlig naar vor Kjærlighed paa syndig Viis gaaer ud paa Verden og dens Lyst og er bleven til Verdenskjærlighed, aabenbarer denne sig i en tredobbelt Retning, som Kjædets Lyst, Vinenes Lyst og et hofferdigt Levnet.

1 Joh. 2, 15, 16, 17; Matth. 4, 4; 6, 24; Luc. 16, 19; 21, 34; Phil. 3, 19; 2, 3; Eph. 5, 18; 1 Tim. 6, 9; Gal. 5, 26.

70. Hvorfor adskiller man Netsærdige og Uretfærdige?

Da, endfljadt Alle ere Syndere, Nogle ere mindre, Andre mere nedslukne i Synden, adskiller man med Hensyn til Menneskets sædelige Bestaffenhed Netsærdige og Uretfærdige, Gode og Onde 1 Mos. 7, 1; 1 Sam. 24, 18; Luc. 1, 6; Phil. 3, 6.

71. I hvilke Tilstande bringer Syndens Herredomme Mennesket?

Med Hensyn til Syndens Magt og Herredomme over det syndige Menneske besinder dette sig i de forskellige Tilstande af Trældom og Forstokkelse.

72. Hvad er Trældommens Tilstand?

Mennesket besinder sig i Trældoms Tilstand under Synden, naar en eller anden Laft behersker det saaledes, at den stede seirer over dets modstræbende bedre Billie Joh. 8, 34.

Rom. 6, 16. Vide J ifø, at hvem J fremstille Eder som Ejendere, dens Ejendere ere J, hvem J lyde, enten Syndens til Død, eller Lydighedens til Retfærdighed?

73. Hvad er Forstokkelsens Tilstand?

Mennesket besinder sig i Forstokkelsens Tilstand, naar Lovens, Evangeliets og den egne Samvittigheds Måndarsser ved bestandig at tjene Synden blive bestandig virksommere og sjeldnere, Isleslen af Frygt og Stam bestandig mere kraftløs, og det derfor bestandig bliver mere stikket til det fiendtlige Forhold til Gud; Pharao, Saul, Judas.

2. Det physiske Onde.

74. Hvad er det physiske Onde?

Det physiske Onde er Syndens Folge og Straf (Nr. 54); det omfatter alle timelige Lideler, Sørgel, Ulykkes-tilselde, Sygdom, Smærter og den legemlige Død.

Rom. 6, 23. Thi Syndens Sold er Døden, men Guds Råddegave er et evigt Liv i Christus Jesus vor Herre. — Ordbr. 14, 34. Retfærdighed opfører et folk, men Synden er Follets Fordærvelse.

75. I hvilken Betydning lide vi Straf?

Enhver Lidelse, der rammer et Menneske, rammer ham som en Synder, fordi alle Mennesker ere Syndere, den er saaledes en Lidelse af Straf; i engere Forstand, naar den rammer ham som umiddelbar Folge af en bestemt Overtrædelse 1 Mos. 42, 18—21; Jer. 2, 19; i videre Forstand, naar den ikke rammer ham paa denne Maade, men ved andres slette Gjerninger Matth. 2, 16—18, eller ved særegne Udstikkelser fra Gud (Nr. 74).

76. Hvilen Lidelse kaldes Kors?

En timelig Lidelse, som af Christi og Sandhedens Ejender tilføies Mennesket for Christi og Sandhedens Skyld, kaldes i Bibelen Kors; det er den øbleste Lidelse, fordi

den rammer os for en rigtig Opsørrelsels Skyld, men det staaer til Mennesket om han vil tage det paa sig eller ikke 1 Pet. 2, 19. 20; 3, 14; Hebr. 11, 36—38; Joh. 15, 18—21; 16, 2; Matth. 10, 17. 21—25; 16, 24.

Matth. 10, 28. Hvo, som ikke tager sit Kors og følger efter mig, er mig ikke verd. — Matth. 5, 10—12. Salige ere de, som lide Forhærgelse for Rettsærdigheds Skyld, thi Himmelrigets Rige er deres. Salige ere I, naar man bespotter og forsøller Eder, og taler allehaende Ondt imod Eder for min Skyld og lyver det. Glæder og frydner Eder, thi Eders Son skal være megen i Himmelene; thi saa have dé forfulgt Propheterne, som vare for Eder.

27. Hvorledes maae vi betragte timeligt Ulykke?

Den timelige Ulykke, som rammer et Menneske skal og bør aldrig være den Maalestok, hvorefter vi vurderer Graden af hans personlige Skyld eller Ulykkelid Joh. 9, 1—3.

Luc. 13, 1—3. Men paa den samme Tid vare Nogle tilstede, som forkyndte ham om de Galileer, hvis Blod Pilatus havde blandet med deres Offer. Og Jesus svarede og sagde til dem: Mene I, at disse Galileer vare Syndere fremfor alle Galileer, fordi de lede dette? Nej, siger jeg Eder, men dersom I ikke omvende Eder, skulle I Alle ligesaa omkomme. — Luc. 16, 19; Rom. 2, 4; Ps. 73, 1, 2c.

28. Hvad er Formalet med de timelige Ulykker?

Evangeliet henviser os ved alle timelige Lidelser til Guds Formaal, nemlig ved dem at forbedre os; de ere derfor Guds Maades Opdragelsesmidler til vor Forbedring, fremstridende Helliggjørelse og indre Forherligelse, altfaa i Sandhed Belgjerninger 1 Pet. 4, 1; Jes. 48, 10. 11; Mal. 3, 3; Joh. 15, 2; 1 Pet. 1, 6. 7; Luc. 15, 14—20.

Hebr. 12, 11. Men al Revselse, medens den er nærværende, synes ikke at være til Glæde, men til Bedrøvelse; men siden giver den ligesom dem, som dermed ere vrede, Rettsærdigheds salige Frugt. — Rom. 5, 3—5. Vi rose os ogsaa af vores Trængster; efterdi vi vide, at Trængsten virker Standhaftighed, men Standhaftigheden Forsørenhed, men Forsørenheden Haab, men Haabet bestemmer ikke. — Jer. 2, 19.

29. Hvorledes kan det Giemed naaes med os, som de timelige Under tilstigter?

Guds Giemed med vores Lidelser kunne kun da opnaaes med os, naar vi benytte dem rettelig, idet vi gjerne og barnslig bære dem med Tiltro til Gud, med Taalmodighed

uden at knurre, med Hengivenhed uden at satte en syndig Tillid til egen Hjælp, i Haab om den tilkommende Herlighed og under Bon 1 Pet. 4, 12—14; 2 Tim. 2, 9—12; Jac. 1, 12; Abenb. 2, 10; Ps. 126, 5. 6.

2 Cor. 4, 17. Thi vor Trængsel, som er stukket og let, slaffer os en over al Maade stor evig Begegt af Herlighed, idet vi ikke ansee de synlige Ting, men de usynlige, thi de synlige ere timelige, men de usynlige ere evige. — Rom. 8, 18. Thi jeg holder for, at den nærværende Tids Lidelser ere ikke at agte mod den Herlighed, som skal aabenbares paa os. — V. 28. Vi vide, at alle Ting tjene dem til Gode, som elste Gud. — V. 31. 32. Er Gud for os, hvod kan da være imod os? Han, som ikke spæredes sin egen Son, men gab ham hen for os Alle, hvorledes skulde han ikke ogsaa skenke os alle Ting med ham? — V. 38. 39. — Hebr. 12, 6. Hvem Herren elster, den reser han. — Rom. 8, 15. I annamme en sonlig Udviklaelles Land, i hvilken vi raabe: Abba! Fader!

30. Hvorledes maae vi betragte den timelige Død?

Endskjendt den legemlige Død er Syndens Straf, er den dog en guddommelig Belgjerning, fordi den gjor Ende paa det timelige, syndige Liv og paa Syndens videre Udvikling i samme; men da den kun forloser os fra Legemet ikke fra Synden, saa kan den Døde derfor endnu ikke prises som salig Ps. 90, 3—9; Luc. 16, 23. 24.

Phil. 1, 21, 23. Thi det at leve er mig Christus, og at dø en Binding. Thi jeg staaer beknætet imellem tvende Ting, idet jeg havet hyst till at vandre herfra, og være med Christus; thi dette var faare-meget bedre. — Joh. 11, 11; Ab. 14, 13; Jes. 57, 2; 2 Cor. 5, 1—9; Joh. 3, 2; 2 Tim. 4, 7. 8; Luc. 12, 19. 20.

Om Forsynet.

31. Hvordan handles der i den første Artikel om Forsynet?

I Luthers Forklaring af den første Artikel er Taleen om Guds Forsyn med de Ord: Dertil, nemlig til mit Op-hold giver han mig, Klæder og Skoe, Spise og Drifte ic, dette er det op holdende Forsyn; til Guds bestyrrende Forsyn henviser de Ord: skjerner mod al Fare, vogter og bevarer for alt Ondt.

23. Hvad er det guddommelige Forsyn?

Guds Forsyn er Åabenbaringen af Guds Herlighed og Maade for den faldne Verden, til dens Forlossning og til hans Forherligelse.

24. Hvad hører til Forsynet?

Til Guds Forsyn hører, at han opholder og bestyrer Verden.

24. Hvad vil det sige: Gud opholder Verden?

Gud opholder Verden d. e. han åabenbarer sin guddommelige Herlighed derved, at de støtte Ting og Væsner, det Hele og det Enkelte vedvarer efter sit Wesen og i sin bestemte Orden 1 Mos. 8, 22.

Ps. 145, 15, 16. Alles Mine vogte paa dig og du giver dem deres Spise i sin Tid; du sylader din Haand og mæitter Alt det, som lever, med Velbehagelighed. — Ps. 104, 13, 14. Du vander Hjergene heroven og sylder Landet med Frugter, som du frembringer, du lader Græs groe for Øvæget og Sæd til Menneskens Tjeneste, at du maa fremføre Brod af Jordnen. — Matth. 6, 26. Seer til Himmelens Fugle! de saae ikke og hvste ikke, og fanke ikke i Lader, og Eders himmelstæ. Gaver foder dem, ere I ikke meget mere end de. — Hebr. 1, 3; Col. 1, 17; 1 Mos. 3, 19; 2 Thess. 3, 8—10; 2 Mos. 16; 5 Mos. 9, 9. 18; 1 Kong. 17, 19, 5—8; Matth. 14, 15—21.

25. Hvad vil det sige: Gud bestyrer Verden?

Gud bestyrer Verden d. e. han åabenbarer sin guddommelige Herlighed ved at lede alle Begivenheder saaledes, at Alt hvad der skeer, maa bidrage til hans Forherligelse Ps. 33, 11—15; 119, 91; 1 Kron. 30, 12; Ordsp. 16, 9; 21, 31.

Ps. 74, 16, 17. Dagen hører dig til, Natten hører dig ogsaa til; du, du berede Solen og Lyset; du, du satte alle Jordens Græsder; Sommer og Vinter dem dannede du. — Ordsp. 2, 7, 8. Han glemmer det Bestandige for de Oprigtige; han er et Skold for dem, som vandre fuldkommeligen; at devøgte Rettens Stier, og han skal bøsse sine Helliges Bei. — Phil. 2, 13. Gud er den, som virker i Eder baade at ville og at udrette efter sit Velbehag. — 1 Mos. 50, 20. Jeg tænte ondt imod mig, men Gud tænkte at vendte det til det Gode, for at gjøre det, som sees paa denne Dag, at holde meget Folk ved Live. — Ps. 37, 4. Forlyst dig i Herren, saa skal han give dig dit Hjertes Begjering.

26. Hvorledes inddeler man det guddommelige Forsyn?

Man deler det guddommelige Forsyn i det almindelige og særegne; forsaaadt det udstrekker sig over Verden i sin Storhed og Heelhed, hedder det det almindelige Dan. 4, 32, og forsaaadt som det ogsaa omfatter det Enkelte og Ubetydelige, ganske specielt Mennesket, hedder det det særegne Ps. 139, 16; 90, 3; Hjob 14, 5.

Matth. 10, 29, 30. Sælges ikke to Spurve for en Penning? og ikke een af dem falder paa Jorden uden Eders Faders Billie. Ja endog alle Eders Hovedhaar ere talte. — Dan. 2, 20, 21; Ordsp. 16, 23.

27. Hvoraf erkjender man det guddommelige Forsyn?

Det guddommelige Forsyn erkjende vi deels af Historien (Verdens og Folkenes Historie og den Enkeltes Livs historie), deels og fornemlig paa det herligste af den hellige Skrift, som den guddommelige Verdensbestyrelses Historiebog.

28. Hvad bevoeger Gud til faderlig Forsorg for os?

Alt, hvad Gud, som Skaber, Opholder og Bestyrer, virker mod os og for os, virker han (Luthers Forklaring) af idel faderlig, guddommelig Godhed og Barmhjertighed, uden al Fortjeneste og Værdighed fra min Side.

Jes. 54, 7, 8, 10. Jeg havør forladt dig i et lidet Dieblik; men jeg vil samle dig med stor Barmhjertighed. Det Lidet, Brede varede, skjulte jeg mit Ansigt et Dieblik for dig, men jeg havør forbarmet mig over dig med evig Misundhed, sagde Herren, din Gjenåser. Thi Hjergene skulle vel vige og Hjertene beveges, men min Misundhed skal ikke vige fra dig og min Freds Vagt ikke beveges, sagde Herren, din Forbamer. — 1 Mos. 32, 10. Jeg er ringere end alle de Misundheder og end al den Trofæshed, som du havør gjort imod din Ejener, thi med min Stav gil jeg over denne Jordan og nu er jeg vorden til to Hære.

29. Hvad ere vi Gud skyldige for alle hans Vægter?

Før alle Vægter, som Gud viser os som Skaber, Opholder og Bestyrer ere vi (Luthers Forklaring) skyldige at takke ogprise ham, at tjene ham og være ham lydige.

Ps. 106, 1. Takk Herren, thi han er god og hans Mislundhed varer evindelig. — **Ps. 103, 1. 2.** Min Siel, lov Herren, og Alt det, som er inden i mig, love hans hellige Navn. Min Siel! lov Herren og glem ikke alle hans Velgerninger. — **I Thess. 5, 18.** Frembrerer Takfjelse i alle Ting; thi dette er Guds Billie i Christus Jesu til Eder. — **Col. 3, 17.** Alt hvad I gjore i Ord eller Handling, det gjører Alt i den Herres Jesu Navn, takfende Gud og Faderen formmedst ham. — **Eph. 5, 20.** Siger altid Gud og Faderen Tak for alle Ting i vor Herres Jesu Christi Navn. — **Ps. 136, 1; 5 Mos. 32, 5—7; Luc. 17, 11 ic.; Ps. 50, 14; 147, 1; 100, 2; 1 Sam. 12, 20. 21; Rom. 12, 1; Jes. 7, 23.**

90. Hvorfor erkende vi det guddommelige Forsyn i Tiden for Christus?

Guds Forsyn, som vil forløse den syndige Verden og opførte til sig og opreste den faldne Verden (Nr. 81), erkende vi, endnu førend Christus selv kom, fornemlig i de Foranstaltninger, som Gud har truffet til at vedligeholde den sande Tro og at stifte og fremme Himmeriges Rige på Jorden og hvorved Christi Fremtrædelse og Værk er forberedet (Nr. 91—96).

91. Hvortil tjente Patriarchernes lange Levetid?

Patriarchernes lange Levetid tjente til usorsafslættet Overleverelse til senere Slægter af Historien om de første Forældre, om deres Fal og om den dem givne Forsettelse (Nr. 50) 1 Mos. 5, 11.

92. Hvad var Niemedet med Syndstoden?

Syndstoden, hvori en usorbederlig Slægt forgik, tjente til at vedligeholde den tilstedeværende sande Tro i Noahs Familie, som alene blev funden retsædigt for Gud 1 Mos. 6—9.

93. Hvorfled er Abrahams Kaldelse saa vigtig?

Abrahams Kaldelse danner Begyndelsen til en ny Rekke af guddommelige Aabenbaringer og Forsettelses; ved den Maadespagt, som Gud sluttede med ham, udvalgtes hans Efterkommere fra Isaak, Israels Folk, til Guds Folk fremfor alle andre Folkeslag.

Jos. 24, 2. 3; 1 Mos. 12, 1—7; 15, 1—6; 17, 9. 10; 22, 16—18; Hebr. 11, 8—19; Rom. 4, 13—25.

94. Hvad gjorde Guds Forsyn for Hedningerne?

Før de hedenske Folkeslag, der ikke varer benaadeede med en seregen Aabenbaring, aflagde Gud Vidnesbyrd om sig ved Velgerningerne i Naturen og ved Loven, som var streven i deres Hjerter, at de skulle søge ham, om de dog kunde finde ham Ap. Gj. 14, 15—17; 17, 23 ic. (See Nr. 63).

Joh. 8, 12. Da talede Jesus atten til dem og sagde: Jeg er det Verdens Lys; hvio, som folger mig, skal ikke vandre i Mørket, men have det Livsens Lys. — **Job. 6, 44.** Ingen kan komme til mig, uden Faderen, som mig udsendte, drager ham, og jeg skal opreste ham paa den yderste Dag. — **Jes. 60, 1—3.**

95. Hvorpåledes aabenbarede Guds Forsyn sig i Israel?

Med seregen Hellighed aabenbarede Guds Forsyn sig i Pagten med Israel, der sluttedes ved Midleren Moses, som en Mellemanstalt mellem den Abraham givne Forsettelse og dens Opfyldelse ved Christus Gal. 3, 19.

Mika. 4, 2. Thi af Zion skal udgaae en Lov og Herrrens Ord af Jerusalem. — **Joh. 4, 22.** Saliggjørelsen kommer fra Jøderne. — **2 Mos. 19, 3—6; 5 Mos. 6, 24. 25; 3 Mos. 18, 5; 5 Mos. 7, 6—8; 29, 29; Ps. 147, 19. 20; Hebr. 10, 1.**

96. Hvorpåledes fornuftig skulde den gamle Pagt forberede til Christus?

Fornemlig skulde den gamle Pagt forberede til Christus og hans Forlossning ved den guddommelige Lov, ved de messianiske Spaadomme og ved den forbilledlige Offertjeneste.

1 Mos. 49, 18. Herre! jeg venter efter din Salighed. — **Jes. 64, 1.** Du nedfører, Børge bortslede fra dit Nasyn. — **Ps. 119, 166; Luc. 2, 25.**

Om den guddommelige Lov eller

om de hellige ti Bud.

(Det første Hovedstykke i Luthers Catechismus).

97. Hvad er den guddommelige Lov?

Den guddommelige Lov er Guds hellige Billie, udtrykt i bestemte Bud, høitidelig bekjendtgjort i Verden og udrustet

med Trudsler og Forsettelseser 2 Mos. 20, 1—19; 5 Mos. 5, 6—21.

Rom. 7, 12. Saaledes er vel Loven hellig, og Budet er helligt og retsærdigt og godt. — Ap. Gj. 7, 53; Gal. 3, 19.

98. Af hvormange Dele bestaaer den guddommelige Lov ifølge sit Indhold?

Den guddommelige Lov er efter sit Indhold en tredobbelst: Sædelighedsloven, Ceremonialloven og den borgerlige Lov 3 Mos. 26, 46.

99. Hvilkens er den tredobbelte Bestemmelse af Sædelighedsloven?

Sædelighedslovens Bestemmelse er en tredobbelst.
1) Den skal være en Skranke for det Undes Magt og Udbredelse i Verden og vender sig derfor nærmest til de Unde og Uomvendte 1 Tim. 1, 8. 9. — 2) Den skal være et Speil, hvori vi erkendende vor Syndighed, Strafsværighed og Krang til Forlossning Rom. 7, 7. — 3) Den skal være Levereregel for Guds gjenfodte Barn Matth. 5, 17; Rom. 3, 21, 6, 15; Gal. 2, 17.

Rom. 3, 23. Thi det er ikke Forstjel; Alle have jo synDET og flettes den Nøs, de fulde have for Gud. — 1 Joh. 1, 8. Dersom vi sige, vi have ikke Synd, bedrage vi os selv og Sandheden er ikke i os. (1 Mos. 8, 21; Ps. 19, 13). — 1 Tim. 1, 8. 9. Men vi vide at Loven er god, dersom Nogen bruger den løsligen, vi dende dette, at Loven ikke er sat for den Retsærdige, men for Uretfærdige og Ulydige, Ugudelige og Syndere, Nyggesløse og Vanhellige, Fader-Mordere og Moder-Mordere, Mandbrabere. — Rom. 3, 20. Ved Loven kommer Syndens Erkendelse.

100. Hvorfor stode de ti Bud paa to Tavler?

De ti Buds Lov staaer paa to Tavler 2 Mos. 31, 18, fordi de ti Bud lade sig sammenfatte i to Hovedbud Luc. 10, 25—27; 5 Mos. 6, 4. 5; 3 Mos. 19, 18; 1 Joh. 4, 20. 21.

Matth. 22, 37—40 og Marc. 12, 30. 31. Jesus sagde: Du skal elste Herren din Gud i dit ganste Hjerte og i din ganste Sjel og i dit ganste Sind. Dette er det første og store Bud; men det andet er ligesom dette: Du skal elste din Næste som dig selv. Af disse to Bud hænger al Loven og Propheterne. — 1 Joh. 5, 2. Derpaa kende vi, at vi elste Guds Barn, naar vi elste Gud og holde hans Bud. — Rom. 13, 10. Kjærligheden givt Næsten ikke Dødt; dersor er Kjærligheden Lovens Hylde. — Ezech. 36, 36.

101. Hvormed gjøre de to Hovedbud os bekjendt?

Lovens to Hovedbud gjøre os bekjendt med vore Pligter; det første Hovedbud, der omfatter de tre første Bud paa den første Tavle, lærer os vore Pligter imod Gud; det andet Hovedbud, der omfatter de syv sidste Bud paa den anden Tavle, lærer os vore Pligter imod vor Næste og imod os selv Rom. 13, 8. 9.

102. Hvorledes maa hele Loven opfattes?

Hele Loven maa efter Christi Udtydning Matth. 5, 20—48 opfattes efter Bogstaven, men tillige efter Nænden.

Phil. 3, 6. 9; Rom. 4, 1. 2; Luc. 11, 39. 40; 18, 11. 12.

103. Med hvilke Ord begynder Loven?

Hele Loven begynder 2 Mos. 20, 2 med de Ord: Jeg er Herren din Gud, der har udført dig af Egypten, af dit Trældoms Land.

Den første Tavle, de tre første Bud.

Om Kjærlighed til Gud.

Det første Bud.

Du skal ikke have fremmede Guder for mig.

Det er: Vi skulle over alle Ting frygte og elste Gud, og forlade os paa ham alene.

104. Hvad er Meningen af dette Bud?

Til Erklæringen: Jeg er Herren, din Gud, knytter sig nu den Forstrift: Du skal ikke have fremmede Guder for mig d. e. mig og mig ganske alene skal du holde for din Gud; dette steer, naar vi over alle Ting frygte og elste Gud og forlade os paa ham alene.

Matth. 6, 24. Ingen kan tjene to Herrer; thi han maa enten have den ene og elste den anden, eller holde sig til den ene og foragte den anden. I kunne ikke tjene Gud og Mammon. — 1 Kong. 18, 21; Job 31, 24; Ps. 52, 9; Jer. 17, 5; Matth. 10, 37; Rom. 1, 23.

105. Hvad vil det sige: at frygte Gud, else ham og forlade sig paa ham?

Guds frygt er den sonlige, ikke slaviske Erefrygt og hellige Sky for Gud, der som en Domme holder os tilbage fra det Onde Hjøb 28, 28; Matth. 10, 28. Guds frygt beskier for Menneskefrygt Præd. 12, 13, 14. Slavisk Frygt see Jes. 33, 14; Matth. 25, 24.

1 Mos. 17, 1 Jeg er den almægtige Gud; vandt for mit Ansigt og vær fuldkommen. — 1 Mos. 39, 9. Hvorledes fulde jeg gjøre denne store Ondstab og synde imod Gud? — 1 Joh. 4, 18. Frygt er ikke i Kærlighed, men den fuldkomne Kærlighed driver Frygten ud; thi Frygt bringer Pine, men hen som frygter, er ikke fuldkommet i Kærligheden. — Rom. 8, 15. I anannammede ikke en Troldoms Vand efter til Frygt, men I anannammede en sonlig Udtærelses Vand, i hvilken vi raabe: Abba, Fader!

Kærlighed til Gud er den hertelige Hengivenhed til ham, der lader os føge Samfund med ham og som en Spore driver os til at gjøre hans Willie for at forudsage ham Glæde Jes. 26, 8, 9; Ps. 73, 25, 26, 28; 84, 2, 3.

1 Joh. 5, 3. Thi dette er Kærlighed til Gud, at vi holde hans Bud, og hans Bud ere ikke svære. — Joh. 15, 14. I ere mine Venner, dersom I gjøre, hvad ige befaler Eder.

Tillid til Gud er den urokkelige Fortrostdning til hans Kærlighed til os, hvorfaf vi forvente alt Godt i Eid og Evighed Ps. 23; 37, 5; 91, 1, 2; 2 Cor. 4, 8, 9.

Ps. 23, 1. Herren er min Hyrde; mig skal ikke flettes. — Ps. 37, 5. Bekl din Bei paa Herren og forlad dig paa ham; han, han skal gjøre det. — 1 Pet. 5, 7. Kaster al Eders Sorg paa ham; thi han haver Domhu for Eder. — Hebr. 10, 35. Kaster derfor ikke Eders Krimodighed bort, hvilken haver en stor Beslounning.

106. Indtager dette Bud med Nette den første Plads?

Det første Bud indtager med Nette den første Plads, fordi det er det altomfattende; thi fuldkommen Kydighed imod det vilde tillige være Opfyldelse af alle andre Bud, og Krænkelse af hvilket som helst andet Bud er tillige Overtrædelse af dette første Jac. 2, 10.

1 Joh. 4, 16. Gud er Kærlighed, og hvem som bliver i Kærlighed, bliver i Gud og Gud i ham. B. 20. Dersom Nogen siger: Jeg elsker Gud, og harer sin Broder, han er en Løgner; thi hvem som ikke elsker sin Broder, som han haver set, hvorledes kan han elsker Gud, som han ikke haver set? — Eph. 5, 1—2.

Bører derfor Guds Esterfolgere, som elstelige Barn og omgaaes i Kærlighed, ligesom og Christus elstede os og gav sig selv hen for os til en Gave, et Slagtoffer, Gud til en velbehagelig Luft. 2 Mos. 20, 4.

Det andet Bud.

Du skal ikke tage Herren din Guds Navn forfængeligen; thi Herren vil ikke holde den uskydig, som tager hans Navn forfængeligen.

Det er: Vi skulle frygte og elste Gud, saa vi ved hans hellige Navn ikke bande, ikke sværge, ikke gjøre Trolddom, ikke lyve, ikke bedrage; men udi al vor Modgang paakalde Guds Navn, bede til ham, love og takke ham.

107. Hvorimod er dette Bud rettet?

Dette Bud træder op imod det syndige Hjertes forkeerte Tilbuelighed til at gjøre en bespottende Brug af Guds Navn (som ved Syndefaldet 1 Mos. 3, 10, 12).

108. Hvad forbydes heri?

Heri forbrydes enhver tankelos, letfærdig Udtalen og Paakalden af Guds Navn eller Jesu Christi ic.; enhver trodsig, spottende og ondstabsfuld Anvendelse af det guddommelige Ord for at besmykke Synden og forføre Andre Matth. 4, 6. — Banden, naar man af Letsindighed, Had eller Brede onster Andre Ondt fra Gud Matth. 5, 44; Rom. 12, 14; Jac. 3, 10. — Sværgen, naar man paakalder Gud for at stjuile Mangel paa Troverdighed eller for at belæfte Lygn (Ed) Matth. 5, 33—37; 23, 16—22; 26 63; Ab. 10, 5, 6; 5 Mos. 23, 22, 23; 4 Mos. 30, 3; Ezech. 17, 19. — Trolddom, naar man falseligen foregiver at kunne, ved at paakalde Gud i hemmelighedsfulde Formularer, bevirk overmenneskelige Ting til Skade eller til Fordel for Andre Gal. 5, 19, 20; 5 Mos. 18, 9—12; Ap. Gi. 16, 16; 19, 13. — Lygn og Bedrag, naar Guds Navn anvendes til at besmykke og tilhylle den indvortes Ondstab; Hykleri, Skinrhellighed, Phariseisme Matth. 2, 7, 8. Herodes; Ap. Gi. 5, 1—5 Ananias og Sapphira; Matth. 23, 14.

3 Mos. 19, 12. Da jeg skulle ikke falseligen sværge ved mit Navn, saa Du rænhæller din Guds Navn, thi jeg er Herren. — Jac. 5, 12. Men for Altting, mine Brødre, sværger ikke, hvem

ved Himmelnen eller ved Jorden, eller nogen anden Gud, men Eders Ja være Ja, og Nei være Nei, at I ikke skulle falde under Dommen. — Hebr. 6, 16. Mennesker svørge jo ved en Storre og Edens er dem en Ende paa al Twist, til Stadfæstelse.

109. Og hvad besales heri?

Heri besales den rette Brug af Guds Navn i Bon og Fortyndelse Jes. 26, 16; Ps. 145, 13. (om Bonnen see Nr. 232 ic.).

Ps. 50, 15. Kald paa mig paa Nebens Dag; jeg vil udfrie dig og du skal prise mig.

***Det tredie Bud.**

Kom ihu at du helliger Hviledagen.

Det er: Vi skulle frygte og elske Gud, saa vi ikke foragle eller forsomme hans guddommelige Ord, men heller agte det højt og holde det i Hore, og gjerne baade høre det af Andre og lære Andre det igjen.

110. Imod hvilken Misbrug er dette Bud rettet?

Da Menneskets salige Samfund med Gud blev opnævret ved Syndefaldet, vil det falsne, syndige Menneske, fuldt af Kjærlighed til Verden, ganste hengive sig til den og forglemme Gud; imod denne Forkeerthed retter det tredie Bud sig og befaler at losrøve sig fra Verden og at hengive sig til Gud, saaat vi føge Omgang og Samfund med ham ved rigtig at omgaaes med og ved rettelig, i Fællesskab og med Høitidelighed at bruge og prise hans Navn paa de hellige Tider og de hellige Dage (see Nr. 46).

111. Hvad forstaaes ved det christelige Kirkeaar?

Alle Son og Festdage i Aaret Løb kalde vi det christelige Kirkeaar.

112. Hvorledes høitideligholdes de hellige Dage og Tider paa den rette Maade?

Disse Dage høitideligholdes paa den rette Maade ved flittig at bestæftige sig med Guds Ord, saavel hjemme i hushulg Andagt som i Menigheden Luc. 2, 49; Ap. Gj. 2, 42, 46, 47; Ps. 84, 2—7, 11, for at det kan udbrede sin velsignelsesrige Indflydelse over Hverdagene og vort hele Liv.

Mark. 2, 27. Sabbathen blev til for Menneskets Skyld, ikke Mennesket for Sabbathens Skyld. — Col. 3, 16. Lader Christi Ord boe rigeligen blandt Eder i al Viisdom, saa I lære og paamindte hverandre med Psalmer og Lovsange og aandelige Viser, idet I synge yndeligen for Herren i Eders Hjertter. — Hebr. 10, 25. Lader os ikke forlade vor egen Forsamling, som Nogle have for Skif, men formane hverandre. — Matth. 10, 32, 33. Hvo, som vil bekjende mig for Menneskene, den vil jeg og bekjende for min Fader i Himmelne; men hvisomhelst vil nægte mig for Menneskene, den vil jeg og nægte for min Fader, som er i Himmelne. — Matth. 5, 16. Lader saa Eders Lys stinne for Menneskene, at de see Eders gode Gjerninger, og ære Eders Fader, som er i Himmelne. — Col. 2, 16, 17; Luc. 14, 1—6; 13, 10—17; Joh. 5, 15—18; Jac. 1, 27; Eph. 5, 18—19; Ps. 1, 1, 2; Luc. 2, 19, 20.

Den anden Tavle, de syv sidste Bud.

Om Kjærlighed til Næsten.

113. Hvad lære de syv sidste Bud os?

De syv sidste Bud lære os, hvorledes vi skulleære og elske Gud i Mennesket, eller for Guds Skyld være og elske Mennesket, som Gud har meddeelt sin Herlighed, idet han slæbte det i sit Billede 3 Mos. 19, 18; Luc. 10, 25 ic.; Matth. 5, 43 ic.

Matth. 7, 12. Alt, hvad I ville at Menneskene skulle gjøre imod Eder, det gjører I også imod dem; thi saadan er Loven og Propheterne. — Rom. 13, 8—10. Oliver Ingens Noget skyldige uden dette, at elske hverandre; thi hvo som elster den anden, harer oplyst Loven. Thi det: Du skal ikke bedrive Hoer; Du skal ikke ihæfssæae; Du skal ikke fiske; Du skal ikke være falsf Vidnesbyrd; Du skal ikke begjere og om der er noget andet Bud, det besyffates som i en Hovedsum i dette Ord: Du skal elske din Næste som dig selv. Kjærligheden gjør Næsten ikke Ondt; derfor er Kjærligheden Lovens Hjelpe.

Det fjerde Bud.

Hedre din Fader og din Moder, at det kan gaae dig vel, og at du maa leve længe paa Jorden.

Det er: Vi skulle frygte og elske Gud, saa vi ikke foragle eller forstorne vores Forældre, ikke heller dem, som have at hyde og raade over os, men holde dem i Hore, tjene, ablyde, agte og elske dem.

114. Imod hvilken forkeert Billies-Retning er dette Bud rettet?

Dette Bud træder op imod den forkeerte Retning ved det syndige faldne Menneskes Billie, at det med sin Hovmodighed og Egenbillie kun vil være og styrke sig selv, men ikke hvide sig under den af Gud over det satte Magt, som der da allerede i Syndefaldet sandt Oprør Sted imod Gud og den af ham indførte Orden.

115. Hvad forstaaes ved at være?

At være, som Gud her fordrer, er noget langt høiere end Kjærlighed, og indbefatter ikke blot Kjærligheden i sig, men ogsåaa, og det fornemlig, en hellig Sky, Hdmighed og Erbedighed for de Personer, hvilke Gud har beklædt og smykket med en vis Majestat, som en svag Afglands af sin egen; thi Forældre og Herrer ere jordiske Afskillede af det sande og himmelske Forhold, at Gud i Christus er vor rette Fader, hvem vi have at takke saavel for det naturlige som for det guddommelige Liv. Eph. 3, 14.

116. Hvem skulle vi være?

Vi skulle være vores Forældre, som de Forste og Mesteste, Gud har foresat os, men dernæst ogsåaa alle de Personer og Stænder, som træde i Forældres Sted og deraf efter guddommelig Billie og Ret ere vores Herrer og som saadan have at byde over os.

Eph. 6, 1—4. I Børn! lyder Eders Forældre i Herren, thi dette er Ret. Er din Fader og din Moder, (hvilket er det første Bud med Forældrelse), at det maa gaae dig vel og du maa længe leve paa Jordens. Og I Fædre! optrir ikke Eders Børn, men opfordrer dem Tugt og Herrrens Formaning. Col. 3, 20. — Ordsp. 30, 17. Et Dje, som spotter Fader, og forsøger at hænge ved sin Moder, det skal Ravne udhakke ved Hæften og Orneunger skal øde det. Luc. 2, 51; Sir. 3, 1—18; 5 Mos. 27, 16; Matth. 15, 4; Ordsp. 19, 26; 1, 8, 9; Sir. 7, 29, 30; 1 Tim. 5, 4—7; Col. 3, 20, 21; Matth. 18, 5, 6. — Jofr. 24, 15. Jeg og mit Hushus, vi ville tjene Herren. — 1 Tim. 5, 8. Men dersom Nogen ikke haver Omsorg for sine Egne, og mest for sine Hushuse, den harer nægtet Troen og er værre end en Bantro. Eph. 6, 5—9; 1 Pet. 2, 18—20; Ap. Gj. 5, 29; Matth. 10, 37. — Col. 4, 1. I Herrer! bewiser Ejenerne hvad ret og billigt er, vidende, at og I have en Herre i Himmelten. — Col. 3, 22. I Ejenerne! værer Eders timelige Herrer lydige i alle Ting, ikke med Dienstjeneste,

som de, der ville tælles Mennescene, men i Hjertets Ensindighed, frygtsomme Gud. Og Alt, hvad I foretage Eder, det gjører af Hjertet, som for Herren og ikke som for Mennescene. — 1 Pet. 2, 18. I Ejenerne! værer Eders Herrer underdanige i al Ørefrygt, ikke alene de gede og billige, men ogsåaa de fortrædelige. 1 Tim. 2, 1—3; Luc. 13, 24; 19, 41 ic.; Jer. 29, 7. — Rom. 13, 1. 2. Hvert Menneske være de føresatte Øvrigheder underdanig, thi der er ikke Øvrighed uden af Gud; men de Øvrigheder, som ere, haver Gud beklædt, saaet hvo, som sætter sig imod Øvrigheden, imodstaar Guds Anordning; men de, som imodstaar, skulle faae deres Dom. — Matth. 22, 21. Giver Keiseren det, som Keiserens er, og Gud det, som Guds er. 1 Pet. 2, 13, 14; 5 Mos. 1, 17; Hebr. 13, 7, 17; 1 Thess. 5, 12, 13; 3 Mos. 19, 32; 1 Pet. 5, 1—5; Rom. 12, 1—21; 1 Pet. 4, 8—11; 1 Tim. 5, 17.

Det femte Bud.

Du skal ikke ihjelstaae.

Det er: Vi skulle frygte og vere Gud, saa vi ikke gjøre vor Neste nogen Skade paa hans Legem og ei tilhøje ham noget Ondt, men hjelpe og staar ham bi udi al legemlig Nød.

117. Hvad lære de følgende fire Bud?

De følgende Bud indtil det ottende lære os, hvorledes vi skulle vere Gud i Mennesket derved, at vi efter hans Billie og af alle vores Kæster gjensidig beskytte, bevare og befordre de mangfoldige Gode, som Guds Kjærlighed sjæller os.

118. Hvorimod er det femte Bud rettet?

I det faldne Menneske udvilkede sig ved dets Græfslad fra Gud, hvilket skyttede det selv i Doden, den onde Billie og Lyft til at forsyre Guds Verk; imod denne forkeerte Billiesretning er det femte Bud givet; det vil beskytte Livet, der er det høieste jordiske Gode, fordi det er Be tingelsen for Nydelsen af alle Guds andre timelige Velgjænger 1 Joh. 3, 11, 12.

119. Hvad forbryder det?

Her forbrydes Mord og Drab, saavel i virkelig Forstand 3 Mos. 24, 19, 20; 1 Mos. 4, 8. Rain; 1 Kong. 21, 19. Athab, som det mere forfinede ved Hab, Brede, Hengjerrighed, Fjendstab Matth. 5, 21, 22; Eph. 4, 26. 31, 32; Ordsp. 26, 18, 19; Jac. 1, 19, 20; endvidere

at frænke eller udsætte for Fare enten Mæstens eller sit ege, t. Vis Ordsp. 24, 8.

1 Joh. 3, 15. Hver, som harer sin Broder, er en Manddraber.
Rom. 12, 19. Henvner Eder ikke selv, I Christelige! men giver Straffen Eder; thi der staar skrevet: Henvnen hører mig til, jeg vil betale, siger Herren.

120. Hvad befaler det?

Heri befales at være oprigtig Kjærlighed og hertelig Velvillie, paa enhver Maade søger at befordre Mæstens Bedste, paa Legem og Sjel og hans Bel i Edd og Evighed 1 Pet. 3, 8, 9; Jac. 2, 15, 16.

Col. 3, 12, 13. Saa iforer Eder da, som Guds Udvælgte, Hellige og Elste, inderlig Barmhertighed, Godhed, Udmøgbed, Sagtmødighed, Langmødighed, saa I fordrage hverandre og tilgive hverandre, dersom Nogen harer Klagemaal imod Nogen; ligesom Christus tilgav Eder, saaledes og I.

Det sjette Bud.

Du skal ikke bedrive Hoer.

Det er: Vi skulle frygte og elste Gud, saa vi leve et hyd og tugtigt Levnet og intet Utugtigt hverken sige eller gøre, men Hver elste og agte sin Egtesælle.

121. Hvorimod er dette Bud rettet?

Det sjette Bud træder op imod de sandfæligheds-naturlige Drifters Esileslosshed, der ved Syndefaldet have erholdt en utilbørlig Kraft og Herredomme over det naturlige Menneske, saaat det søger deres ubundne Eidsfredsstillelse udenfor den af Gud indstiftede Egteskab.

122. Hvad er Egteskabet?

Egteskabet er den af Gud selv indstiftede livsværdige Forbindelse mellem Mand og Kvinder til ved gjensidig Agtelse, Tillid og Kjærlighed at hjælpe hinanden og befordre hinandens timelige og evige Bel, samt til at forplantte Menneskeslægten 1 Mos. 1, 27, 28 (see Nr. 45).

Matth. 19, 1; 1 Tim. 4, 1—3.

123. Hvorledes skal Egteskabet føres?

Egteskabet skal føres i hengivende Kjærlighed, ubrødelig Trofast, gjensidig Taalmødighed og Fredsmødighed, og i

egteskabelig Kydshed, Tugt og Sædelighed efter forbilledet af det Forhold, der finder Sted imellem Christus og hans Menighed 3 Mos. 20, 10; 1 Pet. 3, 1—7.

Hebr. 13, 4. Egteskabet være hæderligt hos Alle og Egtesengen ubesmittet. — Eph. 5, 22, 23. I Kvinder! værer Eders egne Mand underdanige som Herren, thi Manden er Kvindens Hoved, ligesom Christus er Menighedens Hoved; og han er sit Regems Saliggjørel. V. 25. I Mand! elsker Eders Hustruer, ligesom og Christus elsker Menigheden og gav sig selv hen for den. — Matth. 19, 7, 8.

124. Hvem angaaer dette Bud?

Dette Bud angaaer ikke blot de Elste, og byder Alle uden Undtagelse og Forfæl Kydshed, Tugt, Verbarhed i Lanter, Ord, Miner, Geberder, Klaedebdragt 5 Mos. 23, 17; Matth. 15, 19, 20; 12, 34, 35; Eph. 5, 3, 4; Sir. 23, 4—6; 1 Cor 6, 15—20.

Det syvende Bud.

Du skal ikke stjæle.

Det er: Vi skulle frygte og elste Gud, saa vi ikke tage Andre Gods og Penge fra dem med Bold, og eiheller tilvende os dem med falske Varer eller nogen Svig, men befordre deres Gavn ved at hjælpe dem at beskytte deres Gods og forbedre deres Mæring.

125. Imod hvilken Forkeertheed er dette Bud rettet?

Mennesket har efter Syndefaldet, istedetsfor Kjærlighed til Gud, som det høieste Gode, en saa megtig Kjærlighed til de stalte Ting, at det begærer dem uden Maade, og søger at forslasse sig dem ved ethvert, om og uretfærdigt Midtel. Imod dette jordiske Sindelag og al Uretfærdighed optræder det syvende Bud, der vil beskytte Ejendommen.

126. Hvad forbryder det?

Heri forbrydes alt Tyveri, det grove som det fine, naar man ved List og Brødag stiller Mæsten ved hans Ejendom eller forringer den, og alt Rov, naar man med Magt hersker Mæsten hans Ejendom.

1 Thess. 4, 6. Ingen skal undertrykke eller forfordre sin Broder i nogen Handel, thi Herren er en Henvner over alt Saadant, som vi og forud have sagt og vidnet for Eder. — Jer. 22,

13. Bee den, som bygger sit Huus foruden Netsærdighed, og sine Sale foruden Ret; den, som lader sin Næste tine for Intet og ikke giver ham hans Arbeides Len. — Ps. 37, 21. En Ugudeelig tager tilgaans og betaler ikke; men en Netsærdig forbarmes sig og giver. Ordsspr. 11, 1; 20, 23; Jac. 5, 4; Ordsspr. 29, 21; 28, 19; 6, 6—11; Eph. 4, 28; Luc. 16, 3; Ordsspr. 23, 20, 21; 1 Tim. 6, 6—10.

127. Hvad byder det?

I dette Bud bydes Netsærdighed, der lader Enhver beholde Sit og giver ham hvad der tilkommer ham; 1 Thess. 2 Thess. 3, 8, 12, Sparsummelighed Joh. 6, 12 og Missonhed med Det, Gud giver; God gis renhed, der gjerne meddeler Ap. Gj. 20, 35; Ordsspr. 19, 17; Matth. 25, 34—36; Jac. 2, 15, 16; Erlighed, Trostab, uegenytlig Kærlighed.

1 Joh. 3, 17. Men den, som harer denne Verdens Gods og seer sin Broder side Mangel og lukker sit Hjerte for ham, hvorledes bliver Guds Kærlighed i ham? — 2 Thess. 3, 8, 10. Ikke heller aade vi Nogens Brod for Intet, men arbedede med Mine og Besær, Nat og Dag, for ikke at være Nogen af Eder til Byrde. Og der vi være hos Eder, bøde vi Eder, at, dersom Nogen ikke vil arbeide, han bør heller ikke æde.

Det ottende Bud.

Du skal ikke sige falsk Vidnesbyrd imod din Næste.
Det er: Vi skulle frygte og elsse Gud, saa vi ikke falsolegen behyve Andre, ikke forraade Andre, ikke bagtale Andre, ikke berygte Andre, men vi skulle undstylde dem, mene og tale vel om dem, og tage alle Ting i den bedste Mening.

128. Imod hvilken Forkeerthed er dette Bud rettet?
Bud Fra Falset fra Gud, der er selve Sandheden, traadte Mennesket ind i Usandhedens og Legnens Rig; disse udover og elster det i sin naturlige Tilstand, og naar det seer Andre i Overeensstemmelse med Gud, gode og sande, søger det at bagtale dem og berove dem deres Ere blandt Menneskene. Imod denne forkeerte Billiesretning er det ottende Bud givet, der fordret Sandhed og vil beskytte Ere n.

Ordsspr. 22, 1. Et godt Navn er mere at udvælge end stor Rigdom; Kunst er bedre end Sølv og Guld. — Joh. 5, 41, 44.

129. Hvad forbydes deri?

Heri forbydes enhver lognagtig Tale og ethvert falsk Vidnesbyrd d. e. enhver usand Dom eller Udsagn saa-

vel om enkelte Personer, som om hele Stænder, Selstaber, Foreninger &c., det være nu aflagt i Retten eller udenfor i det daglige Liv, i Dens Nærverelse eller Fraværelse, hvem det angaaer Ordsspr. 4, 21; Ps. 34, 14.

Eph. 4, 25. Derfor aflagger Lægn og taler Sandhed, hver med sin Næste, efter vi ere hverandres Lemmer. — Ps. 15, 1, 2. Herre! hvø skal være til Herber i dit Paulun? Hvo skal boe paa dit hellige Bjerg? Den, som vander fuldfommen og gjør Netsærdighed og taler Sandhed i sit Hjerte. — 1 Pet. 3, 10. Thi den, som vil elsse Livet og se gode Dage, skal stille sin Tunge fra Ondt, og sine Læber, at de ikke tale Evig. — Ps. 5, 7. Du fordarver dem, som tale Lægn; Herren harer Bederlyggelighed i en blodgerrig og falsk Mand. — Matth. 5, 37. Eders Tale skal være: Ja, Ja, Nei, Nei; men hvad der er over dette, er af det Onde. — Jac. 1, 19; 3, 1, 2, 6.

130. Hvad bydes der i det?

I det ottende Bud bydes Sandhed i sin Tale i og af hjertelig Kærlighed, Oprigtighed i Ord og Gjerninger, hvorved vi erhverve os Tillid hos Andre, og en saadan Bandel, der ikke lader os take vore Medmenneskers Agtelse, men twertimod forhysier den Phil. 4, 8; Matth. 5, 16; Gal. 6, 1, 2.

1 Pet. 2, 12. Eders Omgangelse være god blandt Hedsningerne, at de, idet de bagtale Eder som Misdaedere, kunne see Eders gode Gjerninger, og derover prise Gud paa Bessgelsens Dag. — 1 Cor. 13, 4—7; Luc. 6, 37.

Det niende Bud.

Du skal ikke begiere din Næstes Huus.

Det er: Vi skulle frygte og elsse Gud, saa vi ikke med Svig eller List trægte efter vor Næstes Arv eller Gods, og ei tilvende os det, om der end kunde synes at være nogen Ret dertil paa vor Side, men heller hjælpe ham, at han maa beholde al sin Ejendom.

Det tiende Bud.

Du skal ikke begiere din Næstes Hustru, eller hans Svend, eller hans Bige, eller hans Øye, eller hans Apen, eller Noget af alle de Ting, som høre Din Næste til.

Det er: Vi skulle frygte og elsse Gud, saa vi ikke ville tilvende os vor Næstes Hustru, eller Ejendere, eller Fa med

nogen Slags Underfundighed; ikke heller skulle ham af med dem, enten ved Vold og Evang eller nogen Listighed; men heller paamindre og tilraade at de blive tilstede hos ham, og gjøre den Ejendom, som de ere deres Herre hyldige.

181. Hvormod ere begge disse to Bud rettede?

Bud Syndefaldet er en, Guds Billie modstridende, altsaa ond Billie, og allelags onde Tilbøreligheder trængte ind i det menneskelige Hjerte, og imod disse ere det niende og tiende Bud givne.

182. Hvad forbrydes i dem?

I det niende Bud forbrydes al Bindesyge, der ofte gør Uret og udover Uretfærdighed mod Næsten under Skin af Ret, og i det tiende Bud den onde Begierlighed Matth. 5, 27, 28, der poserer paa Rænker og smeder onde Planer, der trænger efter at tilvende sig sin Næstes Hustru d. e. bevæge hende til Troloshed, vinde hendes Hengivenhed og Kærlighed, og søger at tilvende sig hans Ejendom, eller skille ham af med hans Fæ; hūnt ved List, Over talelse eller Løster, dette ved paa en strafværdig Maade at lokke det til sig.

Jac. 1, 13—15. Ingen sige, naar han fristes: Jeg fristes af Gud; thi Gud fristes ikke af det Onde, men han frister heller Ingen; men han fristes, naar han drages og løktes af sin egen Begierlighed; derefter naar Begierligheden harer undsanget, foder den Synd, men naar Synden er fuldkommet, foder den Død.

183. Hvad fordres i dem?

Begge Budenes Hovedfordring er et reent Hjerte Matth. 5, 8; vort af Naturen urene og ved Synden besmitte Hjerte kan kun blive reent ved daglig fremstridende Renførsel og Helligelse, der kun ere mulige i Samfund med Christus ved Tro paa hans Død 1 Jøh. 1, 7, ved hans hellige Aands i os virksomme Kraft Gal. 5, 16—18, og ved Bon Matth. 26, 41.

Matth. 5, 8. Salige ere de Nene af Hjertet, thi de skulle se Gud. — Ps. 51, 12, 13. Gud! slab mig et reent Hjerte og fornry en stædig Aand inden i mig. Bortkast mig ikke fra dit Ansigt og tag ikke din hellige Aand fra mig. — Gal. 5, 24. Men de, som høre Christus til, have korsstøstet Kjædet med Lysterne og Begierderne.

Slutningen af Budene.

Om alle disse Bud siger Gud saa:

Teg er Herren din Gud, en almægtig Gud og en nidskjær Gud, som hjemføger Fædrenernes Øndstab paa Børnene i tredie og fjerde Ved, paa dem, som have mig; men jeg gør Misfunktion paa mange tusinde Ved mod dem, som elsker mig og som holde mine Bud.

Det er: Gud truer haardeligen at straffe alle Dem, som fortrække og overtræde disse Bud; derfor skulle vi frygte for hans Brede og ikke overtræde hans Bud. Derimod lover han ogsaa dem Maade og alt Godt, som holde disse Bud; derfor er det billigt, at vi elste og forlade os paa ham, og følge hans Beslutninger.

184. Hvad indeholder Slutningen af Budene?

Slutningen af Budene, der 2 Mos. 20, 5 og 5 Mos. 5, 9, 10 staar umiddelbart efter det første Bud, og skal udbrede sin Kraft over dem alle sammen, indeholder en Trudsel og en Forrættelse, der begge skulle bevirke Lydighed imod hele Loven.

Gal. 6, 7, 8. Karer ikke vild, Gud lader sig ikke spotte; thi hvad et Menneske saaer, det skal han og høste. Thi hvo som saaer i sit Kjæd, skal høste Forkrankelse af Kjædet; men hvo som saaer i Aanden, skal høste det evige Liv af Aanden. — Ezech. 18, 2. 20—23. Hvad er det at I bruge dette Ordsprog udi Israels Land og sige: Fædrene have godt sure Druer, men Børnenes Tænder smmedes deraf? Den Sjæl, som synner, den skal dse; en Son skal ikke bare Faderens Misgjerning og en Fader skal ikke bare Sonnets Misgjerning; den Retfærdiges Retfærdighed skal være over ham, og en Ugudeligs Ugudelighed skal være over ham. Men naar den Ugudelige omvender sig fra alle sine Syndere, som han harer gjort og holder alle mine Skilte og gjort Ret og Retfærdighed, da skal han viselig leve, han skal ikke dse. Alle hans Overtrædelser, som han harer gjort, skal ham ikke ihukommes; han skal leve i sin Retfærdighed, som han harer gjort. Mon jeg skulle nogensinde have Behagelighed i den Ugudeligs Død? siger den Herre, Herre; mon ikke meget mere deri, at han omvender sig fra sine Beve og maa leve? — Jes. 24, 19; Ps. 7, 12—14; 5 Mos. 24, 16.

185. Hvad aabenbarer den os?

Slutningen af Budene aabenbarer os Gud, Lovgiveren, tillige som Lovens Overholder, der ifølge sin Retfærdighed væger over sin Lov med hellig Alborg for os selv offslører den vor Strafværdigheds Størrelse.

Nom. 1, 18. Men Guds Vrede aabenbares af Himlen over al de Menneskers Ugudelighed og Uretfærdighed, som forholde Sandheden ved Uretfærdighed. — **Ps. 19, 13.** Hvo kan forstaae sig paa Billbsærelser? Rens du mig af min lønslige Brost. — **Gal. 3, 22—24.**

Om de messianske Spaadomme.

186. Hvad forstaaes ved messianske Spaadomme?

Ved de messianske Spaadomme forstaaes vi alle de Steder i det Gamle Testamente, hvor der tales om den tilkommende, allerede vore første Forældre forsjættede Forløser (See Nr. 5, 50 og 96).

187. Hvorom handle alle messianske Spaadomme?

Alle de messianske Spaadomme tilsammen handle om den tilkommende Forløser i tredobbelts Henseende: 1) om hans menneskelige Herkomst; 2) om hans Værk og Verdighed; 3) om hans Skæbne.

188. Hvad er Niemedet med dem?

Niemedet med de messianske Spaadomme var (Nr. 96), i den forchristelige Tid at bibringe Israel en bestandig dybere og fuldstændigere Indsigt i den forsjættede Forløzers Person, Værk og Skæbne, at vække og vedligeholde Længsel efter ham. Da Jesus levede paa Jordens stulde de tjene ham til Stadsfæstelse, og saaledes i enhver fuldligere Tid befæste den Tro, at Jesus af Nazareth i Sandhed var Christus, den levende Guds Son Joh. 5, 39. 46; Luc. 18, 31; Math. 46, 53. 54.

Luc. 24, 44—46. Men han sagde til dem: Dette er hvad jeg sagde Eder, der jeg endnu var hos Eder, at de Ding bør alle sammen fuldkommes, som ere skrevne i Mose Lov og Propheterne og Psalmerne om mig. Da explod han deres Forstand, at de fortalte Skrifterne og han sagde til dem: Saaledes er skrevet og saaledes burte det Christus at lide os at opstaae fra de Døde fredag. — **2 Cor. 1, 20.** Thi saa mange som Guds Forættelser ere, ere de i ham Ja, og i ham Amen, Gud til Ere, formedest os.

189. Hvilke messianske Spaadomme høre til første Classe?

Den første Classe af de messianske Spaadomme indeholder de Steder, der fortrinsvis handle om den forsjættede Forløzers menneskelige Herkomst og Fødsel.

I Mos. 3, 15. Og jeg vil sætte Fjendstab imellem dig og imellem Dvinden, og imellem din Sæd og imellem hendes Sæd; den Samme skal sendeknuse dit Hoved, men du, du skal sonderknuse hans Hæl. — **Gal. 3, 16.** Men Forættelserne ere til sagtne Abraham og hans Sæd; der figes ikke: Og hans Sæde, som om Mange, men som om En: og din Sæd, hvilken er Christus. — **I Mos. 49, 10.** Der skal ikke vige Spur fra Juda, og Læremester fra hans Fødder, førend Siloh skal komme og Kollene skulle hænge ved ham. — **Jes. 11, 1.** Og der skal opgaae et Niis af Isai Stub og en Drift af hans Rødder skal være Frugt. — **Ezech. 34, 23; 2 Sam. 7, 12—16.** Micha 5, 1. Og du Bethlehem Ephrata! er du lidet at være blandt Judea's Indenfor? Af dig skal mig En udgaae til at være en Herrester i Jørael og hans Udgang er fra fordium, fra Evigheds Dage. **Hagg. 2, 7—10;** **Mal. 3, 1;** **Dan. 9, 21—27.**

190. Hvilke til den anden Classe?

Til den anden Classe af messianske Steder høre de, som i Hovedsagen stildre Messias's personlige og Embeds-Verdighed, saavel som hans Værk.

Jes. 9, 6. Thi et Barn er født os, en Son er given os og Gyrsindsmmer skal være paa hans Skulter, og hans Navn kaldes Underlig, Raadgiver, vældige Gud, Evigheds Fader, Fredshyrste. **Ies. 7, 14; Ps. 2, 7.** — **Ies. 61, 1.** Den Herres, Herres Hænd er over mig, derfor haver Herren salvet mig til at fungere et godt Budstab for de Sagtmødige, han sendte mig til at forbinde dem, som have et sonderbrudt Hjerte, til at udraabe for de Gangne Frihed og for de Bundne Ganglets Opladelse. — **5 Mos. 18, 15. 18.** En Prophet midt ud af dig, af dine Brødre, ligesom mig, skal Herren din Gud opreste dig; ham skulle I høre. Jeg vil opreiße dem en Prophet midt ud af deres Brødre, ligesom du er; og jeg vil lægge mine Ord i hans Mund, og han skal tale til dem Alt det, som jeg vil besale ham. **Jes. 42, 1—4; 9, 1. 2.** — **Ps. 110, 4.** Herren sejr og det skal ikke angre ham: Du er en Præst evindelig efter Melchisedeks Niis. — **Ies. 53, 5. 6. 10.** Men han, han er saaret for vores Overtrædelser, er knust for vores Misgerninger; Straffen laaer paa ham, at vi skulle nyde Fred og vi have saaret Lægedom ved hans Saar. Vi, vi fore vilde som Kaarene, vi vendte os bret til sin Bel, men Herren lod Alles vores Misgerninger inde ham. Men Herren havde Behagelighed til at knuse ham med Sydom; naar han havde gjort sit Liv til et Styldoffer, skal han see Sæd og forlænge sine Dage og Herrens Behagelighed skal lyftes ved hans Haand. — **Dan. 7, 14.** Og han gav ham Magt og Ere og Rigé, at alle Folk, Almoe og Tungealma, skulle øre ham; hans Herredomme er et evigt Herredomme, som ikke forgaaer, og hans Rigé skal ikke fordærves. — **Jer. 23, 5. 6;** **Hagg. 2, 8;** **Jes. 49, 6; 60, 1—5; 2, 2—4;** **Ps. 72, 11;** **Joel 3, 1. 2.**

141. Og hvilke høre til den tredie Classe?

Til den tredie Classe høre de messianiske Steder, der fornemlig handle om Forlösersens Skjæbne, Lidelse, Død, Opstandelse og Hærlighed.

Ps. 16, 2. Du, min Sjæl, sagde til Herren: Du er min Herre, mit Gode næar ikke til dig. — Sach. 11, 12, 13; 12, 10.

142. Hvorledes maa den levitiske Tempel- og Offer-tjeneste betragtes?

Den af Gud selv i Ceremonialloven anordnede levitiske Gudstjeneste, først i Tabernaklet siden i Templet, maa ogsaa betragtes som en Spaadom om Christus; thi i dens hellige Stikk og Handlinger, især i Øffringen, blev den tilkommende Messias's Skjæbne og Værk, som Forsoner og Midler, fremstillet og derved blev der henpeget til en tilkommende virkelig og evig Forsoning.

Joh. 3, 14, 15. Og ligesom Moses opføiede Slangen i Drænen, saa var det Menneskens Søn at opfores, paa det at Hver den, som troer paa ham, ikke skal fortabes, men have det evige Liv. — Ps. 50, 13—15. Mener du, at jeg vil lède de stærke Ørnes Kjød eller drikke Bukslebod? Offer Gud Taffelgæse og betal den Høste dine Øster, og talb paa mig paa Nødens Dag; jeg vil udfrie dig og du skal prise mig. — Ps. 40, 7—9; Hebr. 10, 1—10.

143. Hvornaar fremtraadte den forættede Messias?

Forend den forættede Messias kom, forlod endnu, fra den sidste Prophet Maleachis Optreden, omtrent 400 Aar, altsaa i det hele omtrent 4000 Aar efter den første Forættelse.

Gal. 4, 4, 5. Der Tidens Kjælde kom, udsendte Gud sin Søn, født af en Drinde, født under Loven, paadt han skulde frøksbe dem, som bare under Loven, at vi skulde faae den sonlige Udbærelse. — Rom. 15, 8, 9. Jeg figer nemlig, at Jesus Christus er blevet Omstændersens Tjener for Guds Sanddrubeds Styld, til at stadsætte Forættelserne til Fædrene; men at Hedningerne skulle prise Gud for hans Barmhjertigheds Styld, som krevet er: Derfor vil jeg bekjænde dig blandt Hedningerne og lovsynge dit Navn. — Mal. 4, 4, 5; Luc. 1, 5—17.

Den anden Artikel.

Om Guds Søn og om Forløsungs-Værket.

Jeg troer og paa Jesum Christum, hans eneste Son, vor Herre, som blev undfangen af den Hellig-Mand, født af Jomfru Maria, print under Pontius Pilatus, forfæstet, død og begravet, nedfør til Himmel, tredie Dagen opstod fra de Døde, opfør til himmels og sidder hos Guds, den almægtige Fader, hoire Haand, derfra han skal igjenkomme til at domme Verden og Døde.

Det er: Jeg troer at Jesus Christus er en sand Gud, født af Faderen fra Evighed. Jeg troer ogsaa, at han er et sandt Menneske, født af Jomfru Maria, og at han er min Herre, som har igjenlost mig, der var fortabt og fordomt til den evige Død; som har skabt og befriet mig fra Synden, fra Doden og fra Satans Rige, ikke med Guld eller Sølv, men med sit hellige og dyrebare Blod, og med sin ubillige og uskyldige Lidelse og Død. Og det altsammen har han gjort dersor, at jeg skulde være ganske hans Eiendom og leve i hans Rige under ham, og tjene ham i evig Retfærdighed, Uskyldighed og Salighed, ligesom han er opstanden fra de Døde, og lever og regerer i Evighed. Det er altsammen haade vist og sandt i alle Maader.

144. Hvad indeholder Luthers Forklaring af den anden Artikel?

Luthers Forklaring af den anden Artikel har et tredobbelts Indhold: 1) hvem Jesum Christus vor Forlöser er efter sin Person og sit Embede: Jeg troer at Jesus Christus er en sand Gud ic.; 2) hvori hans Forløsningsværk bestaaer, og hvorfra han i Kraft af sit tredobbelte Embede har forløst os: Som har igjenlost mig, der var fortabt ic., og hvorved han har forløst os: Ikke med Guld ic.; 3) hvad der er Dine medet med Forløsnings-værket: At jeg skulde være ganske hans Eiendom ic.

Om Forløsningsværket i Almindelighed.

145. Hvad forstaae vi ved Forløsningen?

Forløsningen er et Maadesværk af den treenige Gud for at gjenoprette den faldne, syndige Verden.

Joh. 3. 16. Thi saa haver Gud elset Verden, at han haver givet sin Son den eenbaerne, at hver den, som troer paa ham, ikke skal fortæbes, men høre et evigt Liv. — Rom. 3. 24. Alle blive retsfærdiggjorte uafhængigt af Guds Raade, ved den Forløsning, som er i Christus Jesus. — Eph. 2. 8. 9. Thi af Raade ere I frelse formodedst Treen, og det ikke af Eder, det er en Guds Gave; ikke af Gjerninger, at ikke Nogen skal rose sig. Rom. 11. 36. — Eph. 1. 3. 4. Lovet være Gud og vor Herres Jesu Christi Fader, som velsignede os med al aandelig Velsignelse i det Himmelste i Christus, ligesom han udbalgte os i ham, for Verdens Grundbold blev lagt, at vi skulle være hellige og uløftelige for hans Rahm i Kærlighed.

146. Hvorfra skal det faldne Menneske forløses?

Mennesket, der befinder sig i en Fordærvens Tilstand, skal forløses fra Syndens Bilsfærsler, fra Syndens Skyld og Straf, og fra Syndens Trældom.

147. Hvorfor kaldes Forløsningen ogsaa Forsoning?

Forløsningen kaldes ogsaa Forsoning, fordi vi ved den igjen opnaae det tabte Samfund med Gud, blive Guds Børn.

2 Cor. 5. 19—21. Efterdi Gud i Christus forlægte Verden med sig selv, idet han ikke tilregnede dem deres Overtrædelser, og oprettede Forlægelsens Ord iblandt os. Derfor ere vi Sendebud i Christi Sted, som om Gud formanedde formodedst os; vi bede i Christi Sted: Lader Eder forlæge med Gud. Thi den, som ikke vidste af Synd, harer han gjort til Synd for os, paa det vi i ham skulle vorte rejsfærdige for Gud. Rom. 8. 7. 8.

Om Forløserens Person.

148. Hvad er Meningen af de Ord: Jeg troer paa Jesus Christus, Guds eenbaerne Son, vor Herre?

Jeg troer paa Jesus Christus, Guds eenbaerne Son, vor Herre. Ordene: Christus og Herre betegne Forløserens Embedsværdighed, og Ordene: Guds eenbaerne Son hans personlige Værdighed, og vi behjende ved dem, at vi med fuldkommen Forstning ganske og aldeles hengive os til Jesus af Naz-

reh, som den forsettede Messias, Guds eenbaerne Son og vor Herre.

149. Hvad betyder Navnet Jesus?

Navnet Jesus, tillagt Barnet efter guddommelig Foranstaltung, betyder Saliggjører, Frelser Matth. 1, 21; Luc. 2. 21.

Ap. Gj. 4. 12. Og der er ikke Frelse i nogen Anden; thi der er og ikke noget andet Navn under Himlen, givet blandt Mennesker, ved hvilket vi skulle vorde frelsede. — Luc. 2. 10. 11. Og Engelen sagde til dem: Frygter ikke; thi see, jeg forkynder Eder en stor Glæde, som skal vederfares alt Folket; thi Eder er idag en Frelser født, som er den Herre Christus i Davids Stad.

150. Hvad vil det sige: Jesus er Christus?

Jesus af Nazareth er Christus d. e. er den forsettede Messias Ap. Gj. 9, 22, Prophet Joh. 6, 14, Uppresteprest Hebr. 4, 14, og Konge Joh. 18, 37, ifølge den menneskelige Natur salvet med den hellige Aands uendelige Hylde Ap. Gj. 4, 27; Hebr. 1, 9; Ps. 45, 8; Joh. 3, 34, hvorfor Navnet Christus tilkommer ham som helligt Embedsnavn.

Ap. Gj. 2. 36. Dertof skal alt Israels Huus visselegten vide, at denne Jesum, hvem I forsætteste, haver Gud gjort baade til en Herre og Christus. — Luc. 4. 18. Herrens Aand er over mig, derfor han salvede mig; han haver sendt mig til at kundgjøre Evangelium for de Hattige, at helbrede dem, som have et sanderhukt Hjerte, at forkynde de Gangne, at de skulle lades løs, og at de Blinde skulle faae Syn, at udlaade de Plagede i Friketh, at forkynde et Raadeaar fra Herren. — Ap. Gj. 10. 38. Gud salvede Jesus af Nazareth med den hellige Aand og med Kraft. — Luc. 24. 19; Ap. Gj. 17. 2. 3; 18. 5. 28; 11. 26; 1 Joh. 2. 20. 22; 5. 1.

151. Hvad vil det sige: Jesus Christus er Guds eenbaerne Son?

Jesus af Nazareth, der er den forsettede Christus, er ogsaa Guds eenbaerne Son, en sand Gud, født af Faderen fra Evighed, i Besiddelse af den guddommelige Natur; havde han ikke denne personlige Værdighed, funde han heller ikke være Messias.

Joh. 1. 14. Og Ordet blev Kjød og boede iblandt os og vi faae hans Herlighed, en Herlighed, som den Eenbaernes af Faderen, fuld af Raade og Sandhed. — 1 Tim. 3. 15. 16. Men derom jeg tøver, da skal du heraf vide, hvorledes man bør omgaas

i Guds Huus, hvilket er den levende Guds Menighed. Sandhedens Villor og Grundvold og uden Modsigelse stor er den Gudkrytig- heds Hemmelighed: Gud er aabenbaret i Kjøb, er retsfærdiggjort i Land, seet af Engle, prædiket iblandt Hedninger, troet i Verden, optagen i Herlighed. — Jøh. 6, 68, 69. Da svarede Simon Pe- trus ham: Herre, til hvem skulle vi gaae hen? Du harer det evige Livs Ord. Og vi have troet og erkendt, at du er den Christus, den lærende Guds Son. — Matth. 16, 16—18; Jøh. 14, 28; Rom. 8, 32; Marc. 12, 6; Ps. 49, 8, 9.

152. Hvad lærer den hellige Skrift om det evige Ord for dets Menneskeblivelse?

Den i Bethlehem fødte Jesus er det kædblevne Ord; men forend Ordet blev Kjøb, var det fra Evighed hos Gud og har allerede tidligere ved mangfoldige Åbenthalinger hjælperig antaget sig den menneskelige Slekt og især desleshed Israels Folk.

Jøh. 1, 1—5. I Begyndelsen var Ordet og Ordet var hos Gud og Ordet var Gud. Det var i Begyndelsen hos Gud. Alle Ting ere blevne ved det, og uden det er ikke een Ting blevne til af det, som er. I det var Livet og Livet var Menneskenes Lys. og Lyset finnede i Mørket og Mørket begreb det ikke. — 1 Mos. 22, 11, 15—18; Jøh. 8, 56; 2 Mos. 3, 1.

153. Hvad forstaae vi ved det evige Ords Menneskeordelse?

Bed det evige Ords Menneskeordelse forstaae vi, at det efter mangfoldige forbigaende Åbenthalinger, da Tidens Hylde var kommen, af uendelig Kjærlighed blev Kjøb, antog den menneskelige Natur for at redde Syndere 1 Jøh. 4, 9; Matth. 9, 13.

Lue. 19, 10. Thi Menneskens Son er kommen at sogne og frelse det Fortalte. — Jøh. 3, 17, 18. Thi Gud harer ikke sendt sin Son til Verden, at han skal domme Verden, men at Verden skal blive salig ved ham. Hvo som troer paa ham, dommes ikke, men hvo som ikke troer, er allerede dømt, fordi han harer ikke troet paa Guds enbaarne Sons Navn. — 2 Pet. 1, 4, 11.

154. Hvorledes taler den hellige Skrift om Jesus Christus som Guds enbaarne Son?

Fordi Jesus af Nazareth er det kædblevne Ord, vñder den hellige Skrift, at han er, har og gør Alt, hvad Faderen er, har og gør, og at, hvad der tilkommer Faderen, tilkommer ogsaa Sonnen.

155. Tillægger den hellige Skrift Jesus Christus guddommeligt Væsen?

Guddommeligt Væsen overhovedet, at Jesus er den synlige Åbenthaling af den skjulte Guds Herlighed, Faderens udtrykte Billede, hans Herligheds Asglands (Lys af Lys), og staaer i fuldkommen Enhed med Faderen, tillægges Forlöseren paa følgende Steder Hebr. 1, 3; Col. 1, 15; 2, 9; Jøh. 8, 16, 19; 10, 30; 12, 44, 45; 14, 9; Matth. 11, 27.

Jøh. 10, 30. Jeg og Faderen vi ere Eet! — Jøh. 14, 9. Jesus siger til ham: Saa lang Tid er jeg hos Eder, eg du harer ikke kendt mig, Philipus? Hvo mig harer seet, harer seet Faderen, hvorledes siger du da: Viis os Faderen? — Col. 1, 15. Hvilken er den usynlige Guds Billede, al Skabningens Forstedsbde.

156. Hvilke Steder tale om hans guddommelige Egenskaber?

Guddommelige Egenskaber tillægges Forlöseren paa følgende Steder: Evighed, Tilbærelse for Verden, evig Veren hos Faderen, forend han kom til Verden Jøh. 1, 1; 3, 13; 6, 38, 51, 62; 16, 28; 17, 5, 24; Åabenb. 1, 8; Col. 1, 17; — Uforanderlighed Hebr. 13, 8; — Allesteds nærværelse Matth. 18, 20; 28, 20; — Alvidenhed Jøh. 21, 17; Åabenb. 2, 23; Matth. 9, 4.

Hebr. 13, 8. Jesus Christus er igaar og i dag den samme, ja til evig Tid.

157. Hvilke guddommelige Værker tilskrives Forlöseren?

Forlöseren Jesus Christus tillægges følgende guddommelige Værker: Verdens Skabelse Jøh. 1, 3; Hebr. 1, 2; Col. 1, 16; Åabenb. 4, 11; — Verdens Opholdelse og Bestyrrelse Col. 1, 17; Hebr. 1, 3; Matth. 28, 18, 11, 27; — de Ørdes Oprækkelse Jøh. 5, 28, 29; — den yderste Dom Jøh. 5, 27; Ap. Gj. 17, 31; 2 Cor. 5, 10; 2 Tim. 4, 1; — Syndstilgivelse Marc. 2, 8—12.

Matth. 11, 27, 28. Alle Ting ere mig overgivne af min Fader, og Ingen kender Sonnen uden Faderen og Ingen kender Faderen uden Sonnen, og den, som Sonnen vil det aabentbare. Kommer bid til mig Alle, som arbeide og ere besværede, og jeg vil give Eder Hvile.

158. Hvad tilkommer Jesus Christus som Guds eenbaarne Son?

Forskeren Jesus Christus tilkommer som Guds eenbaarne Son (paa Grund af Nr. 155—157) guddommelig Ere Joh. 5, 23; Hebr. 1, 6; Matth. 2, 11; Luc. 24, 51, 52; Ap. Gj. 7, 58; Phil. 2, 11; 1 Cor. 1, 2; og Navnet Gud, hvormed han ogsaa benegnes mange Steder Joh. 1, 1 (og Ordet var Gud); Jes. 40, 3. 9, 10.

Joh. 5, 23. At Alle skulle ære Sonnen, ligesom de ære Fareren; hvo som ikke ærer Sonnen, erer ikke Fareren, som ham udsendte. — Hebr. 1, 8. Men til Sonnen: Din Throne staar, o Gud, i al Evighed; Rettsihedens Spirit er dit Riges Spirit. — 1 Joh. 5, 20. Men vi vide, at Guds Son er kommen, og harer givet os Forstand, saaet vi kende den Sande, og vi ere i den Sande, i hans Son Jesus Christus. Denne er den sande Gud og det evige Liv. — Joh. 20, 28. Thomas svarede og sagde til ham: Min Herre og min Gud! — Rom. 9, 5. Hjem Kædrene tilhøre og af hvilke Christus er efter Kjødet, han, som er Gud over Altting, hvilket i Evighed. Amen!

159. Hvorfor kaldes Jesus Christus: Vor Herre?

Jesus Christus kaldes vor Herre paa Grund af sit tredobbelte Embede for os, hvortil der i Korthed hentydes ved dette Ord.

1 Cor. 6, 20. Thi I ere dyrekisbte; ærer dersor Gud i Eders Legeme og i Eders Aand, hvilke høre Gud til. 1 Pet. 1, 18, 19. — 2 Cor. 5, 15. Han doede for Alle, at de, som leve, skulle ikke fremdeles leve sig selv, men ham, som er død og opstanden for dem.

160. Hvad vil det sige: Jesus Christus er undfangen af den hellige Aand?

Jesus Christus er undfangen af den hellige Aand v. e. Jesus har Guds almægtige og umiddelbare Skaberkraft at tafte for sin menneskelige Natur, sit menneskelige Liv og Tilværelse Luc. 1, 35; Matth. 1, 18—20.

161. Hvad vil det sige: Jesus Christus er født af Jomfru Maria?

Jesus Christus er født af Jomfru Maria v. e. han har med Undtagelse af Synden ganste som ethvert andet Menneske været i Besiddelse af den menneskelige Natur, ifland til at lide og døe Rom. 8, 3.

Hebr. 2, 14. Efterdi da Børnene ere delagtige i Kjød og Blod, er han iligemaade blevet delagtig veri, at han ved Døden skulle gjøre den magteslos, som havde Dødens Belde; det er Dixevelen. Luc. 2, 52; 1 Joh. 4, 2, 3. — 2 Joh. 3, 7. Thi mange Forsørere ere komme ind i Verden, som ikke bekjende Jesus Christus at være kommen i Kjødet. En Saadan er Forsøreren og Antikristen.

Om Jesu Christi to Tilstande.

162. Hvilke ere de to Jesu Christi Tilstande?

De to Jesu Christi Tilstande, hvori den hellige Skrift viser os ham, ere Fornedrelsese- og Opførsels-Tilstanden.

Phil. 2, 5—11. Thi det samme Sindelag være i Eder, som og var i Christus Jesus; bræksen, der han var i Guds Stikkelse, ikke holdt det for et Nød at være Gud lig, men han forringede sig selv, idet han tog en Ejeners Stikkelse paa og blev Mennesket lig, og da han var funden i Stikkelse som et Menneske, fornedrede han sig selv, saa han blev lydig intil Døden, ja Korsets Død. Dersor harer og Gud høit opbøjet ham og stenket ham et Navn, som er over alt Navn, at i Jesu Navn skal hvert Kne boie sig, deres i Himlen og paa Jordens og under Jordens, og hver Tunge skal kende, at Jesus Christus er en Herre til Gud Faders Ere. — Joh. 17, 5, 21; Col. 3, 3, 4; Matth. 25, 31; 16, 27.

163. Hvad er blevet nødvendigt ved Jesu Christi Fornedrelsestand?

Derved at Guds eenbaarne Son levede i Fornedrelsestandan, i en Ejeners Stikkelse paa Jordens, blevé, for at Menneskene skulle troe paa ham, Vidnesbyrd nødvendige, der kunde bevidne, at Jesus af Nazareth var i Sandhed den forsøttede Messias, Guds eenbaarne Son, Verdens Fræsler, som giver Alle dem, der troe paa ham, det evige Liv.

164. Hvorledes kan man inddøle Vidnesbyrdene for Christus?

Disse Vidnesbyrd kunne inddøles i dem, som blevé aflagte om ham af Andre, og i dem, som han aflagde om sig selv.

165. Hvilke Vidnesbyrd for Jesus Christus blevé aflagte fort før og efter hans Fødsel?

De Vidnesbyrd, der blevé aflagte om Jesu Person og Verdighed fort før og efter hans Fødsel, ere følgende: Luc.

1, 16, 17 af Engelen til Zacharias; 1, 30—33 af Engelen til Maria; Matth. 1, 18 *rc.* af Engelen til Joseph; Luc. 2, 8—11 af Engelen til Hyrderne (alle disse fra den usynlige Verden); Matth. 2, 1 *rc.* de Vises Efterspørgsel; Luc. 2, 25—38 af Simeon og Anna.

166. Hvilket er Johannes den Døbers Vidnesbyrd?

Genere er af særdeles Vigtighed Johannes den Døbers Vidnesbyrd, efterat han selv ved et guddommeligt Vidnesbyrd var blevet forvisset om Jesu Verdighed Joh. 1, 6—8. 29—34 *smlgn.* med Matth. 3, 13—17 Jesu Daab. Hvormed maa sammenlignes Jesu Forklarelse Matth. 17, 1 *rc.*; 2 Pet. 1, 16—18; Joh. 3, 25—30.

Joh. 1, 29. Den anden Dag seer Johannes Jesus komme til sig og siger: See det Guds Lam, som bærer Verdens Synd!

167. Hvilket er Spaadommenes Vidnesbyrd?

Til de os om Jesus aflagte Vidnesbyrd here ogsaa Spaadommenes, der indeholdes i de messianiske Steder af det Gamle Testamente, hvorpaa Forlöseren saa ofte har hævda sig, for at bevise sin personlige og Embedsværdighed; *smlgn.* Nr. 139—141.

Gm Jesu Christi prophetiske Embede.

168. Hvornår begyndte Jesus Christus sin prophetiske Virksomhed?

Efterat Jesus havde modtaget Messiasindvielsen og feirrig modstaet Djævelens Fristelser Matth. 4, 1—11, fremtrædte han offentlig, tredive Åar gammel, omtrent et halvt Åar sildigere end sin Forlober, og begyndte sin Virksomhed som Prophet Luc. 3, 23.

169. Hvad hører til Forlösersens prophetiske Virksomhed?

Til Jesu Christi prophetiske Virksomhed hører, at han har prædiket, forudforet tilkommende Ting, udført Undere, fort en hellig Vandel, valgt og udsendt Apostle.

170. Hvad har Jesus Christus vidnet som Prophet?

Som Prophet har Jesus Christus givet os Vidnesbyrd om den guddommelige saliggjorende Sandhed i dens hele

Omfang Joh. 8, 46, Sandheden til Gudfrygtighed i Haab om det evige Liv Tit. 1, 1. 2. Hovedindholdet af hans Prædiken er dog Evangeliet om Guds Rige og Vidnesbyrdet om sig selv, at han er Christus, Guds eenbaerne Son, vor Herre, Verdens Frelser, der giver det evige Liv og fordrer Tro Joh 4, 25. 26; 9, 35—38; dette Vidnesbyrd har han bekræftet med Ed Matth. 26, 63. 64.

Joh. 18, 37. Da sagde Pilatus til ham: Er du dog ikke en Konge? Jesus svarede: Du figer det, at jeg er en Konge. Jeg er dertil født og dertil kommen til Verden, at jeg skal vidne om Sandheden. Hver den, som er af Sandheden, hører min Røst. — Joh. 14, 6. Jeg er Vejen og Sandheden og Livet; det kommer ingen til Faderen uden ved mig. — Joh. 8, 12. Jeg er det Verdens Lys; hvø som følger mig, skal ikke vandre i Mørket, men have det Ljusens Lys. Joh. 6, 35; 10, 11. 12; 11, 24. 25; 15, 5; 7, 37; Matth. 11, 28—30.

171. Hvad vidner Jesus Christus selv om sin Lære?

Jesus erklaerer selv sin Lære for guddommelig paa Grund af dens Oprindelse, Kraft og Virkninger.

Joh. 7, 16. 17. Jesus svarede dem og sagde: Min Lærdom er ikke min, men hans, som mig udsendte. Dersom Nogen vil giøre hans Willie, han skal kende, om Lærdommen er af Gud eller jeg taler af mig selv. — Rom. 1, 16; Joh. 12, 49; 14, 24; 15; 17, 8. 14.

172. Har Jesu Christi Lære og Vidnesbyrd fundet Indgang?

Jesu Lære, der selv er guddommelig Kraft, og som han forkyndte med guddommelig Kraft, fandt Indgang hos Mange, og Deres Vidnesbyrd, der troede paa ham, tjene hans eget Vidnesbyrd om sig selv til ny Stadsfæstelse Joh. 7, 46; Nathanaels Vidnesbyrd Joh. 1, 49; Samaritanernes Joh. 4, 40—42; den Blindsodtes Joh. 9, 35—38; Marthas Joh. 11, 27; Peters Joh. 6, 68. 69; Matth. 16, 13—17 og Luc. 24, 19.

Matth. 7, 28. 29. Og det begav sig, der Jesus havde fuldstændt disse Ord, forundrede Folket sig saare over hans Lærdom; thi han leste dem som den, der havde Myndighed, og ikke som de Skriftkloge. — Joh. 7, 46. Ejeneren svarede: Aldrig haver et Menneske talet saaledes, som dette Menneske.

173. Hvorledes har Jesus Christus forkyndt Evangeliet om Guds Rige?

Evangeliet om Guds Rige har Jesus prædiket saavel i ligefrem Tale uden Billeder, som med Billeder og i mange hellige Vignesser.

174. Hvad har Jesus Christus forudsagt som Prophet?

Som Prophet har Jesus endvidere i Spadommene afsløret Fremtiden ligetil Dagenes Ende. Hans Spadommene angaae hans egen Person, Lidelse, Død, Opstandelse, Himmelfart ic.; hans Disciple, Peters Fortegnelse, Judas's Forræderi, deres Skæbne Jøh. 16, 1—4; 21, 18. 19; Matth. 10, 17. 18. 22; 20, 23; Jerusalems og det jødiske Folks Skæbne Matth. 23, 37. 38; 24; Luc. 19, 41—44; hans Rige Matth. 8, 11. 12. De fleste Vignesser indeholde ogsaa Spadommene om det guddommelige Riges Udvikling.

Matth. 24, 35. Himmel og Jordene skulle forgaae, men mine Ord skulle ingenlunde forgaae.

175. Hvormed har Jesus Christus stadsfæstet sin guddommelige Sendelse som Prophet?

Sin guddommelige Sendelse som Prophet og sit Vidnesbyrd om sig selv har Jesus stadsfæstet ved Undere d. e. Gjerninger af guddommelig Magt og guddommelig Kjærlighed.

Matth. 11, 5. Blinde ses og Halte gaae, Spedalske renses og Døve høre, Døde staae op og Evangelium prædikes for de fattige. — Jøh. 5, 36. Men jeg haver et større Vidnesbyrd end Johannes, thi de Gjerninger, som Faderen haver givet mig at fuldkomme, disse Gjerninger, som jeg gør, vidne om mig at Faderen haver udsendt mig. — Jøh. 10, 37. 38. Dersom jeg ikke gør min Faders Gjerninger, troer mig ikke; men dersom jeg gør dem, om I end ikke ville tro mig, da troer Gjerningerne; paa det I kunne kende og troe, at Faderen er i mig og jeg i ham. — Jøh. 20, 30. 31; 2, 11; Matth. 16, 1—4.

176. Hvorledes var Jesu Vandel?

Sit Vidnesbyrd om sig selv har Jesus endvidere stadsfæstet ved en fuldkommen hellig Vandel i Ydmighed og Kjærlighed.

Matth. 20, 28. Meniestens Son er ikke kommen at lade sig tjene, men at tjene og at give sit Liv til en Gjenlæsning for Mange. — Jøh. 4, 34. Min Mad er at jeg gør hans Willie,

som mig udsendte og fuldkommer hans Gjerning. — 2 Cor. 8, 9. I kende jo vor Herres Jesu Christi Naade, at han for Eder Skuld blev fattig, der han var rig, paa det I ved hans Fattigdom skulle blive rige. — Jøh. 13, 15. Thi jeg haver givet Eder et Exempel, at ligefom jeg gjorde Eder, skulle og I gjøre. — 1 Pet. 2, 21. 22. Thi derfor ere I kaldte, efterdi Christus haver og lidt for os, efterladende os et Exempel, at I skulle efterfolge hans Godspor. Hvilkens ikke haver gjort Synd, der blev og ikke funden Sviig i hans Mund. — 1 Jøh. 2, 6. Hvo som siger, at han bliver i ham, han er og skyldig til at vandre saaledes som han vandrede. — Hebr. 12, 2. Idet vi see hen til Troens Begynder og Fuldbender, Jesus, hvilken istedet for den Glæde, han havde for sig, led taalmodigen Korset, idet han foragtede Forhaaelelsen og sidder nu ved høire Side af Guds Throne — Jøh. 8, 46. Hvo af Eder kan overbevise mig om nogen Synd? Men siger jeg Sandhed, hvorfor troe I mig ikke? — Ap. Gj. 10, 38; Jøh. 13, 1 ic.; Luc. 15, 1—2.

177. Hvortil har Jesus Christus kaldet og udsendt Apostle?

Sit prophetiske Embede har Christus ogsaa bestyret ved at han har kaldet, undervist og udsendt Apostle, som sine Sendebud til at forkynde al Skabningen Evangeliet om Guds Rige, og at udbrede Himmeriget paa Jordene; med Apostlenes Kaldelse er det christelige Lære- og Prædikeembede stiftet.

Marc. 16, 15. Og han sagde til dem: Gaaer bort i al Verden og prædicer Evangelium for al Skabningen. — Jøh. 1, 35—50; Luc. 5, 8—11; Matth. 9, 9; 10, 2—4; Luc. 6, 12. 13 ic. — 2 Cor. 5, 20. Derfor ere vi Sendebud i Christi Sted, som om Gud formanedte formedelst os; vi bede i Christi Sted: Lader Eder forsigte med Gud. Luc. 10, 1; Ap. Gj. 1, 21. 22; Gal. 1, 1. 12; Matth. 10, 8; Rom. 15, 18. 19; 2 Cor. 12, 12; Marc. 16, 20; Ap. Gj. 2, 43; 5, 12. 15. 16.

178. Hvorfor taler den anden Artikel ikke udtrykkeligt om Jesu prophetiske Embede?

I den anden Artikel, der strax gaaer over til at omtale det øpperstepræstelige Embede, tales ikke udtrykkeligt om Christi prophetiske Embede, fordi dette forsaavidt er indesluttet i himt, som en Forlossning fra Syndens Bilsfærelser ikke havde funnet finde Sted uden Christi Død, da den dybt funkne Menneskehed ikke kunde hjælps ved en om endog guddommelig Lære, men kun ved en Handling af guddommelig Kjærlighed, ved Christi Selvopoffrelse eller Henvivelse.

Om Christi højrestepræstelige Embede.

179. Hvor tales der i den anden Artikel om Jesu Christi højrestepræstelige Embede?

I den anden Artikel er Tale om Jesu Christi højrestepræstelige Embede i de Ord: *Piint under Pontius Pilatus, forfæstet, død og begravet; og i Forklaringen i de Ord: Som har igjensæt mig, der var fortapt Videlse og Død.*

180. Om hvilken Christi Videlse er der isærdeleshed Tale i den anden Artikel?

Ordene: *Piint under Pontius Pilatus, forfæstet, død, hentyde paa, at her ret egentlig er meent Christi sidste Videlse og Død paa Korsset, fordi den er Grund og Aarsag til vor Forlossning og derfor af ganske særegen Vigtskab.*

Matth. 26, 39. *Ikke som jeg vil, men som du vil.* — Phil. 2, 8. *Han blev lydig indtil Døden, ja Korsets Død.* — Hebr. 5, 8, 9. *Alligevel han var Søn, lært han deg Lydhed af det, han led, og fuldendt, blev han Alle dem, som ham lyde, Aarsag til evig Frelse.* — Matth. 26, 54, 56; 11, 19; 12, 24; 26, 27; Luc. 24, 26; 16, 14; 22, 23; Marc. 6, 2, 3; 14, 15; Joh. 9, 16; 7, 12, 20; 8, 48; 10, 20, 33; 13—19.

181. Hvor mangfoldig er Christi Videlse?

Christi Videlse er dobbelt, nemlig paa Sæl og Legeme Matth. 26, 37, 38.

182. Vidste Forloseren sin Videlse i Forveien?

Jesus Christus har vidst sin Videlse og Død i Forveien, thi han har mange Gange forudsagt den, i Begyndelsen under Billeder Matth. 16, 4; 20, 22; Luc. 12, 49, 50; senere i ligefrem Tale med Omtaling af alle særegne Omstændigheder Matth. 17, 12, 22, 23; Luc. 18, 31—34; Joh. 6, 70, 71.

Joh 2, 19. *Jesus svarede og sagde til dem: Nedbryder dette Tempel og i tre Dage vil jeg opreste det.* — Joh. 3, 14, 15. *Og ligesom Moses opvisede Slangen i Ørten, saa viser det Menneskens Søn at opvises, paa det at hvir den, som troer paa ham, ikke skal fortæbes, men have et evigt Liv.* — Joh. 12, 24. *San- delig, sandeligt, siger jeg Eder: Uden Hvedekornet falder i Jordens og dører, bliver det ene; men dersom det dører, bærer det megne Frugt.* — Matth. 16, 21. *Fra den Døb begyndte Jesus at give*

sine Disciple tilkende, at ham burde at gaae til Jerusalem og lide Meget af de Eldeste og Højrestepræster og Skriftstolte og khselslaaes og opstaae tredje Dag.

183. Hvorledes har Forloseren overtaget Videlse og Død?

Jesus Christus har overtaget Videlse og Død frivillig, af uendelig Kærlighed, uskyldig, i Lydighed imod den himmelske Fader og i Tro paa deres undsigelig-vælsignelsesrige Frugter.

Joh. 10, 18. *Ingen tager mit Liv fra mig, men jeg sætter det til af mig selv. Jeg har Magt at sætte det til og have Magt at tage det igen.* Dette Bud annammede jeg af min Fader. — Joh. 13, 1. *Men før Paske-Højtiden, der Jesus vidste, at hans Time var kommen, at han skulde gaae ud fra denne Verden til Faderen, da, som han havde elstet sine Egne, som bare i Verden, saa elstede han dem indtil Enden.* — Joh. 15, 13. *Ingen har større Kærlighed end denne, at En sætter sit Liv til for sine Venner.* — Rom. 5, 8. *Gud besøger sin Kærlighed imod os dermed, at Christus døde for os, da vi endnu bare Syndere.*

184. Hvorledes har Forloseren baaren sin Videlse?

Sin bittere, smertelige og forsmedelige Videlse har Forloseren baaren med den største Taalmidighed og forbarmende Kærlighed 1 Joh. 13, 1, og ogsaa heri givet os et forbillede paa hvorledes vi paa en Gud velbehagelig Maade skulle bære vores Videlser.

Jes. 53, 7. *Den blev krævet, og han, han blev gjort elendig, og han opslid ikke sin Mund som et Lam, der føres hen at slagtes, og som et Haar, der er stumt for dem, som det klippe, og ikke opslader sin Mund.* — 1 Pet. 2, 23. *Hvilkens ikke sjænde igen, der han blev overstikket, ikke truede, der han led, men overgav det til ham, som dommer retsordeligen.*

185. Hvormed ender Forloserens Videlse?

Jesus Christus er forfæstet og død; Døden paa Korsset ender Forloserens Videlse, og lærer os, hvorledes vi skulle dø i Gudfrigthed Ap. Gj. 7, 58.

Jue. 23, 46. *Dg. Jesus raabte med hoi Rost og sagde: Fader, i dine Hænder befaler jeg mit Land; og der han det sagde, udgav han Landen.* — Joh. 11, 47—50; 19, 19—22; 19, 31—37; Matth. 26, 62—66; 27, 51—54; Luc. 23, 48.

186. Hvad er Frugten af Jesu Christi Videlse?

Frugten af Jesu Christi Videlse og Død er vor Forlossning; han har forløst, erhvervet (Ap. Gj. 20, 28),

vunden mig fortalte og fordomte Menneske, ikke med Guld eller Sølv, men med sit hellige og dyrebare Blod, med sin uhyldige Lidelse og Død 1 Cor. 1, 30; Matth. 26, 28.

1 Pet. 1, 18, 19. Lidende, at I ikke med forkræftelige Ting, Sølv eller Guld, ere foerstede fra Eders forsængelige Omgangelse, som havde haue overantvordet Eder, men med Christi dyrebare Blod, som et ustraffeligt og lydelst Lam. — Matth. 20, 28. Ligesom Menneskens Søn er ikke kommen her at lade sig hjælpe, men at hjælle og at give sit Liv til en Gjenløsning for Mange. — Rom. 3, 24. Alle blive retfærdiggjorte uforstyrdt af hans Naade ved den Forløsning, som er stuet i Christus Jesus. — Rom. 5, 19. Thi ligesom ved det ene Menneskes Ulydighed Mange ere blevne synder, saa skulle og ved den Enes Ulydighed Mange vorde retfærdige.

187. Hvorledes maae vi betragte Christus og hans Død?

Da Christus har forløst os med sit Blod, er han vor Højerstepræst, Offer, Midler, Forløser, Forsoner (see Nr. 142); hans Død det eneste, virkelige og nødvendige Offer til den syndige Verdens Forløsning og Forsoning.

1 Tim. 2, 5, 6. Thi der er een Gud og een Midler imellem Gud og Menneskene, det Menneske Christus Jesus, som gav sig selv til en Gjenløsningsbelæring for Alle, et Bidernesbyrd i sine betyldige Tider. — Hebr. 4, 14, 15. Efterdi vi desfor have en stor Højerstepræst, som er gangen ind i Himlen, Jesus, den Guds Son, da lader os holde fast ved Beskedelsen. Thi vi have ikke en Højerstepræst, som ei kan have Medlidsheden med vores Skrædderier, men en Saadan, som er forsøgt i alle Ting i lige Maade, dog uden Synd. — Hebr. 5, 8, 9. Alligevel han var Enn, lærte han dog Ulydighed af det, han led, og, fuldendet, blev han Alle dem, som ham lyde, Aarsag til evig Frelse. — Hebr. 7, 26, 27. Thi saadan en Højerste-Præst sommede os, som er hellig, uden Styld, ubesmittet, adskilt fra Synderne og oplyset over Himmelene, som ikke daglig har fornøden, som de andre Højerste-præster, at frembrere Øffer først for egne Synder, derefter for Folket; thi dette gjorde han engang for Alle, der han offredet sig selv. — Hebr. 9, 14. Hvor meget mere maa da Christi Blod, som formedelst en evig Land frembar sig selv som et uulasteligt Øffer for Gud, rense Eders Samvittighed fra døde Øfneringer til at hjælle den levende Gud. — Eph. 5, 2. Omgaaes i Kærlighed, ligefom og Christus elskede os, og gav sig selv hen for os til en Give, et Slagtoffert, Gud til en velbehagelig Lægt. — 1 Joh. 2, 2. Og han er en Forsoning for vores Synder, dog ikke alene for vore, men ogsaa for den ganske Verdens.

188. Hvorfra har Christus forløst os ved sin Lidelse og Død?

Christus har ved sin Lidelse og Død forløst os fra al Synd, fra Døden og fra Djævelens Magt Eph. 1, 7; Hebr. 2, 14, 15 (see Nr. 146).

Col. 1, 14. I hvem vi have Forløsning ved hans Blod, nemlig Syndernes Forladelse. — Rom. 6, 23. Thi Syndens Sold er Døsen, men Guds Naadegave er et erigt Liv i Christus Jesus, vor Herre. — Gal. 3, 13. Christus havde fristisbt os fra Lovens Forbandelse, der han blev en Forbandelse for os; thi der er frevet: Forbandet er Hver den, som hænger paa et Træ. — 1 Joh. 1, 7. Men dersom vi vandre i Lyset, ligesom han er i Lyset, have vi Samfund med hverandre, og Jesu Christi, hans Sons Blod renser os fra al Synd. — Hebr. 9, 13, 14.

189. Hvorledes blive vi deelagtige i den ved Christus stiftede Forløsning?

Vi opnæge Deelagtighed i den ved Christus stiftede Forløsning alene ved Troen Joh. 3, 16, som Evangeliets Forkynder gør os mulig og fordrer af os.

Eph. 2, 8, 9. Thi af Naade ere I frelste formedelst Troen, og det ikke af Eder, det er en Guds Give; ikke af Øfneringer, at ikke Nogen skal rose sig.

190. Hvorledes er Jesus Christus begraven?

Kærligheden har begravet Jesus Christus paa en cere-fuld Maade Matth. 26, 57—61; Luc. 23, 50—56; Joh. 19, 38—42; Jes. 53, 9.

Om Jesu Christi kongelige Embede.

191. Hvor handles i den anden Artikel om Jesu Christi kongelige Embede?

I den anden Artikel handles om Christi kongelige Embede med de Ord: Nedfoer til Helvede ic. indtil Slutningen; og i Forklaringen i de Ord: Derfor, at jeg skulde være ganske hans Ejendom, og leve i hans Rige under ham ic. indtil Slutningen.

192. Hvad forstaae vi ved Jesu Christi kongelige Embede?

Bed Jesu Christi kongelige Embede forstaae vi den kraftige Virksomhed af Gudmennesket, at han, som Herre og Konge over den hele fornuftige Skabning, der staar under

ham som dens Overhoved i et Rige, ordner, leder og styrer Alt til sin og Guds Forherligelse og til Borgernes evige Salighed og Herlighed Matth. 11, 27; 28, 18, 20; Phil. 2, 9–11.

Joh. 18, 36, 37. Jesus svarede: Mit Rige er ikke af denne Verden. Bar mit Rige af denne Verden, havde vel mine Dønere frebet dertil, at jeg ikke var blevet overantvaret Jøerne; men nu er mit Rige ikke deraf. Da sagde Pilatus til ham: Er Du ikke dog en Konge? Jesus svarede: Du siger det, at jeg er en Konge. Jeg er dertil født og dertil kommen til Verden, at jeg skal vide om Sandheden. Hver den, som er af Sandheden, hører min Røst.

193. Hvad vil det sige: Christus er nedfaren til Hølvede?

Bed Christi Nedfart til Hølvede forstaae vi Abenbaringen af hans Herlighed, som Herre og Seierherre over Synd, Død og Djævelens Magt, i den usynlige Verden 1 Pet. 3, 19, 20.

1 Cor. 15, 55, 57. Død, hvor er din Braad? Hølvede, hvor er din Seier? Min Gud være Tak, som giver os Seier formedelst vor Herre Jesus Christus!

194. Hvad vil det sige: Christus er igjen opstanden fra de Døde?

Jesus Christi Opstandelse er hans Sjels Gjensættelse med Legemet Matth. 28; Marc. 16; Luc. 24; Joh. 20, 21.

Luc. 24, 39. Seer mine Hænder og mine Fodder, at det er mig selv, foler paa mig og seer; thi en Aand harer ikke Kjæld og Been, som I see, at jeg harer. 1 Cor. 15, 1–8; Ab. 1, 5; Col. 1, 18; 1 Cor. 15, 20; Ap. Gj. 26, 23.

195. Hvorfor er Jesus Christi Opstandelse saa vigtig?

Jesus Christi Opstandelse er heist vigtig i tredobbelst Henseende; ved den er 1) den Sandhed paany blevet stadsæt, at han virkelig er Christus, Guds Son Rom. 1, 4; og 2) den Sandhed bevist, at han ved sin Død har forlost os 1 Cor. 15, 17; og 3) den Sandhed beseglet, at ogsaa vi skulle opstaae Col. 1, 18.

Ap. Gj. 2, 36. Derfor skal alt Israels Huus visseligen vide, at denne Jesus, hvem I forståede, harer Gud gjort baade til en Herre og Christus. (3, 15 og 5, 30–32). Matth. 27, 62–61. — Rom. 4, 25. Christus er givne hen for vores Overtrædeler og opreist for vor Rekstrediggørelse. — Rom. 8, 34. Hvo er den, som

fordsommer? Christus er den, som er død, ja meget mere, som er opreist, som er ved Guds høire Haand, som og træder frem for os. — 1 Pet. 1, 3, 4. Lovet være Gud og vor Herre Jesu Christi Fader, som efter sin store Barmhertighed harer gjensættet os til et levende Haab ved Jesu Christi Opstandelse fra de Døde til et usortkraenklig og ubesmitelig og uforbispelig Arv, som er bevaret i Himmelene til Eder. — 1 Cor. 15, 20, 21. Men nu er Christus opstanden fra de Døde, og er blevet den Forstegrøde af de Hensønede. Thi efterst Døden kom ved et Menneske, et og de Dødes Opstandelse kommen ved et Menneske. 1. Thess. 57. — 2 Tim. 1, 10; 1 Thess. 4, 14; Ap. Gj. 2, 22–32; Rom. 8, 11.

196. Hvad vil det sige: Jesus Christus er opfaren til Himmelens?

Paa den 40de Dag efter hans Opstandelse er Jesus Christus, faaledes som han forud havde forkyndt Joh. 6, 62; 14, 28; 16, 5, 28; 20, 17, vendt tilbage til Himmel d. e. indgaat til sin Herlighed Marc. 16, 19; Luc. 24, 50, 51; Ap. Gj. 1, 9; Eph. 1, 20; Col. 3, 1; 1 Pet. 3, 22; Hebr. 1, 3, 4; og herpaa grunder sig vort Haab, at ogsaa vi engang skulle komme i Himmel Hebr. 6, 19, 20; Joh. 12, 26; 17, 24.

Joh. 3, 13. Ingen farer op til Himmel uden den, som ført ned af Himmel. Menneskens Son, som er i Himmel. — Joh. 14, 3. Og naar jeg er gaaen bort og faaer beredt Eder Sted, kommer jeg igjen og vil tage Eder til mig, at hvor jeg er, skulle ogsaa I være. — Hebr. 4, 14. Efterdi vi dertil have en stor Hyperstepræst, som er ganget ind i Himmelene. Jesus, den Guds Son, da lader os holde fast ved Beskendelsen.

197. Hvad vil det sige: Jesus Christus sidder ved Guds, den almægtige Faders, høire Haand?

Jesus Christus sidder ved Guds, den almægtige Faders, høire Haand, hermed betegnes Gudmenneskets Herlighed, og hans Herredomme, som han udover til sit Riges Udbredelse og til sine Borgeres Frelse Hebr. 1, 3.

Ps. 110, 1. Herren sagde til min Herre: Sid hos min høire Haand, indtil jeg legger dine Hjender til dine Fodders Hodslammel. — 1 Pet. 3, 22. Efterat Christus er faren til Himmel, er han hos Guds høire Haand, og Englene og Magterne og Krofsterne ere ham underlagte. 1 Cor. 8, 6. — Hebr. 8, 1, 2. Vi have en saadan Hyperstepræst, som sidder ved høire Side af Majestatsens Throne i Himmelene, som er Helligdommens Ejener, og det sande Tabernakels, hvilket Herren harer opreist og ikke et Menneske. Eph. 1, 20–22; Col. 1, 10.

198. Hvad vil det sige: derfra han skal igjenkomme at dømme Levende og Døde?

Engang vil Gudmennesket, som han har vidnet, komme tilbage for at holde den sidste almindelige Verdensdom.

Joh. 5, 22. 27. Faderen dommer Ingen, men haver givet Sennen al Dom og haver givet ham Magt ogsaa at holde Dom, efterdi han er Mennestens Søn. Matth. 16, 27; 24, 25; Luc. 17, 22—38; 2 Pet. 3, 3—10. — 2 Cor. 5, 10. Thi os bør Alle at aabenbares for Christi Domstol, at Hver kan saae efter det, som fleet er ved Legemet, efter det, som han haver gjort, enten Gott eller Ondt. — Ap. Gl. 10, 42. Og han haver budet os, at prædike for Folket og at vidne, at han er den af Gud bestemte Levende og Dødes Dommer. Ap. Gl. 17, 31.

199. Hvad skal Troen paa den tilkommende Dom bevirk i os?

Herrens tilkommende retsfærdige Dom skal anspore os til Arvaagenhed og til stædig at være beredte Luc. 12, 35—46; 1 Thess. 5, 1—11; Matth. 25, 2—13; til Helliggjørelse 2 Pet. 3, 11. 14; 1 Thess. 3, 12. 13; Matth. 22, 11—13; 1 Jbh. 3, 2. 3; Tit. 2, 11—13; til samvittighedsfuld Trostlab i vort Kald Matth. 25, 14—30; skal holde os tilbage fra at følde en overilet Dom over Andre Matth. 7, 1. 2; Rom. 14, 4. 10. 12; 1 Cor. 4, 3—5; Jac. 4, 12; og vække os til alvorlig Dom over os selv 1 Cor. 11, 31; 1 Joh. 3, 19—21.

Matth. 24, 42—44. Vaager derfor, thi I vide ikke, i hvilken Tid Eders Herre kommer. Men dette skulle I vide, at der som Hunsbonden vidste, i hvilken Nattevaagt Tyven vilde komme, da vaagede han, og lod ikke bryde ind i sit Huus. Derfor varer I og rede, thi Mennestens Søn kommer paa den Tid, som I ikke mener. — 1 Joh. 2, 28. Og nu, mine Børn! bliver i ham, at naar han aabenbares, vi da kunne have Grindighed, og ikke skulle blive bestemmede af ham ved hans Tillommelse.

200. Hvad ere vi Forlöseren skyldige for al hans Kjærelighed?

Bed Alt det, som Christus, vor Herre, har gjort for os og endnu i Evighed vil gjøre for os, er hans naaderige Hensigt den: „at jeg skulde være ganske hans Ejendom, og leve i hans Rige under ham, og tjene ham i evig Retsfærdighed, Uskyldighed og Salighed, ligesom han er opstanden fra

de Døde, og lever og regerer i Evighed. Det er altsammen baade vist og sandt i alle Maader.“

Nom. 14, 7—9. Thi Ingen af os lever sig selv og Ingen dser sig selv; thi baade derfor vi leve, da leve vi Herren, og derfor vi dse, doe vi Herren, derfor enten vi leve eller dse ere vi Herrens. Dertil er jo Christus baade dø og opstanden og blevet levende igjen, at han skal herske baade over Døde og Levende. — 2 Cor. 5, 15. Og han døde for Alle, at de, som leve, skulle ikke frempeles leve sig selv, men ham, som er død og opstanden for dem. Gal. 5, 24; Matth. 16, 24—26; Gal. 6, 14; Matth. 10, 37. 38. — 1 Joh. 3, 6. Hver den, som bliver i ham, synder ikke; Hver den, som synder, haver ikke seet ham, eiheller kendt ham.

Den tredie Artikel.

Om den hellige Aand og om Helliggjørelserveskeret.

Jeg troer paa den Hellig-Aand, en hellig almindelig Kirke, de Helliges Samfund, Syndernes Forladelse, Kjodets Opstandelse, og det evige Liv. Amen.

Det er: Jeg troer, at jeg ikke af min egen Kraft eller Fornuft kan troe paa Jesum Christum min Herre, eller komme til ham; men at det er den Hellig-Aands Gjerning, som har faldet mig ved Evangeliet, har oplyst mig med sine Gaver, har helliggjort mig i den sande Tro, og op holdt mig i den; ligesom den ogsaa kalder, forsamer, oplyser, helliggør, og i den sande og eneste Tro til Christum op holder alle Andre, som ere i Christenheden. Bidere troer jeg, at den skjærer mig og alle dem, som ere troende i Christi Menighed, dagligen en fuldtommen Syndernes Forladelse, og paa den yderste Dag skal den opvække mig og alle andre Afsløde, og skal give mig, tilligemed Andre, som troe paa Christum, det evige Liv. Det er altsammen baade vist og sandt i alle Maader.

201. Hvorom er Talen i den tredie Artikel?

I den tredie Artikel er Talen om den hellige Aand og om dens Maadevirkninger.

I. Om den hellige Aand.

202. Hvad er den hellige Aand?

Den hellige Aand er Gud selv, saaledes som han med sit Værens helse Fylde virker paa Menneskenes Hjerter og tager Bolig i dem.

2 Cor. 13, 13. Vor Herres Jesu Christi Raade og Guds Hjerlighed og den Hellig-Aands Samfund være med Eder Alle. — 1 Cor. 3, 16. Vide I ikke, at I ere Guds Tempel og Guds Aand boer i Eder? — Rom. 8, 14. Thi sad Mange, som drives af Guds Aand, disse ere Guds Børn. — Joh. 14, 23. Jesus svarede ham og sagde til ham: Om Noget elsker mig, skal han holde mit Ord; og min Fader skal elsker ham og vi skulle komme til ham og tage Bolig hos ham.

203. Hvorfor kaldes den den hellige Aand?

Den hellige Aand kaldes saaledes, fordi den er den alene hellige Guds Aand og fordi den kun kan og vil virke Hellighed; den Virksomhed, som tillægges den, kaldes Helliggørelsen.

Ezech. 36, 26, 27. Og jeg vil give Eder et nyt Hjerte, og give en ny Aand inden i Eder, og borttagte det Steenhjerte af Eders Kjød og give Eder et Kjødhjerte; og jeg vil give min Aand inden i Eder, og gøre det, at I skulle vandre i mine Skifte og gøre mine Rette. — Gal. 4, 6. Ettersom I da ere Sonner, harer Gud udsendt sin Sons Aand i Eders Hjerter, som raaber: Abba, Fader! Eph. 1, 13, 14, 17—19.

204. Hvilke Virknings tilskrives den hellige Aand for Christus?

Den hellige Aand har vist sig virksom fra Begyndelsen af og til enhver Tid; allerede ved Skabelsen 1 Mos. 1, 2, i at uddele farrene Gaver 2 Mos. 31, 3—5; 35, 31, ved Samvittighedens Virksomhed 1 Mos. 6, 3, ganste i Særdeleshed ved Fædrene og Propheterne under den gamle Test. 4 Mos. 11, 16, 17, 25; 5 Mos. 34, 9; Dom. 3, 10; 13, 25; 1 Sam. 10, 6; Ps. 51, 12, 13. For den nye Test. var forsættet en særdeles rig og almindelig Meddelelse af den hellige Aand Jer. 31, 31—34; Ezech. 11, 19, 20; Joel 3, 1, 2; Jes. 44, 3.

205. Hvorledes virkede den hellige Aand i Christus?

I vor Herre Christus viste den hellige Aand sig i sin fuldende og friste Virksomhed ved Ord og Gjerning under

hans hele Liv; og sine Disciple forøjtede han dens Meddelelse.

Ap. Gj. 10, 38. Gud salvede Jesus af Nazareth med den Hellig-Aand og med Kraft; hvilken drog omkring og gjorde vel og helbrede Alle, som var overvældede af Djævelen; thi Gud var med ham. Joh. 3, 34; Jes. 11, 12; Luc. 4, 18. — Joh. 14, 16. Og jeg vil bede Faderen, at han skal give Eder en anden Talsmand, at han skal blive hos Eder evindeligen. — Joh. 16, 13, 14. Men naar han, den Sandheds Aand, kommer, skal han veilede Eder til al Sandhed. Han skal herliggøre mig. — Ap. Gj. 1, 8. Men I skulle annamme den Hellig-Aands Kraft, som skal komme over Eder; og I skulle være mine Bider baade i Jerusalem og i det ganste Judea og Samaria, og indtil Jordens Ende.

206. Hvad er den hellige Aands Udghedelse over Apostlene?

Den til himlen opfyldede Forlösers udgab den hellige Aand over Apostlene; d. e. han gav dem overordentlige Gaver og Kræfter og satte dem dermed i stand til at prædike Evangeliet og at udbrede hans Rige paa Jordens Ap. Gj. 2, 1—4.

Ap. Gj. 2, 4, 33. Og de blev Alle opfyldte af den Hellig-Aand og begyndte at tale med andre Tongemaal, efter som Aand den gav dem at udøge. — Efterat han nu er opfyldt ved Guds hoire Haand eg harer annammet den Hellig-Aands Forståelse af Faderen, harer han udgydet den, som I nu see og høre. — Rom. 15, 18, 19. Thi jeg vil ikke fordrise mig til at tale Noget om det, som Christus ikke harer udrettet ved mig til Hedningernes Lydighed ved Ord og Handling, ved Tegn og Underfærgningers Kraft, ved Guds Aands Kraft. 1 Pet. 1, 12; Ap. Gj. 10, 44—46; 19, 1—7; 1 Cor. 12, 7—11. 28—31.

207. Ere den hellige Aands Maadevirkninger nødvendige for os?

Den hellige Aands Maadevirkninger ere nødvendige for os, fordi vi af egen Hornstift eller Kraft ikke kunne troe paa Jesus Christus eller komme til ham.

Joh. 6, 44. Ingen kan komme til mig uden Faderen, som mig udsendte, drager ham; og jeg skal oprette ham paa den yderste Dag. — Ap. Gj. 2, 38, 39. I skulle faae den Hellig-Aands Gave; thi Eder og Eders Børn hører Forståelsen til, og Alle dem, som ere langt borte, hvilkesomhelst Herren vor Gud vil kalde dertil.

208. Hvilke ere den hellige Aands ordentlige Virkninger og Gaver?

Den hellige Aands ordentlige Virkninger og Gaver, der blive de Troende til Deel, ere Kaldelsen, Oplysningen, Helliggjørelsen og Opholdelsen i den rette Tro, om hvilke der handles i Frelsens Orden.

Math. 12, 31. 32; Marc. 3, 28. 29; Hebr. 6, 4—6; 10, 26—31; 1 Joh. 5, 16.

II. Om Frelsens Orden.

209. Hvad er Frelsens Orden?

Frelsens Orden er den faste Orden, hvori den hellige Aand fører os til Christus og hans Frelse, at vi kunne blive troende, salige og hellige.

210. Hvad er Kaldelsen?

Den hellige Aand har kaldet mig ved Evangeliet. Kaldelsen er udgaet fra den hellige Aand til Mennesket ved Ordet, er den kraftige Indbydelse til Christus og til hans Frelse Matth. 22, 1 rc.; 11, 28; Jes. 55, 1.

Rom. 8, 30. Men hvilke han forud bestillede, dem haver han også kaldet; og hvilke han kaldte, dem haver han også retfærdiggjort; men hvilke han retfærdigjorde, dem haver han også herliggjort. — 2 Tim. 1, 9. Gud frelste os og kaldte os ved et helligt kald, ikke efter vores Øjerner, men efter sit eget Forstel og Næden, som er os givne i Christus Jesus. — Matth. 23, 37. Jerusalem! Jerusalem! som isbjælstaar Propheterne og stener dem, som ere sendte til dig; hvor ofte vilde jeg forsamlæt dine Børn, ligeviis som en hane forsamler sine Kyllinger under Bingerne; og I vilde ikke. — Jes. 65, 2. Jeg udbredte mine Hænder den ganste Dag til et gjenstridigt Folk, til dem, som vandrede efter deres egne tanker paa en Bel, som ikke er god. — Matth. 22, 14. Mange ere kalbede, men haas udvalgte. Euc. 13, 43; Ap. Gj. 13, 46.

211. Hvad er Oplysningen?

Den hellige Aand har oplyst mig med sine Gaver. Oplysningen er den Virksomhed af den hellige Aand, at den ved det guddommelige Ordets Kraft frembringer i os en levende Erfjendelse af vor Fordøvelse (Anger) og af Guds Naade i Christus (Tro) Eph. 5, 8; Ps. 119, 130.

2 Cor. 4, 4. Udi hvilken denne Verdens Gud har forblintet det vantroe Sind, paa det Oplysningen ikke skulle finne for dem

fra Evangeliet om Christi Herlighed, som er Guds Sillede. — Eph. 5, 14. Vaagn op du, som sover og staar op fra de Øde, og Christus skal lyse for dig. — Ap. Gj. 3, 19. 20. Dersor fatter et andet Sind og vender om, at Eders Syndr maae være udslæbte, paa det Bederqøgelfens Tider maae komme fra Herrens Asyn. — 2 Pet. 3, 9. Herren haver Langmodighed med os, idet han ikke vil, at Nogen skal fortabetes, men at Alle skulle komme til Omvendelse. Ps. 42, 3. — 2 Cor. 7, 10. Thi Bedrøvelsen efter Gud virker Omvendelse til Salighed, som ikke fortrydes; men Verdens Bedrøvelse virker Død. Matth. 5, 3. 4; Jes. 58, 2. 3; Hos. 7, 6. 16; Joel 2, 12. 13. — Rom. 2, 4. 5. Eller forstager du Guds Gøbbeds og Taalmodigheds og Langmodigheds Rigdom, og veed ikke at Guds Godheds leder dig til Omvendelse? Men efter din Haardhed og dit ubohofstige Hjerte samler du dig selv Bredre paa Verdens og Guds retfærdige Hjerte samler du dig selv Dags.

212. Hvilen Kraft har den sande Tro?

Den sande Tro har den Kraft, at den retfærdiggjør Synderen for Gud Rom. 3, 21. 25. 28; som Begyndelse til og Fortsættelse af et nyt guddommeligt Liv i os kaldes og er den Gjenfødslen selv.

Gal. 2, 16. Efterdi vi vide, at et Menneske ikke bliver retfærdiggjort af Lovens Øjerner, men ved Jesu Christi Tro, saa have og vi troet paa Jesus Christus, at vi maatte blive retfærdiggjorte af Christi Tro og ikke af Lovens Øjerner; thi intet Kjed bliver retfærdiggjort af Lovens Øjerner. — Joh. 1, 12. Saal Mange, som ham annammede, dem haver han givet Magt at vorde Guds Børn, dem, som troe paa hans Navn. — Rom. 5, 1. Altfaa, retfærdiggjorte ved Troen, have vi Fred med Gud ved vor Herre Jesus Christus. — Gal. 3, 26. I ere jo Alle Guds Børn formedes Troen i Christus Jesus. — Rom. 8, 17. Men dersom vi ere Børn ere vi og Arvinger, nemlig Guds Arvinger og Christi Medarvinger, faa fremt vi ikke med ham, at vi da ogsaa skulle herliggjøres med ham. — Joh. 3, 3. 5. 6. Jesus svarede og sagde til ham: Sandelig, sandelig siger jeg dig: Uden Nogen bliver født paa ny, kan han ikke see Guds Rig. Jesus svarede: Sandelig, sandelig siger jeg dig: Uden Nogen bliver født af Vand og Aand, kan han ikke indkomme i Guds Rig. Hvad som er født af Kjedet, er Kjed; og hvad som er født af Aanden er Aand. — 2 Cor. 5, 17. Saal at, dersom Nogen er i Christus, er han en ny Skabning; det Gamle er forbiganget, see Alt er blevet nyt. — Eph. 4, 22—24. I skulle aflagge det gamle Menneske efter den forrige Omgangelse, hvilket forberedes ved bedragelige Lyster, men forsynes i Eders Sinds Aand, og iføre det nye Menneske, som er slæbt efter Gud i Sandhedens Retfærdighed og Hellighed. Jac. 1, 18.

213. Hvad er Helliggjørelsen og Opholdelsen i Troen?

Den hellige Aand har helliggjort mig og op holdt mig i den rette Tro. Helliggjørelsen bestaaer deri, at vi ved sand Tro, i Kraft af den hellige Aand, beständig mere og mere give Slip paa al Synd, og vore og tage til i alt Gudt. — Opholdelsen i Troen bestaaer deri, at vi uagtet alle Kristelser og Sorger blive standhaftige i Troen ved den hellige Aands Kraft, der ogsaa styrker og besørger os i Sandheden imod Livl og Vibfarelser.

2 Cor. 7, 1. Dersor, efterdi vi have saadanne Forsettelses, i Elkellige, lader os rense os selv fra al Kjedets og Aanden Besmittelse, og fuldende vor Helliggjørelse i Gudsstyrki. — Rom. 6, 12. Dersor herfe Synden ikke i Eders døbelige Legeme, saa J lyde den i dets Begjænger. — Phil 4, 8. Hvad der er sandt, hvad der er ørbar, hvad der er retfærdigt, hvad der er reent, hvad der er elskeligt, hvad der har godt Lov, enhver Øyd og enhver Hæder, derpaa giver Agt. — 1 Thess. 4, 7. Gud talde os ikke til Urenhed, men til Helliggjørelse. — 1 Pet. 1, 15. Efter den Hellige, som Eder talde, vorder og J hellige i al Omgangelse. — Hebr. 12, 14. Stræber efter Hellighed, uden hvilken Ingen skal see Herren. 2 Pet. 1, 5—7. — Phil. 3, 12. Ikke at jeg havet allerede grebet det, eller er allerede fuldkommen, men jeg jager derefter, om jeg dog kan gribe det, efterdi jeg og er greben af Christus Jesus. — Ezech. 33, 11. Saa sandt jeg lever, siger den Herre, Herre, jeg havet ikke Besagelighed i den Ugudelige Ød, men i det, at den Ugudelige omvender sig fra sin Bei, at han maa leve. — Jes. 55, 7. Den Ugudelige forlade sin Bei, og Hver, som gjør uret, sine tanker, og omvende sig til Herren, og han skal forbarme sig over ham, og til vor Gud, thi han skal mangfolkigen tilgive. Ap. Gj. 26, 17. 18; Luc. 15, 18. 20. — Phil. 1, 6. Jeg er fuldliges forsikret om, at han, som begyndte det gode Werk i Eder, vil fuldføre det indtil Christi Dag. — 1 Pet. 1, 5. J, hvilke ved Guds Magt bevogetes ved Troen til den Frelse, som er rede at aabenbares i den sidste Tid. — Joh. 15, 4. Bliver i mig, da bliver og jeg i Eder. Ligesom Grenen ikke kan bære Frugt af sig selv, uden den bliver i Træet, saa kunne J ikke helle, uden J bliver i mig. — 2 Cor. 1, 21. 22. Men den, som holder os med Eder faste til Christus, og som salvede os, er Gud, som og beseglede os, og gav os Aanden til Pant i vores Hjertier.

III. Frelsens Samfund.

214. I hvilken Sammenhæng staae de Ord: Jeg troer paa den hellige Aand; og: en hellig almindelig christelig Kirke?

Ester Ordene: Jeg troer paa den hellige Aand, folger den Beskedelisse: Jeg troer en hellig almindelig christelig Kirke, fordi det er den hellige Aand, der bevirker Frelsens Samfund, samler Kirken.

Ap. Gj. 2, 41. De, som nu gjerne annammede hans Ord, blevet døbte, og der vandtes samme Dag henved tre tusinde Sæle. B. 47.

1) Om den christelige Kirke.

215. Hvad er den christelige Kirke?

Den christelige Kirke er den hele hellige Christenhed, som den hellige Aand kalder ved Evangeliet, oplyser med sine Gaver og helliger og bevarer hos Jesus Christus i den rette eneste Tro.

1 Cor. 3, 16. Vide J ille, at J ere Guds Tempel og Guds Aand boer i Eder. — 1 Pet. 2, 5. Border selv som levende Stene, opbyggede til at vorde et aandeligt Huus, til et helligt Præstedomme, at frembare aandelige Øffere, velbehagelige for Gud ved Jesus Christus. Rom. 10, 12—15; Matth. 28, 19; Ap. Gj. 1, 8.

216. Hvorpaa adskilles den synlige og usynlige Kirke?

Bed den synlige Kirke forstaaer man den hele Samling af alle paa Jordens levende Christne, uden Hensyn til deres fædelige Beskaffenhed; ved den usynlige Kirke forstaaer man alene de i Sandhed gjenfødte Medlemmer af Kirken, der lade sig lede af den hellige Aand.

Eph. 2, 19—22. Saa ere J da ikke mere Gjester og Fremmede, men de Helliges Medborgere og Guds Huusfolk, opbyggede paa Aposternes og Propheternes Grundvold, saa Jesus Christus selv er Hoved-Hjørnestenen, paa hvilken den ganste Bygning sammenført vorer til et helligt Tempel i Herren, paa hvilken ogsaa J tillige blive byggede til Guds Bolig i Aanden. — 1 Pet. 2, 9. J ere en udvalgt Slægt, et kongeligt Præstedom, et helligt Folk, et Folk til Ejendom, at J skulle forhylde hans Øyder, som talde Eder fra Werket til sit beundringsværdige Lys. — Rom. 8, 9. Om Noen ikke havet Christi Aand, denne er ikke hans. Matth. 13, 24—30; Ap. Gj. 5, 1—11; 2 Tim. 2, 19; Joh. 15, 6. —

Hebr. 12, 22. 23. Men I ere komne til Jions Berg, og til den levende Guds Stad, til det himmelste Jerusalem og til Englenes mange Husinder, til de Førstefodes Forsamling og Menighed, som ere opstrevne i Himmelne og til Gud, Alles Dommer, og til de fuldkommede Retserdiges Aander. **Nab. 21, 9; Eph. 1, 22. 23.**

217. Hvad forstaaes ved Kirkens Enhed?

Jeg troer een Kirke. At den hele Christenhed fun danner eet stort Samfund er Kirkens Enhed, grundet paa Eph. 4, 4—6; Joh. 17, 21—23.

Joh. 17, 21—23. Paa det de maae Alle være eet, ligesom du havet i mig, og jeg i dig, at de og skulle være eet i os, at Verden kan troe, at du havet udsendt mig. Og jeg havet givet dem den Hellighed, som Du havet givet mig, paa det de skulle være eet, ligesom vi ere eet, jeg i dem og du i mig, paa det de skulle være fuldkommede til eet, og at Verden kan kende, at du havet udsendt mig og havet elset dem, ligesom du havet elset mig. — Eph. 4, 4—6. Et Legeme og een Aand, ligesom I og ere kaldede til eet Haab i Eders Kald; een Herre, een Tro, een Daab; een Gud og Alles Fader, som er over Alle og ved Alle og i Eder Alle. —

218. Hvorfor kaldes Kirken hellig?

Kirken kaldes hellig, fordi dens troende Medlemmer ved Syndstigelse resses fra Syndens Skuld og Straf, ere hellige, og i daglig Helliggjorelse ssige fuldstændig at rense sig fra den endnu ved dem klebende Synd 1 Cor. 6, 11; 2 Pet. 1, 5—11.

Eph. 5, 26. 27. Paa det han kunde hellige den, og han renseude den formedelst Vandbadt ved Ordet, at han maatte fremstille sig den, en herlig Menighed, som ikke havet Plej eller Rynke eller noget deslige, men at den maatte være hellig og ustraffelig. Rom. 16, 13. 14, 20—22; Joh. 8, 31—36; Nab. 7, 13—17. — Nab. 14, 13. Og jeg hørte en Røst fra Himlen, som sagde til mig: Skriv: Salige ere de Døbe, som dse i Herren herstier. Ja Aanden siger, at de skulle hvile fra deres Arbeider, men deres Gjerninger følge med dem. **Nab. 21, 8. 4.**

219. Hvorfor kaldes Kirken en almindelig Kirke?

Almindelig kaldes Kirken, fordi den virkelig allerede omfatter alle Troende og Hellige i Himmel og paa Jord, og indbyder alle Syndere til sit Samfund Matth. 11, 28; 28, 19.

Marc. 16, 15. Gaaer bort i al Verden og prædicer Evangelium for al Skabningen. — Joh. 10, 16. Jeg havet andre Haar, som ikke ere af denne Sti; dem bør det mig og at føre dit

og de skulle høre min Røst og der skal blive een Hjord og een Hyrde. **Matth. 8, 11.**

220. Hvorfor kaldes Kirken en christelig Kirke?

En christelig Kirke kaldes den, fordi Christus er dens Stifter, dens Grund Eph. 2, 20—22, dens Herre og eneste Hoved, og Gjenstand for dens Besjendelse Joh. 6, 68. 69; Matth. 16, 16—18.

Eph. 1, 22. 23. Og lagde Alt under hans Fodder, og satte ham til Hoved over Altting for Menigheden, der er hans Legeme, hvilket han sylder, som opfylder Alt i Alle. — 1 Cor. 3, 11. Ingen kan legge en anden Grundvold end den, som lagt er, hvilken er Jesu Christus.

221. Hvad forstaaes ved Udtrykket: de Helliges Samfund?

Jeg troer en hellig almindelig christelig Kirke, de Helliges Samfund. De Helliges Samfund er de Troendes inderlige Forbindelse med Christus og imellem hinanden indbyrdes.

Ap. Gj. 2, 42—47. Men de holdt sig varagtige til Aposternes Undervisning og Samfundet, og Brødrets Brydelse og Bonnerne. Men der kom en Frygt over alle Sjæle, og der stete mange Undergjerninger og Tregn ved Apostlene. Men alle de Troende holdt sig tilsammen og havde alle Ting tilfælles. Og de folgte deres Ejendom og Gods; og delede det ud iblandt Alle, estersom Nogen havde behov. Og hver Dag vare de varagtigen og samdrægteligen i Templet, og i Husene brøde de Brødet og nøde Maaltidet med Fryg og i Hjertets Ensfodighed, idet de lovede Gud og havde Indest hos alt Holstet. Men Herren lagde daglig Røgle til Menigheden, som lode sig frelse. — Ap. Gj. 4, 32. Men de Troendes Mængde havde eet Hjerte og een Sjæl, og end ikke En sagde noget af sit Gods at være hans eget, men alle Ting vare dem tilfælles. 1 Cor. 12, 4—7. 12—21. 26—31.

— 1 Pet. 4, 10. 11. Som Enbver havet faaet en Raadegave, faa tjener hverandre dermed, som gode Huusholdere over Guds mangelslags Raade. Taler Nogen i Menigheden, han tale som Guds Ord; tjener Nogen deri, han tjene som af den Formue, hvilken Gud forlener; at Gud maa øres i alle Ting formedelt Jesus Christus; ham tilkommer Ere og Magt i al Evighed, Amen. — Rom. 12, 4. 5. Vigerviis som vi have mange Lemmer paa eet Legeme, men alle Lemmer have ikke den samme Gjerning, ligesaa ere vi Mange eet Legeme i Christus, men hver for sig ere vi hverandres Lemmer.

222. I hvilke Hovedkirker er den synlige Kirke deelt?

Den synlige Kirke er fornemlig deelt i tre store Hovedkirker, den romersk-catholske, den græske-catholske og den evangelist-protestantiske; men foruden disse gives der endnu i den Brodremenigheden og mange andre meer eller mindre talrige Kirkesamfund, Secter, Partier, som Mennoniter, Methodister, Doekere v. s. v.

1 Cor. 1, 10. Men jeg formaner Eder, Brodre, ved vor Herres Jesu Christi Navn, at I Alle føre den samme Tale, og at der ikke maas findes Spildagtighed blandt Eder, men at I skulle vere forenede i det samme Sind og i den samme Mening. 3. 11—13; 1 Cor. 3, 3.

223. Hvorved adskiller i Hovedsagen den evangelist-protestantiske Kirke sig fra den romersk-catholske?

Den evangelist-protestantiske Kirke adskiller sig i Hovedsagen fra den romersk-catholske ved de forskellige Anskuelser om den hellige Skrift, som Erkendelseskilde for den saliggjørende Sandhed, ved den højt forskellige Opsattelse af Retfærdiggjørelseslæren, ved gudsstensflige Skifte og ved Forfatning.

Math. 23, 8—11. Men I skulle ikke ville kaldes Rabbi, thi En er Eders Beleder, Christus, men I ere alle Brodre. Og I skulle Ingen kalde Eders Fader paa Jorden, thi En er Eders Fader, som er i himlene. Og I skulle ikke lade Eder kalde Beledere, thi En er Eders Beleder, Christus. Men den Største blandt Eder skal være Eders Ejener.

224. Hvoraf erkjender man med Bestemthed det Ejendommelige ved hvert enkelt Kirkesamfund?

Det ved enhver Kirke Ejendommelige, hvorved den adskiller sig fra andre, erkjender man sikrest af de fra den udgaaende og af den anerkendte Symboler (Symboliske Væger, Bekjendelsesskrifter).

2 Cor. 4, 13. Men efterdi vi have den samme Troens Aand, saasom skrevet er: Jeg har troet, deraf har jeg talet, saa troe vi og deraf tale vi og. — 1 Pet. 3, 15. Bærer altid rede til at forsvare Eder med Sagtmadighed og Erfrygt for Enhver, som begjærer Negnstab af Eder om det Haab, som er i Eder.

225. Hvor er den sande Kirke?

Den sande Kirke er der, hvor Guds Ord læres reent og ublandet og Sacramenterne forvaltes tro efter Christi Indstiftelse.

Joh. 8, 31, 32. Dersom I blive i mit Ord ere I sandelig mine Disciple, og I skulle forstaae Sandheden og Sandheden skal frigøre Eder. 1 Cor. 3, 11; Eph. 2, 19—22; Gal. 5, 6; Joh. 13, 34, 35.

2) Om Syndernes Tilgivelse.

226. Hvad er Syndernes Tilgivelse?

Jeg troer Syndernes Tilgivelse; den hellige Aand tilgiver daglig og rigelig mig og alle Troende i Christenheden enhver Synd. Den Frelse, i hvis Samfund Kirkens Medlemmer ere samlede, er Syndernes Tilgivelse, som Begyndelse til og Indbegreb af Det, Guds frie Maade skjenker os i Christus.

Eph. 1, 7. I hvem vi have Forløsning formedest hans Blod, Syndernes Korludelse formedest hans Maades Rigdom. — Ap. Gj. 20, 28. Saal giver Alt paa Eder selv og den ganske Hjord, blandt hvilken den Hellig-Aand satte Eder som Tilsynsmænd, at vogte Guds Menighed, hvilken han forhvervede med sit eget Blod.

227. Hvorved blive vi deelagtige i Syndernes Tilgivelse?

Fra vor Side er det den paa sand Anger folgende Tro, der gribet den af Gud tilbudte Syndstilgivelse Eph. 2, 8. 9; Rom. 5, 1, og gjennem den troende Brug af Maademidlerne tilgjør Guds Maade os den daglig og rigelig.

Rom. 3, 28. Dersor slutte vi, at Mennesket bliver retsfærdigjort ved Troen uden Lovens Gjerninger.

3) Om Maademidlerne.

228. Hvad forstaaes ved Maademidler?

Maademidlerne ere de Midler, som Guds Maade har forordnet os, for at vi ved deres fælles og færegne Brug kunne bevares i Frelsens Samfund og føres til en beständig rigere Rydelse og Besiddelse af den.

Juda. V. 20. 21. Men I, I Elstelige, opbygger Eder selv paa Eders helligste Bro; beder udi den Hellige Land; bevarer Eder selv i Guds Kærlighed, forventende vor Hertes Jesu Christi Parmyrtethed til det evige Liv. — Eph. 4, 15. Men at vi Sandheden troe udi Kærlighed skulle i alle Maader opvøre til ham, som er Hovedet, til Christus.

229. Hvorledes ere de kirkelige Maademidler?

De kirkelige Maademidler ere Guds Ord, Bonnen og de to Sacramenter, den hellige Daab og den hellige Nabvere.

230. Hvorledes skeer den fælles Brug af Maademidlerne?

Den fælles Brug af Maademidlerne skeer fra Menighedens Side i deres offentlige Gudstjeneste, hvis Bestanddele ere Guds Ord, Bonnen og Sacramenternes Forvaltning.

Ap. Gj. 2, 41. 42. 46. 47; 4, 23—33; Hebr. 10, 24. 25.

[1]. Om Guds Ord.

231. Hvorledes skeer den fælles Brug af det guddommelige Ord?

Den fælles Brug af det guddommelige Ordets Maademidler skeer i Menighedens offentlige Gudstjeneste derved, at det forelæses og prædikes.

Eph. 4, 11. 12. Og han bestillede Nogle til Apostler, Nogle til Profeter, Nogle til Evangelister, Nogle til Hyrder og Lærere, til de Helliges fuldkomne Beredelse, til Embedets Forvaltning, til Christi Legems Opbygelse. Col. 4, 16; 1 Thess. 5, 27; 1 Tim. 4, 13; Ap. Gj. 5, 42; 20, 20; 2 Tim. 2, 15; 4, 2; 1 Pet. 5, 2 ic.

[2]. Om Bonnen.

232. Hvad forstaaes ved Bon?

Bon er et troende Hertes Samtale med den treenige Gud.

I Mos. 18, 31. Og Abraham sagde: See nu, jeg havde begyndt at tale til Herren. — Ps. 19, 15. Lad min Munds Taler og mit Hertes Betenkninger være til Behag for dit Ansigt, Herre, min Klippe og min Gjeniser. — Jac. 1, 6. Men han bede i Trouen, Intet twivlende; thi den, som twibler, er ligesom en Havsbolge, der røres og drives af Veiret.

233. Hvorledes er Bonnen grundet paa Guds Ord?

Bonnen grunder sig paa mange Maader paa Guds Ord; i det er den beslægt, i det finder den sine Forståelser, i det sine Mønstre paa fromme Bedende og deres Bonhorelse; ved Ordet meddeles os Landen, der er en Bonnets Land Sach. 12, 10; Rom. 8, 15. 26. 27; Ps. 91, 14—16; Eph. 6, 18; Exemplar ere: Abraham i Mos. 18; Elieser i Mos. 24; Jacob i Mos. 32; de Hellige i Psalmerne, hvoraf vi lære den rette Maade at bede paa; Forlæseren selv beder den højpræstelige Bon Joh. 17, i Gethsemane, paa Korset; den cananæiske Drinde Matth. 15; Apostlene Ap. Gj. 4, 24 ic.; Paulus Ap. Gj. 20, 36; 21, 5: Juda V. 21.

Ps. 50, 14. 15. Offre Gud Takkigelse og betal den Høieste dine Offer. Og skal paa mig paa Nødens Dag; jeg vil udfrise dig og du skal prisne mig. — Matth. 7, 7. 8. Beder, saa skal Eder gives; soiger, saa skulle J finde; banker, saa skal Eder opplades. Thi hver den, som beder, han faaer, og den, som soiger, han finder, og den, som banker, ham skal opplades. Ps. 145, 18. 19.

234. Hvad er Indholdet af Bonnen?

Indholdet af Bonnen er at takke for modtagne Begjerninger og at bede om et eller andet Gode.

Ps. 92, 2. 3. Det er godt at takke Herren og at synde dit Navn Psalmer, du Høteste! at kundgjøre din Mistundhed om Morgen og din Sandhed om Natten. — Phil. 4, 6. Barer ikke belymrede for Noget, men i alle Ting lader Eders Begjeringer fremføres for Gud og Paakaldelse med Takkigelse. — 1 Tim. 2, 1. Jeg formaner forst for alle Ting, at der gjøres ydmungelige Begjeringer, Bonner, Forbunner, Takkigelser for alle Mennesker.

235. Hvorved bliver Bonnen en christelig Bon?

Bonnen bliver ret egentlig christelig, naar vi bede i Jesu Christi Navn.

Joh. 14, 13. 14. Og hvadomhelst J bede om i mit Navn, det vil jeg gisere, at Faderen maa forhøriges ved Sonnen. Dersom J bede om Noget i mit Navn, vil jeg gisere det. — Joh 16, 23. 24. Og paa den samme Dag skulle J ikke spørge mig om Noget. Sandelig, sandelig siger jeg Eder, at hvadomhelst J bede Faderen om i mit Navn, skal han give Eder. Hvidindtil have J ikke bedet om Noget i mit Navn; beder og J skulle faae, at Eders Glæde maa blive fuldkommen. — Jac. 5, 16. Beklender Over-

trædelserne for hverandre og beder for hverandre, at I kunne læges. En Rettsardigs Bon formaaer meget, naar den er alvorlig. 5 Mos. 8, 10; Ps. 63, 7—9; Matth. 14, 19. — 1 Thess. 5, 17. Beder med al Bon og Begjering, aarvaagne til det Samme med al Baragtighed og Bon for alle Hellige.

236. Hvilken er Bonnens Velsignelse?

Den christelige Bonns Velsignelse er Bonhørelse og Styrkelse af vort aandelige, gudelige Liv i Tro, Kærlighed, Haab, Taalmodighed, Trost, Helligjørelse.

Ps. 145, 18, 19. Herren er nær hos Alle dem, som kalde paa ham, hos Alle, som kalde paa ham i Sandhed. Han gjør efter deres Velbelægning, som ham frygte, og han hører deres Skrig og freller dem. Ps. 37, 5. — 1 Job. 5, 14. Dette er den Fortrofning, vi have til ham, at, dersom vi bede om Noget efter hans Billie, hører han os.

237. Hvilken er den fuldkomneste Anvisning til at bede?

Den fuldkomneste Anvisning til at bede giver den Herre Jesus Christus os i Fader vor Luc. 11, 1—4; Matth. 6, 9—13. Denne Herrrens Bon er ret hans Menigheds Bon.

(Det tredie Hovedstykke i Luthers Catechismus.)

238. Hvorledes inddeler man Herrrens Bon?

Main inddeler Herrrens Bon i tre Dele: Tiltalen (Paa-kaldelsen), de syv Bonner og Slutningen.

Tiltalen.

Bor Fader, du som er i Himlen.

Det er: Gud inddyber os derved hærlig, at vi skulle troe, at han er vor rette Fader, og vi hans rette Bon, paa det vi med Frimodighed og fuld Fortrofning skulle bede ham om Noget, ligesom de hære Bonn bede deres hære Fader.

239. Hvad indeholder Tiltalen?

Tiltalen gjor os vort barnlige Forhold til Gud nærværende; af den barnlige Tillid til Gud udspringer tillidsfuld Beden, og glad, trostigt Haab om Bonhørelse, som

Faderen i Himlen, den Almægtige og Barmhjertige kan og vil give Mal. 1, 6.

Rom. 8, 15, 16. I annamme ikke en Trældoms Land efter til Frygt, men I annamme en sonlig Udblaarels Land, i hvilken vi raabe: Abba, Fader! denne Land vidner med vor Land, at vi ere Guds Børn. — Gal. 4, 6. Eftersom I da ere Sønner, harer Gud udsendt sin Sons Land i Eders Hjarter, som raaber: Abba, Fader!

Den første Bon.

Helliget vorde dit Navn.

Det er: Guds Navn er vel helligt ved sig selv, men vi bede i denne Bon, at det ogsaa maa helliges hos os.

Hvorledes stær det?

Nar Guds Ord læres ublandet og reent, og vi ogsaa leve helligt derefter som Guds Børn. Dertil hjælp du os, vor hære Fader i Himlen! Den derimod, som lærer og lever anderledes, end Guds Ord lærer, vanhelliger Guds Navn iblandt os. Derfra beware du os, hære himmelske Fader!

240. Hvad er Indholdet af den første Bon?

Den første Bon beder om reen og ublandet Prædiken af det guddommelige Ord.

Matth. 5, 16. Lader saa Eders Lys sinne for Menneskene, at de see Eders gode Gjerninger og ære Eders Fader, som er i Himlene.

Den anden Bon.

Tilkomme dit Rige.

Det er: Guds Rige kommer vel ved sig selv uden vor Bon, men vi bede i denne Bon, at det ogsaa maa komme til os.

Hvorledes stær det?

Nar vor himmelske Fader giver os sin hellige Land, saa at vi ved hans Maade troe hans hellige Ord, og leve et gudeligt Levnet, her timelig og hisset evig.

241. Hvad nedbedrer denne Bon?

Den anden Bon beder om den hellige Landes Maade-gave til den rette, levende Tro.

Luc. 17, 21. De skulle heller ikke sige: See her, eller see der er det; thi at see Guds Rige er inden i Eder. — Rom. 14, 17. Thi Guds Rige er ikke Mad og Drikke, men Retsfærdighed og Fred og Glæde i den Hellige Land.

Den tredie Bon.

Skee din Billie som i Himlen saa og paa Jorden.

Det er: Guds gode og naadige Billie stær vel uden at vi bede ham derom, men vi bede i denne Bon, at den ogsaa maa ske hos os.

Hvorledes stær det?

Maar Gud bryder og forhindrer alle onde Raad og Idrætter, som ikke ville lade os hellige hans Navn og hans Rige komme til os, hvilket er Djævelens, Verdens og vort Kjøds Billie. Derimod er det hans naadige og gode Billie, at han styrker os og bevarer os faste i sit Ord og Troen ligetil vor Dob.

242. Hvad er Meningen med den tredie Bon?

Den tredie Bon beder om at de hindringer, der haade i og udenfor os stille sig i Veien for de to første Bonners Opførsel, maae bortryddes og overvindes.

Hebr. 13, 21. Gud bestætte Eder i al god Gjerning til at gjøre hans Billie, og han virke i Eder det, som er velbehageligt for ham selv ved Jesus Christus. Ham være Ere i al Evighed! Amen!

Den fjerde Bon.

Giv os i Dag vort daglige Brod.

Det er: Gud giver vel ogsaa uden vor Bon alle onde Mennesker det daglige Brød, men vi bede i denne Bon, at han vil lade os indse det, og at vi med Tæknemlighed maae modtage vort daglige Brød.

Hvad forstaaes ved det daglige Brod?

Alt, hvad der hører til Legemets Næring og Nødørst, saasom: Mad, Drikke, Klæder, Sko, Husus og Hjem, Agere, Fæ, Penge, Gods, en from Egteskælle, fromme Børn, fromme Ejendesfolk, fromme og troe Overherrer, godt Regimenter,

betimeligt Beir, Fred, Sundhed, Tugt og gode Sæder, Ere, gode Venner, troe Maboer og deslige.

243. Hvilke Goder bede vi om i den fjerde Bon?

Efterat have bedet om aandelige Goder henvende vi os i denne Bon til Gud ogsaa om de Goder og Gaver, som angaaer det timelige Liv og al dets Nødørst.

Matth. 6, 33, 34. Søger først Guds Rige og hans Retsfærdighed, saa skulle og alle disse Ting tillægges Eder. Bekymrer Eder derfor ikke for den anden Morgen, thi den Dag imorgen skal bekymre sig for sit Eget. Hver Dag harer nok i sin egen Plage. — 1 Tim. 6, 6—8. Bifluk er Gudsfrigt med Roskomhed en stor Binding; thi vi have Intet bragt med til Verden, det er da aabenbart, at vi ehheller kunne bringe Noget ud af verfra, men naar vi have Fede og Klæder, skulle vi dermed lade os nse.

Den femte Bon.

Og forlad os vor Skuld, ligesom vi forlade vores Skyldnere.

Det er: Vi bede i denne Bon, at vor himmelske Fader ikke vil see hen til vor Synd, og for dens Skyld nægte os en saadan Bon; thi vi ere ikke Det værd, vi bede om, og have heller ikke fortjent det; men han vil give os det alt-sammen af Raade, thi vi synde daglig meget og fortjene vel idel Straf, men vi ville ogsaa igjen af Hjertet tilgive dem, og gjerne gjøre Dem godt, der forsynde sig imod os.

244. Hvad indeholder den femte Bon?

Her er Bon og Lovste forbundne; Bon om Barmhjertighed af Gud og Lovste om samme Mildhed, Eftergivenhed og Skaansel imod de Brodre, der kranke eller fornerme os Matth. 18, 23—35.

Matth. 6, 14, 15. Thi forlade I Mennescene deres Overtrædeller, saa skal Eders himmelske Fader og forlade Eder, men forlade I ikke Mennescene deres Overtrædeller, saa skal Eders Fader heller ikke forlade Eders Overtrædeller.

Den sjette Bon.

Og led os ikke i Fristelse.

Det er: Gud frister vel Ingen, men vi bede i denne Bon, at Gud vil bevare og forsvare os, at ikke Djævelen, Verden eller vort Kjed skal bedrage os eller forføre os til

Bantro, Fortvivlelse og andre store Skændigheder og Laster; og dersom vi skulle blive anfægtede deraf, at vi da endelig maae vinde og beholde Seieren.

245. Hvad bede vi om i den hjette Bon?

De i Verden uundgæelige Kristelser træ det ved Guds Maade i os valgte aandelige Liv, og da vi alene ikke have nogen Kraft i os, bede vi, i Følelsen af vor Svaghed, Gud om Styrke og Kraft til sejerrig at modstaae og fuldkommen at overvinde Verden.

I Cor. 10, 13. Eder er ingen Kristelse paakommen uden menselig; men Gud er trofast, som ikke skal lade Eder friste over Eders Formue, men skal gøre både Kristelsen og dens Udgang, at I det kunne taale. — I Pet. 5, 8. 9. Værer ædru, væger, thi Eders Modstander, Djævelen, gaaer omkring som en brælende Lov, søgerende hvem han kan opsluge. Staare ham imod, faste i Troen, vidende, at de famme Edelser fulbyrdes paa Eders Brødre i Verden. — Jac. 1, 2. 12. Mine Brødre! agter det for idel Glæde, naar I falde ubi adstillinge Kristelser. Salig er den Mand, som taalmodig lifer Kristelser, thi naar han er blevet frikset, skal han fåe Livsens Krone, hvilken Herren harer lovet dem, som ham else. Jac. 1, 13—15; Jøh. 15, 5.

Den syvende Bon.

Men fri os fra det Ønde.

Det er: Vi bede i denne Bon som i en Sum, at vor Fader i Himmel vil befrie os for al Fare paa Legem og Sjel, Gods og Rygte, og til sidst, naar vor sidste Lime slaaer, give os en salig Ende, og naadig tage os til sig til sin Himmel fra denne Jammerdal.

246. Hvad er Indholdet af den syvende Bon?

Denne Bon beder om endelig og fuldkommen Befrielse fra det Ønde, som Syndens Frugt, og om naadig Indførelse i det evige Liv.

Ps. 68, 20. 21. Lovet være Herren fra Dag til Dag! han legger Maade paa os, han, som er vor Salligheds Gud. Vi have en Gud, som er en Gud til megen Sallighed, og hos den Herre Herre ere Udgange fra Døden. — Hebr. 12, 11. Al Revselse, medens den er nærværende, synes ikke at være til Glæde, men til Bedrovelse, men siden giver den igjen dem, som derved ere prævete, Reisfærdigheds salige Frugt. — 2 Tim. 4, 18. Herren vil og frie mig fra alt Ønde og frelse mig til sit himmelstte Rige; han være Ere i al Evighed! Amen!

Slutningen.

Thi Niget er dit, Magten og Mæren i Evighed,
Amen.

Hvad betyder Amen?

At jeg skal være vis paa at denne min Bon er antagen og bønbert af min himmelske Fader. Thi han har selv besalet os at bede saaledes, og lovet os, at han vil bønhøre os. Amen, Amen, det betyder: ja, ja, det skal visseligen ske saaledes.

247. Hvortil henviser Slutningen?

Slutningen saavel som Tiltalen henviser til Grunden til alle Bonner, der er Guds Bud: Jeg tør, ja jeg skal bede saaledes, og Guds Forrættelse, at han, den Almægtige, Uforanderlige og Trofaste, ogsaa vil bønhøre os.

Eph. 3, 20. 21. Men ham, som formaaer over alle Ting at gøre langt overslodigere, end hvad vi bede eller forstaae, efter den Magt, som teer sig kraftig i os, ham være Ere i Menigheden ved Jesus Christus, glemmen alle Slægter, i alle Evigheder, Amen!

Om de hellige Sacramenter.

248. Hvad er Sacramenter?

Sacramenter ere hellige af den Herre Jesus Christus selv indfæstede Handlinger, hvori der under et synligt Legi eller Middel meddeles os usynlige Maadegaver.

1 Mos. 17, 9. 10; 2 Mos. 12, 43. 44. 48; 1 Cor. 10, 18.

249. Hvor mange Sacramenter teller vor evangeliske Kirke?

Vor evangeliske Kirke har efter den hellige Skrift fun to Sacramenter, den hellige Daab og den hellige Mædere.

Matth. 28, 18. 19; 26, 26—28.

250. I hvad Forhold staae Sacramenterne til det guddommelige Ord?

Den Maade og de Gaver, Gud lover i sit Ord, giver og ueller han os i Sacramentet.

[3]. Om den hellige Daabs Sacrament.

251. Hvormange Dele er der at tage i Betragtning ved Daaben?

Bed den hellige Daab maae fire Dele tages i Betragtning: 1) dens Væsen; 2) dens Belsignelse; 3) dens Kraft; 4) dens Betydning.

Før det Første: Hvad er den hellige Daab?

Daaben er ikke alene slet og ret Vand, men den er Vand, som er anordnet ved Guds Bud, og forbundet med Guds Ord.

Hvilket er da dette Guds Ord?

Dengang vor Herre Christus sagde i det sidste Capitol hos Matth.: „Gaaer hen, og lærer alle Folk og dsber dem i Navnet Faderens, Sonnens og den hellige Aands."

252. Hvad er den hellige Daabs Væsen?

Daabens Væsen er den inderlige Forbindelse imellem Bandet og Guds Ord, i Kraft af hvilken Den, der skal dsbes, ved Daabshandlingens Fuldbyrde kommer i Samfund med den treenige Gud, Fader, Son og Hellig-Aand.

Ap. Gj. 2, 28, 39. Omvender Eder, og Enhver af Eder lade sig dsbe i Jesu Christi Navn til Syndernes Forladelse; og I skulle saae den Hellig-Aands Gave. Thi Eder og Eders Born hører Forsettelsen til, da Alle dem, som ere langt borte, hvilkesomhelst Herren vor Gud vil kalde dertil. Joh. 3, 25, 26; 4, 1, 2; 1, 11, 12; Hebr. 6, 2. — 1 Joh. 3, 1. Seer, hvor stor en Kjærlighed Faderen har bevist os, at vi skulle kaldes Guds Born! Dertil hænder Bidden os ikke, fordi den hænder ham ikke. — 1 Cor. 6, 11. I ere aftrættede, I ere helliggjorte, I ere retfærdiggjorte ved vor Herres Jesu Navn og ved vor Guds Aand.

Før det Andet: Hvad giver eller nytter Daaben?

Den virker Syndernes Tilgivelse, forlæser fra Døden og Djævelen, og giver Alle dem den evige Salighed, der troe saaledes som Guds Ord og Forsettelse lyde.

Hvilke ere dette Guds Ord, og denne Forsettelse?

Naar vor Herre Christus siger i det sidste Capitol hos Marcus: „Hvo som troer og bliver dobt, skal blive salig, men hvo som ikke troer, skal fordømmes."

253. Hvilkens er den hellige Daabs Belsignelse?

Daabens Belsignelse er, at Fylden af den af Christus erhvervede Frelse stjænkes og tillegges os ved denne Indtrædelse i et Forbund med den treenige Gud.

Gal. 3, 26, 27. I ere jo alle Guds Børn formedst Troen i Christus Jesus; thi I, saa Mange som ere dsbte till Christus, have ifart Christus. Tit. 3, 5; Rom. 6, 3; Eph. 1, 7; 2, 3—6. — Ezech. 16, 60. Dog jeg vil ihukomme min Pagt med Dig i din Udgdoms Dage, og oprette dig en evig Pagt. Hos. 2, 19, 29.

Før det Tredie: Hvorledes kan Bandet udrette saa store Ting?

Bandet gør det vistnok ikke, men Guds Ord, som er med og ved Bandet, og Troen, som troer dette Guds Ord at være i Bandet. Thi uden Guds Ord er Bandet slet og ret Vand og ingen Daab; men forenet med Guds Ord er det en Daab, det er et Maadens og Livsens Vand og et Igjensbelsens Vand i den hellige Aand, som den hellige Apostel Paulus siger i Brevet til Titus 3de Capitol: Gud gør os salige ved Igjensbelsens og Fornyelsens Vand, som stær ved den hellige Aand, hvilken han rigelig har udgydt over os ved Jesus Christus vor Frelser, at vi, efterat være retfærdiggjorte ved hans Maade, efter Haabet skulle være Arvinger til det evige Liv. Det er visselig sandt.

254. Hvori ligger den hellige Daabs Kraft?

Daabens Kraft, at den væsentlig og virkelig bringer os en saadan Belsignelse, ligger i Guds Ord og i Troen.

Marc. 10, 13—16. Og de første smaa Børn til ham, at han skulde røre ved dem, men Disciplene truede dem, som bare dem frem. Men der Jesus det saae, blev han vred og sagde til dem: Lad de smaa Børn komme til mig og formener dem ikke, thi Guds Rige hører saadanne til. Sandelig siger jeg Eder: Hvo som ikke annammer Guds Rige som et lidet Barn, han skal ingenlunde komme ind i det. Og han tog dem i Havn og lagde Hænderne paa dem og velsignede dem.

255. Hvad er Confirmationen?

Confirmationen er den med Indvielse forbundne Bekræftelse af de unge Christnes Daabspagt, aflagt af disse selv.

Col. 2, 6, 7. Dertil, ligesom I have antaget Jesus Christus, Herren, saa vingaaes i ham, rodfæstede og opbyggede i ham og stadsfæstede i Troen, ligesom I ere lært, vorende i den med Tak-

sigelse. — Hebr. 10, 22, 23. Da lader os træde frem med et sandbru herte, i Troens fulde Forbisingning, Hjernerne ved Beskænkelse renfærd fra en ond Samvittighed og Legemet afværtet med reent Vand. Lader os holde fast ved Haabets urokkelige Beskyttelse, thi han er trofast, som gav Forståelsen.

Før det Hjerde: Hvad betyder da en saadan Vanddaab? Den betyder, at den gamle Adam i os daglig skal druknes og dødes ved Anger og Omvendelse, med alle Synder og alle onde Lust; og at igjen daglig et nyt Menneske skal komme frem og opstaae, der lever evig for Gud i Retfærdighed og Reenhed.

Hvor staar det strevet?

Den hellige Apostel Paulus siger i Brevet til de Romere sjette Capitel: „Vi ere tilligemed Christus begravne ved Daaben til Øsden, paa det at ligesom Christus er opvakt fra de Døde ved Faderens Herlighed, saaledes skulle og vi vandre i et nyt Levnet.“

256. Hvad er den hellige Daabs Betydning?

Daabens Betydning er at vi skulle dø med den for os døde Forlöser, og med den opstandne og levende Herre og Fræsler opstaae til os og vandre i et nyt Levnet.

Joh. 3, 3. Jesus svarede og sagde til ham: Sandelig, sandelig siger jeg dig: Uden Nogen bliver født paany, kan han ikke se Guds Rige. V. 5. Jesus svarede: Sandelig, sandelig siger jeg dig: Uden Nogen bliver født af Vand og Vand kan han ikke indkomme i Guds Rige. — I Tim. 6, 12. Strid Troens gode Strid, grib det evige Liv, til hvilket du og er kaldet og harer af lagt den gode Beskyttelse for mange Bidner. Eph. 4, 22—24. 2 Tim. 4, 7, 8. Jeg harer stridt den gode Strid, fuldførmet Lovet, bevaret Troen. Lovrigt er Retfærdigheds Krone henlagt til mig, hvilken Herren, den retfærdige Dommer, skal give mig paa din Dag, og ikke alene mig, men ogsaa alle dem, som have elset hans herlige Nabebarelse. — I Pet. 3, 21 hedder Daaben: en god Samvittigheds Hægt med Gud ved Jesu Christi Opstandelse. Rom. 8, 13—15.

[4]. Om Alterens Sacramente.

257. Hvilke Navne har dette Sacrament?

Det andet af Christus indstiftede Sacramente kalbes Alterens Sacramente, fordi det nydes ved Alteret,

Offerordet; Herrens Bord efter 1 Cor. 10, 21; Aftensmaaltidet eller Mådverre efter Indstiftelses-tiden 1 Cor. 11, 23; Communion, fordi vi ved dets Nydelse bevidne og besætte vores Samfund med Christus og med hinanden indbyrdes; efter det Græsle Eucharistie, Takkigelses Maaltid 1 Cor. 11, 23.

Ap. Gj. 2, 42, 46. Men de holdt sig varagtige til Apostenes Undervisning og Samfundet og Brodets Brydelse og Bonnerne. Og hver Dag varer de varagtigen og samdragteligen i Templet og i Husene brøde de Brodet. Ap. Gj. 20, 7; 1 Cor. 11, 20—22, 33, 34.

258. Hvormange Dele er der at bemærke derved?

Med den hellige Mådverre maa der lægges Mærke til fire Dele: 1) dens Bæsen; 2) dens Befsigelse; 3) dens Kraft; 4) dens verdige Nydelse.

Før det Første: Hvad er Alterens Sacramente?

Det er vor Herre Jesu Christi sande Legeme og Blod, under Brodet og Vinen, at vi Christne skulle eде og drinke det, indsat af Christus selv.

Hvor staar det strevet?

Saaledes skrive de hellige Evangelister Mattheus, Marcus, Lucas, og den hellige Apostel Paulus:

Bor Herre Jesus Christus i den Nat, der han blev forraadt, tog han Brodet, takkede og brød det, og gav sine Disciple og sagde: Taget dette hen og eder deraf, det er mit Legeme, som gives for Eder. Dette gjører til min Ihukommelse.

Ligesaa tog han Kalken efter Aftensmaaltidet, takkede, gav den nem og sagde: Drinker Alle deraf, denne er det Mine Testamentes Kalk i mit Blod, der udgydes for Eder til Syndernes Forladelse. Dette gjører, saa ofte som I det driffe, til min Ihukommelse.

259. Hvad er den hellige Mådveres Bæsen?

Den hellige Mådverre er Brodets og Vinens inderlige Forbindelse med Christi Legeme og Blod til Syndernes Forladelse for dem, der nyde dette Maaltid.

1 Cor. 11, 26. Saa ofte som I æde dette Brød og driske denne Kalk, forhinder Herrens Ød, indtil han kommer. Hebr. 12, 2, 3; Matth. 26, 26—28; Marc. 14, 22—24; Luc. 22, 19, 20.

Før det Andet: Hvad nytter saadan Eden og Driften?

Det give de Ord tilkjende: "Som gives for Eder og udgydes for Eder til Syndernes Forladelse;" nemlig at Syndstilgivelse, Liv og Salighed gives os i Sacramentet ved saadanne Ord. Thi hvor der er Syndstilgivelse, der er ogsaa Liv og Salighed.

260. Hvilkens er den hellige Nadveres Belsignelse?

Den hellige Nadveres Belsignelse er Syndernes Forladelse, Forening med Christus og hans Troende, Styrkelse af vor Tro, vor Kjærlighed og vort Haab.

1 Cor. 10, 16. Belsignelsens Kalk, som vi velsigne, er den ikke Christi Blods Samfund? Det Brød, som vi bryde, er det ikke Christi Legems Samfund? — Luc. 22, 19. Dette gjører til min Ihukommelse. — 1 Cor. 11, 24, 25. Dette er mit Legeme, som brydes for Eder; dette gjører til min Ihukommelse. Denne Kalk er det Nye Testamente i mit Blod; dette gjører, saa ofte som I det driske, til min Ihukommelse. — 1 Cor. 10, 17. Et Brød, et Legeme ere vi Mange; thi vi ere Alle deltagt i det ene Brød. — Eph. 4, 4—6. Et Legeme, een Aand, ligefom I og ere kaledede til et Haab i Eders Kald; een Herre, een Tro, een Daab; een Gud og Alles Fader, som er over Alle og ved Alle og i Eder Alle. — Joh. 13, 34, 35. Jeg giver Eder en ny Besaling, at I skulle elste hverandre, som jeg elstede Eder, at I og skulle elste hverandre. Derpaa skulle Alle kende at I ere mine Disciple, der som I have indbyrdes Kjærlighed. — Joh. 6, 54—56. Hvo som æder mit Kjød og drikker mit Blod, harer et evigt Liv, og jeg skal opreste ham paa den yderste Dag. Thi mit Kjød er sandelig Mad og mit Blod er sandelig Drifte. Hvo som æder mit Kjød og drikker mit Blod, han bliver i mig og jeg i ham. — Joh. 15, 5. Jeg er Vintretæt, I ere Grenene. Hvo som bliver i mig og jeg i ham, bærer megen Frugt; thi uden mig kunne I set Intet gisre. — Matth. 26, 29. Jeg figer Eder, at jeg skal herefter ikke mere driske af denne Vi intræsts Frugt, indtil den Dag, da jeg skal driske den nye med Ede r i min Faders Rige. Phil. 3, 20, 21; 1 Cor. 15, 22, 47, 48. Joh. 17, 23; 1 Pet. 3, 8, 9; 1 Thess. 1, 3.

Før det Tredie: Hvordan kan legemlig Eden og Driften udrette saadanne store Ting?

Den blotte Eden og Driften gjøre det vistnok ikke, men Ordene, som staae der: "Det gives for Eder og udgydes for Eder til Syndernes Forladelse." Hvilke Ord ved

Siden af den legemlige Eden og Driften ere som Hovedstyket i Sacramentet, og Den, som troer disse Ord, han har haad de sige og som de lyde, nemlig Syndernes Forladelse.

261. Hvor ligge den hellige Nadveres Kraft?

Den hellige Nadveres Kraft til at give os saa stor Belsignelse ligge fra Guds Side i Christi forsigtede Ord: Det gives for Eder ic., men fra vor Side i Troen samln. Nr. 250).

Før det Fjerde: Hvem modtager da dette Sacramente værdigen?

Det er vel en smuk udvortes Tugt at faste og berede sig legemlig dertil; men Den er ret værdig og vel beredet, som har Troen paa disse Ord: "Det gives for Eder og udgydes for Eder til Syndernes Forladelse." Den, der ikke troer disse Ord, eller twieler derom, han er uwærdig og uforberedt, thi Ordet, for Eder, fordrer lutter troende Hjertet.

262. Hvordan skeer den hellige Nadveres værdige Nydelse?

Den værdige Nydelse skeer i Unger og Tro; til den tjener os Selvprøvelse for Nydelsen.

1 Cor. 11, 27—29, 31. Hvo som æder dette Brød eller drikker Herrens Kalk uwærdigen, skal være skyldig i Herrens Legeme og Blod. Men hvoret Menneske prøve sig selv og saaledes æde han af Brødet og drikke af Kalken. Thi hvo som æder og drikker uwærdigen, øder og drikker sig selv til Dom, idet han ikke gør Forskjæl paa Herrens Legeme. Thi derfor vi domte os selv, domtes vi ikke. 2 Tim. 2, 19; Ab. 3, 20. — 2 Cor. 13, 5. Randfager Eder selv om I ere i Troen; prøver Eder selv. — Ps. 139, 23, 24. Randtag mig, Gud, og kend mit Hjerte, prøv mig og kend mine tanker. Og see om der er en Bel, som gisst Smerte i mig, og led mig paa en evig Bel. — Eph. 5, 10. Prøver, hvad der er velbehageligt for Herren. Matth. 11, 28, 29; Phil. 2, 6; 1 Pet. 2, 21; Hebr. 2, 1, 2.

263. Hvad er Skriftemalet?

Skriftemalet er en angerfuld, ydmig og troende Bekjendelse af vores Synder, og den paa en saadan Bekjendelse af Skriftefaderen uddelte Absolution eller Frikjendelse for Synd.

Vs. 19, 13. Hvo kan forstaae sig paa Bildfareller? Rens Du mig af min lønligse Brost. — Luc. 18, 13. Tolderen stod langt borte og vilde end ikke oploste Mlinene til Himlen, men slog sig for sit Brost og sagde: Gud, vær mig Synder naadig! — Vs. 51, 3, 5. 12—14. Gud, vær mig naadig efter din Misfunkndhed; utslet mine Overtrædeler efter din Barmhertighed. Thi seg, jeg hænder mine Overtrædeler og min Synd er altid for mig. Gud! slab mig et reent Hjerte og forny en stadig Aand inten i mig. Borttaf mig ikke fra dit Ansigt og tag ikke din Hellig-Aand fra mig. Gib mig igjen din Saligheds Fryd og en frivillig Aand opholde mig! — Matth. 16, 19. Og seg vil give dig Himmeriges Rosler, og hvad du binder paa Jordien, det skal være bunden i Himlene, og hvad du løser paa Jordien, det skal være løst i Himlene. — Matth. 18, 18. Sandelig jeg siger Eder: Hvadsomhelst I binde paa Jordien, skal være bunden i Himlen og hvadsomhelst I løse paa Jordien, skal være løst i Himlen. — Joh. 20, 22, 23. Og der han dette sagde, aandede han paa dem og siger til dem: Annammer den Hellig-Aand! Hjem! I forlade Snyderne, dem ere de forladne, og hvem I beholde dem, dem ere de beholdne.

4) Om Nøgleembetet.

264. Hvad er Nøgleembetet?

Nøgleembetet er den af Herren hans Kirke forleneude Magt og Myndighed til at varetage og ordne Alt, hvorved Frelsens Samfund bevares og befordres.

Jes. 22, 22; Aab. 1, 18; 3, 7; Matth. 23, 13; 1 Cor. 5, 3—5. 12, 13; 2 Cor. 2, 5—11.

265. Hvem skal forvalte Nøgleembetet?

Den kirkelige Menighed forvalter selv Nøgleembetet ved de i den ansatte Personer, til hvem det overdrages at udføre de geistlige Handlinger og at haandhæve Kirke-tugten.

I Tim. 5, 17. De Eldeste, som ere gode Forstandere, skal man holde dobbelt Hære verd; mest dem, som arbeide i Tale og Kærdom. Joh. 21, 15—17. — Matth. 23, 8—10. Men I skulle ikke ville kaldes Rabbi; thi En er Eders Veileder, Christus, men I ere Alle Brodre. Og I skulle Ingen kalde Eders Fader paa Jordien; thi En er Eders Fader, som er i Himlene. Og I skulle ikke lade Eder kalde Veiledere; thi En er Eders Veileder, Christus.

IV. Om Frelsens Fulddendelse.

266. Hvor tales der om Frelsens Fulddendelse?

Om Frelsens Fulddendelse handles der i den tredie Artikel i de Ord: Jeg troer en Kjædets Opstandelse og et evigt Liv.

Rom. 8, 11. Men om hans Aand, der opreste Jesus fra de Osde, voer i Eder, da stal han, som opreste Christus fra de Osde, levendesjøre ogsaa Eders dodelige Legemer formedest sin Aand, som voer i Eder.

267. Hvad forstaae vi ved Frelsens Fulddendelse?

Bed Frelsens Fulddendelse forstaae vi den endelige og fuldkomne Opfævelse af Synden selv og alle dens førgelige Folger saavel for hver enkelt Troende, som for deres fælles Liv.

Phil. 1, 6. Jeg er fuldeligen forsikret om, at den, som begrundte det gode Værk i Eder, vil fuldføre det indtil Jesu Christi Dag. — Matth. 5, 8. Salige ere de Nene af Hjertet, thi de skulle see Gud. 1 Cor. 15, 24—28; Hebr. 9, 28.

268. Hvad hører til Frelsens Fulddendelse?

Til Frelsens Fulddendelse hører Kjædets Opstandelse og det evige Liv.

2 Pet. 3, 13. Vi forvente efter hans Forsettelse nye Himle og en ny Jord, i hvilke Forsettelsen voer. Aab. 21, 10, 27.

269. Hvilkem Sindsstemning har Hensyn til Frelsens Fulddendelse?

Til Frelsens Fulddendelse har det christelige Haab Hensyn; det er den Christnes visse Forventning om, at den ved Christus stiftede Forlesning engang vil fuldendes for ham og alle Troende, at han vil komme til fuld Mydelse deraf.

I Thess. 1, 3. Tænkende uafladeligen paa Eders Gjerning i Troen, og Eders Arbeide i Kjærligheden og Eders Bestandighed i Haabet til vor Herre Jesus Christus for vor Guds og Faders Afsyn. — Rom. 8, 24, 25. Thi vi ere freste i Haabet. Men det Haab, som sees, er ikke Haab; thi hvad Nogen seer, hvorledes kan han tillige haabe det? Men dersom vi haabe det, som vi ikke see, da forvente vi det med Taalmodighed. — Hebr. 10, 36. I have Taalmobidighed Behov, at, naar I have gjort Guds Willie, I da kunne faae Forsettelsen. Luc. 12, 42; 2 Pet. 1, 5—11; 1 Joh. 3, 3. — 1 Pet. 1, 3, 4. Lovet være Gud og vor Herres Jesu

Christi Fader, som efter sin store Barmhjertighed haver gjensædt os til et levende Haab ved Jesu Christi Opstandelse fra de Døde til en usortenklig og ubesmittelig og usorvisnlig Årv, som er bevaret i Himmelene til Eter. — I Joh. 3, 3. Hver, som haver dette Haab til ham, renser sig selv, ligesom han er reen.

1) Om Kjødets Opstandelse.

270. Hvad er Kjødets Opstandelse?

Jeg troer en Kjødets Opstandelse. Kjødets Opstandelse er Sjelens Besværelse med et nyt Legeme.

I Cor. 15, 26. Den sidste Fjende, som tilslintesjøres, er Døden.

271. Hvad forudsætter Kjødets Opstandelse?

Bed Skrifstoler om Kjødets Opstandelse forudsættes Sjelens Udvældighed, dens Bedvaren efter Døden.

Præd. 12, 7. Stovet maa komme til Jorden igjen, som det var før, og Aanden maa komme til Gud igjen, som gav den. — Matth. 10, 28. Frygter ikke for dem, som slaae Legemet ihjel, men kunne ikke slaae Sjelen ihjel. — Luc. 20, 38. Gud er ikke de Dødes Gud, men de Levendes; thi ham leve de Alle. Luc. 23, 43; 16, 22, 23; Phil. 1, 23; 1 Pet. 3, 19; Ap. Gj. 7, 58; 23, 6—8; 24, 15; 4, 1, 2; Matth. 22, 23 ic.

272. Hvorpaa grunder Kjødets Opstandelse sig?

Kjødets Opstandelse er grundet paa Christi Opstandelse og paa hans Forrættelser Phil. 3, 10, 11; 1 Pet. 1, 3, 4, og paa den guddommelige Almagt Phil. 3, 21.

Joh. 11, 25, 26. Jesus sagde til hende: Jeg er Opstandelsen og Livet; hvø som troer paa mig, om han end dør, skal han dog leve. Og hver den, som lever og troer paa mig, skal ikke døs evindeligen. Troer du dette? Rom. 6, 5; 8, 11; I Cor. 15, 12—16. — I Cor. 15, 20—22. Men nu er Christus opstanden fra de Døde og er blevet den Forstegrøde af de Hensiovede. Thi efterdi Døden kom ved et Menneske, er de Dødes Opstandelse sammen ved et Menneske. Thi ligesom Alle døe i Adam, saa skulle og Alle levendejøres i Christus. — 2 Tim. 1, 10. Jesus Christus tilslintesjørede Døden og bragte Liv og Usortenklighed for Lyset ved Evangelium. — Joh. 5, 28, 29. Den Time kommer, paa hvilken Alle de i Gravene skulle høre hans Rost, og de skulle gaae frem, de, som have gjort godt, til Livsens Opstandelse, men de, som have gjort ondt, til Dommens Opstandelse.

273. Hvad lærer den hellige Skrift om Opstandelseslegemet?

Den hellige Skrift lærer om Opstandelseslegemet, at der imellem det og det nærværende Legeme finder en vis

Sammenhæng og en stor Forstållighed Sted, ligesaavel som en stor Forståel imellem de Retfærdiges og Ugudeliges Opstandelseslegemer Dan. 12, 2, 3.

Phil. 3, 20, 21. Vort Borgerstab er i Himmelene, hvorfra vi og forbente Frelseren, den Herre Jesus Christus, som skal forvandle vor Hornedrels Legeme til at vorde ligedannet med hans Herligheds Legeme efter den Kraft, ved hvilken han og kan underlegge sig alle Ting. — I Cor. 15, 42—44. Saaledes er og de Dødes Opstandelse; det saaes i Fortenklighed, det opstaer i Usortenklighed; det saaes i Vanværelse, det opstaer i Herlighed, det saaes i Skræbelighed, det opstaer i Kraft, det saaes et sandeligt Legeme, det opstaer et aandeligt Legeme. V. 53. Thi det bør dette Fortenklige at isøres Usortenklighed og dette Dødelige at isøres Udvældighed. I Thess. 4, 16. — 2 Cor. 5, 1, 2. Vi vide, at dersom vort jordiske Huns, denne Hytte, nedbrydes, have vi en Bygning af Gud, et Huns, som ikke er gjort med Hænder, evigt i Himmelene. Luc. 16, 19 ic.

2. Om det evige Liv.

274. Hvad er det evige Liv?

Jeg troer et evigt Liv. Det evige Liv er Hyldest af undsigelig Herlighed og Salighed, som de Hellige nyde i indbyrdes Samfund med alle hellige Engle, med Christus, og i at stue Gud.

Joh. 17, 24. Fader, jeg vil, at de, som du haver givet mig, skulle og være hos mig, hvor jeg er; at de maae stue min Herlighed, som du harer givet mig, thi du harer elset mig, for Verdens Grundvold blev lagt. — Rom. 8, 17. Dersom vi ere Børn, ere vi og Arvinger, nemlig Guds Arvinger og Kristi Medarvinger, saafremt vi ikke med ham, at vi da ogsaa skulle herligjøres med ham. — Col. 3, 3, 4. Thi I ere døde og Eders Liv er skult med Christus i Gud. Naar Christus, vort Liv, aabenbaret, da skulle ogsaa I aabenbares med ham i Herligbed. Phil. 1, 21—23. — Luc. 20, 36. De kunne jo ikke mere døe, thi de ere Engle lige, og ere Guds Børn. — Job. 21, 4. Og Gud skal aftsætte hver Gaare af deres Pine, og Døden skal ikke være mere, ehheller Sorg, ehheller Strig, ehheller Pine skal være mere; thi det Forstede er veget bort. — I Joh. 3, 2. I Elstelige! nu ere vi Guds Børn, og det er endnu ikke aabenbaret, hvad vi skulle vorde; men vi vide, at naar han aabenbares, vi da skulle vorde ham lige; thi vi skulle se ham, som han er. — I Thess. 4, 17. Vi skulle altsid være med Herren. I Cor. 13, 13. — Matth. 25, 41, 46. Da skal han og sige til dem ved den venstre Side: Gaar bort fra mig, I forbandede! i den evige Jord, som er beredet Djævelen og hans Engle. Og de skulle gaae hen, disse til den evige Pine, men de

Retfærdige til det evige Liv. — Phil. 3, 19. Hvis Ende er For-dærvelse. — Gal. 6, 7, 8. Hvad et Menneske saær, dette skal han og høste; thi hvo som saær i sit Kjød, skal høste Fortrænkelse af Kjødet. Marc. 9, 43, 44; Luc. 16, 9 ic.

275. Hvad skal Haabet om det evige Liv virke i os?

Haabet om det evige Liv skal hæve os over denne Tids Lidelser Rom. 8, 18, opmunstre os til Helliggørelse 2 Cor. 7, 1; Phil. 2, 12, bevare os i Troskab mod Jesus Christus, fylde os med hellig Længsel efter Himlen Col. 3, 1—4.

2 Cor, 4, 17. 18. Thi vor Trængsel, som er stakket og let, stasser os en over al Maade stor, evig Vægt af Herlighed, idet vi ikke ansee de synlige Ting, men de usynlige; thi de synlige ere timelige, men de usynlige ere evige. — 1 Jøh. 2, 28. Og nu, mine Børn, bliver i ham, at, naar han aabenbares, vi da kunne have Frimodighed, og ikke skulle blive bestemmede af ham ved hans Tilkommelse. — Aab. 2, 10. Frygt ikke for det, du skal lide; se, Djævelen skal kaste Nogle af Eder i Fængsel, paa det I skulle fristes, og I skulle have Trængsel i ti Dage. Vær tro indtil Øden, saa vil jeg give dig Livsens Krone. — Matth. 6, 33. Søger først Guds Rige og hans Retfærdighed, saa skulle og alle disse Ting tillægges Eder.